

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 4 ปีการศึกษา 2513

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิตย์ ผนวคพิพย์

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

สิงหาคม 2514

การศึกษาด้านภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังคน ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 4 ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

นิตย ฆมวคทพย

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2514

การศึกษาด้านสภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู
ของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคึกษา 4
ปีการศึกษา 2513

การศึกษากครั้งนี้เพื่อทราบสภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล ภาคึกษา 4 ปีการศึกษา 2513 โดยวิธีสังเกตแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ 15 คน ครู 282 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ในภาคึกษา 4 กือ จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง

ผลของการศึกษาปรากฏดังนั้กือ เกี่ยวกับอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ห่างไกลจากแหล่งเื้อวมโทรมทางที่ลขรรณ การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวก โรงเรียน 4 ใน 5 ของทั้งหมดมีสภาพที่ดินเป็นที่ดอน ประมาณ 3 ใน 5 ของทั้งหมดมีสนามกีฬา บดะใช้ได้ตลอดปี 1 ใน 5 แหล่งน้ำดื่มนำ้ใช้ส่วนใหญ่เป็นบ่อบาคาลบดะน้ำประปา นอกนั้นนำ้ฝนทุกโรงเรียน อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ มีสภาพพอใช้ได้และเริ่มร่อยดึกรึ่หนึ่ง อึกรึ่หนึ่งกักรวมแบบและกักรื้อปลุกใหม่ อาคารอุตสาหกรรมกิลป์และกักรวมกิลป์ส่วนใหญ่สภาพยังใหม่และใช้ได้กึ่ สัขลัณะของอาคารอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ การใช้อาคารและห้องเรียนได้ผลดีนากกือ 129 % อาคารและห้องต่าง ๆ เฉลี่ยใช้วันละ 5 ชั่วโมงขึ้นไป โรงอาหารหอประชุมใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมง ห้องสมุดมีขนาดแบบ เฉลี่ยใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมง ส่วนใหญ่เป็นคัวมมืบและคัวมซักรักรกและอยู่นอกอาคาร สัขลัณะพอใช้ได้ สภาพส่วนใหญ่ใช้การโกกออกไป จันวนนคัวมและคับัสสัวะไปเพียงพอกับจันวนนนักเรียน ปัญหาในการดูแลอาคารสถานที่กือ การโรงอ้อย ไม้รั้ว และไม่มีเงินซ่อมแบบ ความต้องการอาคารมากที่สุดกือ อาคารเรียน รองลงมาโรงฝึกงาน

เกี่ยวกับกำลังครูหญิงมากกว่าครูชายเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อายุไม่เกิน 40 ปี อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป เงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท ครูใหญ่ชายมีมากกว่าหญิง ความใหญ่ของปริญญารับขึ้นปี อายุไม่เกิน 40 ปี เป็นครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปี เงินเดือนระหว่าง 1,400 – 2,750 บาท อัตราครูก่อนนักเรียน 1 ต่อ 21 ครูส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูเงินเดือนต่ำสอนมากกว่าครูเงินเดือนปานกลางและเงินเดือนสูง ครูใหญ่มีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 1 – 10 ชั่วโมง งานพิเศษที่ครูทำมากที่สุดคือ งานประจำชั้นและงานปกครอง ปัญหาในการจัดการครูเขาสอนส่วนใหญ่ครูไม่พอ ครูสาขาวิชาที่ขาดมากที่สุดคือภาษาอังกฤษ และแนวโลกทัศน์ศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะศึกษา พลานามัย และบรรณาธิกตามลำดับ ครูหญิงมีวันลา มากกว่าครูชาย ครูส่วนมากไม่ปล่อยให้ว่าง ครูและครูใหญ่พอใจในระดับมาตรฐานการเรียน ของนักเรียน

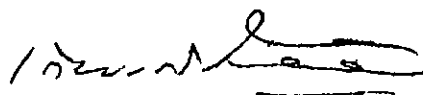
ด้านสวัสดิการและขวัญของครู ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่บ้านพักครูและต้องการจะอยู่อาศัยในบ้านพัก ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจพอสมควร ครูและครูใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยปานกลาง ครูเงินเดือนต่ำและอายุราชการน้อยมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจน้อย ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย และครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการไปศึกษาต่อและกลับภูมิลำเนา

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

๐

ทศน' สิมทังอยู่

ประธาน

กรรมการ

พล.ร.อ. ชู ๒.

กรรมการ

สิงหาคม 2514

ประกาศกฎมณเฑียรบาล

ผู้เขียนขอกราบขอพระคุณอาจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติ เจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา อึ้งบุลสิงห์ ที่กรุณาได้คำแนะนำช่วยเหลือในการศึกษากันครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง และขอขอบพระคุณกรมวิสามัญศึกษาที่ได้อนุญาตให้ส่งแบบสอบถาม ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ ครูอาจารย์ทุกท่านของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคที่ ๓ ๔ ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามอันเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

อนึ่ง ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากเพื่อนครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต คือ คุณไมตรี แก่นแท่น คุณสุรศักดิ์ วรพันธ์ คุณวงเทพมงคล คุณวิสุทธิ์ วัฒนรัตน์ คุณเกิรี ประกอบกิจ และคุณพิบูลย์ รอดศิริ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบทุกใจ ณ โอกาสนี้ด้วย

นิตย์ หมวดทิพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการคนควา	5
ความสำคัญของการคนควา	5
ขอบเขตของการที่กมาคนควา	6
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	6
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคนควา	7
3. วิธีดำเนินการ	35
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	35
การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย	37
การรวบรวมข้อมูล	38
การจัดกระทำข้อมูล	38
สถิติวิเคราะห์	39
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
เกี่ยวกับอาคารสถานที่	41
ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน	41
ผลการวิเคราะห์จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะ	
อาคารและห้องต่าง ๆ	51
ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับ	
การใช้อาคารสถานที่	51

บทที่	หน้า
เกี่ยวกับกำลังครู	98
ผลการวิเคราะห์ จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู	98
ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู	104
ผลการวิเคราะห์สวัสดิการและขวัญของครู	147
5. สรุปผลการค้นคว้าและขอเสนอแนะ	180
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	180
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	180
เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	180
สถิติวิเคราะห์	181
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	181
อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	184
บรรณานุกรม	186
ภาคผนวก	192

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1. จำนวนครู โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนอนุภูมิภาค กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิชาการศึกษา ภาคศึกษา 4 จำแนกตามสถานศึกษา	36
2. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งชุมนุมชน	42
3. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรม	43
4. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน	44
5. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามขนาดเนื้อที่แยกเป็นรายจังหวัด	45
6. แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่ที่ตั้งของโรงเรียน จำแนกตาม ลักษณะน้ำเข้าถึงบริเวณในรอบปี เป็นรายจังหวัด	46
7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน จำแนกตาม ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ เป็นรายจังหวัด	47
8. แสดงการแจกแจงสภาพร่มไม้และที่พักผ่อนของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามลักษณะที่มีอยู่	48
9. แสดงแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ของโรงเรียนจำแนกเป็นรายจังหวัด	49

10.	แสดงจำนวนโรงเรียน อากาศ เรือนและห้องเรียนในภาคศึกษา 4 จำแนกเป็นรายจังหวัด	51
11.	แสดงการแจกแจงลักษณะอาคาร เรือน เป็นรายจังหวัด	53
12.	แสดงการแจกแจงความถี่ของอายุอาคาร เรือน จำแนกเป็นรายจังหวัด	54
13.	แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคาร เรือน จำแนกตามสภาพของอาคาร เป็นรายจังหวัด	55
14.	แสดงดัชนีลักษณะของห้อง เรือนในอาคาร เรือน จำแนกเป็นรายจังหวัด	56
15.	แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามสาขาวิชา และรายจังหวัด	5
16.	แสดงดัชนีลักษณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกเป็นรายจังหวัด	5
17.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีหรือไม่มีอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ เป็นรายจังหวัด	5
18.	แสดงลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ แจกแจง ตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	6
19.	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด	6
20.	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	6

21.	แสดงสัญลักษณ์ของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	63
22.	แสดงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	64
23.	แสดงความถี่ของจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตาม ลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	65
24.	แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	68
25.	แสดงสภาพโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	71
26.	แสดงสัญลักษณ์ของโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	74
27.	แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อสวนและที่ปัสสาวะ 1 ที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	75
28.	แสดงลักษณะที่ถ้ำของสวนและที่ปัสสาวะ รวมทั้งภาค	76
29.	แสดงชนิดของสวนที่มีอยู่ในภาคศึกษา 4	77
30.	แสดงการแจกแจงจำนวนสวนและที่ปัสสาวะ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	78
31.	แสดงสัญลักษณ์ของสวนและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด	80
32.	แสดงจำนวนความถี่ของจำนวนอาคารเรียนที่สามารถดัดแปลงห้องเรียน ใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด	81

33.	แสดงการแจกแจงความถี่ของผลการเรียนที่ใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ย ใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	82
34.	แสดงการแจกแจงการใช้ที่เรียนซึ่งมีอยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด กับจำนวน นักเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	83
35.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่ใช้ห้องเฉพาะวิชา โดยเฉลี่ย จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้	84
36.	แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ เกษตรกรรมศิลป์ จำแนกตามประโยชน์ที่ใช้สอย	85
37.	แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้เป็นรายจังหวัด	86
38.	แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตามประโยชน์ที่ใช้สอย	87
39.	แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม โดยเฉลี่ย ใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด	88
40.	แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด เกี่ยวกับความสะดวกในการเข้าไปใช้ ของครูและนักเรียน จำแนกตามระดับความสะดวก	91
41.	แสดงความถี่ของจำนวนห้องสมุด จำแนกตามความจุณักเรียนที่ใช้พร้อมกัน แยกเป็นรายจังหวัด	92
42.	แสดงการแจกแจงความถี่การใช้ห้องสมุด จำแนกตามจำนวนชั่วโมง ที่นักเรียนเข้ามาใช้โดยเฉลี่ย ใน 1 วัน	93

ตาราง	หน้า
43. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาการสถานที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	95
44. แสดงลำดับความต้องการอาการเพิ่ม จำแนกตามประเภทอาการ เป็นรายจังหวัด	96
45. แสดงจำนวนกฎ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อาวุธการและเงินเคื่อน เป็นรายจังหวัด -- --	98
46. แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเคื่อน แยกเป็นรายจังหวัด	99
47. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทักษะของครู โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	100
48. แสดงระดับความสนใจแสวงหาความรู้ของครูในทักษะของครูใหญ่	101
49. แสดงจำนวนครูที่เกยและไม่เกยเข้ารับการอบรม ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ จากการอบรมมาใช้ จำแนกตามระดับการใช้เป็นรายจังหวัด	102
50. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เกยและไม่เกยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการนำมาใช้ -- -- --	103
51. แสดงจำนวนเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด	104
52. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	105

การวาง	หน้า
53. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	107
54. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	109
55. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	111
56. แสดงชั่วโมงของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	113
57. แสดงชั่วโมงสอนของครูใหญ่ใน 1 สัปดาห์	116
58. แสดงชั่วโมงที่ครูทองสอนผสมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหา ใน 1 สัปดาห์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	117
59. แสดงการทำงานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	118
60. แสดงความถี่ของจำนวนครูที่ประเมินจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นที่ตนสอนโดยเฉลี่ย	120
61. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงกว่ารู้ความสามารถ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	121
62. แสดงปัญหาของครูใหญ่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	122
63. แสดงจำนวนครูที่มีเกินและมีไม่พอ จำแนกตามสาขาวิชาและรายจังหวัด	123
64. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีกว่า ต้องการครูเพิ่มอีก จำแนกตามจำนวนครู ที่ต้องการ เป็นรายจังหวัด	124
65. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนือจากการสอนกับความรู้ความสามารถ ของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด	125

66.	แสดงการใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอน เวลาที่อยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้า และหลังโรงเรียนเลิกแล้วของครู จำแนกเป็นรายจังหวัด	126
67.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	128
68.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลา และไม่มีวันลา จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	129
69.	แสดงการแจกแจงความถี่ของครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	130
70.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	131
71.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	132
72.	แสดงสวัสดิการของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และ เงินเดือน	134
73.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่เกษียณและไม่เกษียณแทน จำแนกเป็นรายจังหวัด	141
74.	แสดงความถี่ของจำนวนครูที่ส่ง เกณฑ์ขึ้นว่างไปเป็นครู เข้าสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	142
75.	แสดงจำนวนครั้งของการประชุมปรึกษาหารือภายในโรงเรียน	143

76.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่แสดงความคิดเห็นต่อมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียนในโรงเรียนของตน จำแนกตามระดับความพอใจ เป็นรายจังหวัด	144
77.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูใหญ่ที่แสดงความคิดเห็นต่อมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียนในโรงเรียนของตน จำแนกตามระดับความพอใจ	145
78.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการใช้เวลาดำเนินการ จำแนกตามสิ่งที่กระทำในเวลาดำเนินการ เป็นรายจังหวัด	146
79.	แสดงจำนวนครูที่อยู่อาศัยและไม่ได้อยู่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวกสบายของครู ผู้อยู่อาศัยและความจำเป็นที่ต้องอยู่อาศัยบ้านพักครูของครูที่ยังไม่ได้อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายจังหวัด	147
80.	แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับอาหารกลางวันและน้ำดื่ม จำแนกตามระดับความสะดวก เป็นรายจังหวัด	148
81.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์ และหนังสือประกอบการสอน จำแนกตามประเภทของอุปกรณ์และหนังสือ ประกอบการสอน เป็นรายจังหวัด	149
82.	แสดงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และ อายุราชการของครู	150
83.	แสดงการปฏิบัติหน้าที่ของครูและข้อบกพร่องที่เห็นของครูต่อครูใหญ่	151
84.	แสดงความรู้สึกลดความเครียดของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	152
85.	แสดงความรู้สึกลดความเครียดของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	153

การวาง	หน้า
86. แสดงความรู้สึกลดอคถัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด .	154
87. แสดงความรู้สึกลดอคถัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	155
88. แสดงความรู้สึกลดอคถัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	156
89. แสดงความร่วมมือในการทำงานและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูในทัศนะของครู โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	157
90. แสดงความร่วมมือและทัศนคติในการทำงานของครู ในทัศนะของครูใหญ่ .	158
91. แสดงการแจกแจงความถึของจำนวนครู เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามความต้องการ เป็นรายจังหวัด	159
92. แสดงเหตุผลของครูที่ตองการย้าย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด _	161
93. แสดงการแจกแจงความถึของจำนวนครู เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด _	162
94. แสดงเหตุผลของครูที่ตองการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด _	164
95. แสดงการแจกแจงจำนวนครู เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	165
96. แสดงเหตุผลของครูที่ตองการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	167
97. แสดงการแจกแจงจำนวนความถึของครู เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	168

๑๘.	แสดง เหตุผลของกฎที่ตองการย้าย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด ..	170
๑๙.	แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนกฎเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด — — — — —	171
100.	แสดง เหตุผลของกฎที่ตองการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด _	173
101.	แสดงการแจกแจงจำนวนความถี่ของกฎใหญ่เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตาม ความตองการ ตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นกฎใหญ่และเงินเดือน _	175
102.	แสดง เหตุผลของกฎใหญ่ที่ตองการย้าย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปี ที่เป็นกฎใหญ่และเงินเดือน — — — — —	177

บันทึกภาพ

๐	ภาพ	หน้า
1.	กราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาการเวียน อาการอุตุสาหกรรรมกิลป์ อาการกหกรรรมกิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุม รวมกัน - - - - -	67
2.	แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาการ เวียน อาการอุตุสาหกรรรมกิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน . - -	70
3.	แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาการ เวียน อาการอุตุสาหกรรรมกิลป์ กหกรรรมกิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน . -	73
4.	แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาการอุตุสาหกรรรมกิลป์ กหกรรรมกิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน	90
5.	แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุดโดยเฉลี่ยใน 1 วัน . - -	94
6.	เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงการสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูชายและครูหญิง .	106
7.	เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี และครูปริญญาตรีขึ้นไป - - - - -	108
8.	เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป - - - - -	110

ภาพ	หน้า
9. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป	112
10. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และ เงินเดือนสูง	115
11. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของ ครูชาย ครูหญิง ครูใหญ่ชาย ครูใหญ่หญิง	136
12. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	137
13. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป	138
14. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูที่มี อายุราชการไม่เกิน 5 ปี ครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่เป็น ครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี และครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	139
15. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ ที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และ เงินเดือนสูง	140
16. กราฟแท่ง เปรียบเทียบครูชายและครูหญิง ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	160
17. กราฟแท่ง เปรียบเทียบครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	163

18.	กราฟแท่งเปรียบเทียบกำไรที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และกำไรที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป
ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	166
19.	กราฟแท่งเปรียบเทียบกำไรที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และกำไรที่มี
อายุราชการ 6 ปี ขึ้นไป ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	169
20.	กราฟแท่งเปรียบเทียบกำไรเงินเค็อนน้อย เงินเค็อนปานกลาง และ เงินเค็อนสูง
ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	172

ภูมิหลัง

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม พร้อมกันนี้รัฐก็ต้องการเร่งรัดพัฒนาทางการศึกษาควบคู่กันไปด้วย จะเห็นได้จากการที่นักเศรษฐศาสตร์และนักการศึกษาได้ร่วมมือกันในการจัดวางแผนพัฒนาการศึกษาของชาติให้สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้ผลิตคนในระดับต่าง ๆ มาช่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนระดับกลางซึ่งประเทศไทยยังขาดอยู่อีกมาก ดังนั้น(ธนอม กิตติขจร, 2513 : 2) "พลเมืองหรือกำลังคนที่ประเทศขาดต้องการมากที่สุดคือ พลเมืองที่มีการศึกษาในระดับกลางหรือผู้ที่จบระดับมัธยมศึกษาตนเอง แต่ทั้งนี้ก็จะต้องมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะไปดำเนินงานอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตัวเองและแก่ประเทศชาติได้ ฉะนั้นการมัธยมศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคนที่เกี่ยวข้อง"

ในขณะนี้การมัธยมศึกษาเป็นที่สนใจจากนักการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (ก้อ สุวดีพิพาธิชัย, 2513 : 1 - 2) ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับกลางเป็นบ่อเกิดของปัญหาหลายอย่าง และในขณะเดียวกัน การศึกษาในระดับนี้จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้มากมาย และประเทศไทยก็จัดว่าเป็นประเทศซึ่งกำลังพัฒนา บะกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับการมัธยมศึกษาเป็นอันมาก และในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ต้องอาศัยความก้าวหน้าทางมัธยมศึกษาเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมเหมือนประเทศอื่น ๆ ดังนั้นการมัธยมศึกษาจึงถือว่าเป็นเรื่องความเป็นความตายในประเทศไทยขณะนี้ ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนในชั้นมัศึกษามีจำนวนน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในระดับอื่น เทียบกับความต้องการคนระดับกลางและระดับสูง และเทียบทางสถิติกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากไม่สามารถหาที่ให้เด็กนักเรียนที่อยู่ในวัย 14 - 19 ปี หรือระดับมัธยมศึกษาได้เรียนอย่างทั่วถึงกัน (เนตร เขมะโยธิน, 2512 : 2) ขณะนี้มีเด็กเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาได้เพียง 1 ใน 10 ของจำนวนเด็กที่มีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี และผู้เรียนในชั้นอุดมศึกษาเพียง 2 % ของเด็กหนุ่มสาวที่มีอายุระหว่าง 19 - 23 ปี

สรุปแล้วปัญหาที่ประสบอยู่ในขณะนี้คือทำอย่างไรจึงจะขยายการมัธยมศึกษาให้ทันระดับอัตราการเพิ่มของพลเมือง และการเจริญของระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนรูปร่างอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการอุตสาหกรรม นักการค้าต้องการคนงานที่ได้รับการศึกษาสูง ถ้าหากว่าขยายไม่ทัน (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ข : 19) ประเทศไทยก็จะค่อยพัฒนาไปอีกนาน

ในการขยายมัธยมศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาคงกล่าว รัฐก็ต้องมาประสบปัญหาในด้านการขาดแคลนที่เรียน ครู อุปกรณ์การศึกษาและขาดงบประมาณเพื่อการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นในการที่จะรีบเร่งขยายการมัธยมศึกษาอย่างรวดเร็ว นั้น จะต้องพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ได้แก่ อาคาร สถานที่และครู ขณะนี้กรมวิสามัญศึกษา (ประจวบ คำบุณย์, 2513 : 1) ได้พิจารณาเห็นว่าบริเวณอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่เวลานี้ น่าจะต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อเตรียมขยายปริมาณนักเรียนในอนาคต และพร้อมกันนั้นก็คิดถึงการลงทุนและคุณภาพของการศึกษาควบคู่กันไปด้วย

ดังนั้นเพื่อให้การปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้คือ หลักสูตร แบบเรียน อาคารสถานที่และครู เป็นต้น กรมวิสามัญศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานไว้ดังนี้ (กรมวิสามัญศึกษา, 2513:3)

1. จะเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค

2. จะใช้อาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

3. จะปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

4. จะนำวิธีการและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่จำเป็นบางประการมาใช้ในการขยายปริมาณและ

คุณภาพ

5. จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์ให้ทัดเทียมในโรงเรียนรัฐบาล

สำหรับนโยบายข้อ 2 นั้น เป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะได้พิจารณาปรับปรุงก่อนอื่น เพราะปรากฏว่า (สมาคมการศึกษา, 2508 : 57) อาคารเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาคทั่ว ๆ ไปอยู่ในสภาพผุพังเสียหายมาก ขาดครูที่มีคุณภาพ เนื่องจากครูหมดสมรรถภาพ เช่น มีอายุมาก ครูหมดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากขาดสวัสดิการ ขาดเจตคติที่ดีในการทำงาน

ในระหว่างองค์ประกอบทั้ง 3 ของโรงเรียนซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ครูและนักเรียน ครูจะต้องได้รับการปรับปรุงก่อน (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ค : 1) เพราะถ้าครูก็มีความสามารถ ชักจูงใหญ่ปกครองเลื่อมใสศรัทธา โรงเรียนนั้นก็จะได้เด็กที่มีสติปัญญา จะเห็นได้ว่าในสถาบันการศึกษาทั้งหลาย ครูจะเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก อาคารสถานที่อาจจะไม่เหมาะสมหรือบกร่องประการใดแต่ถ้ามีครูที่เป็นจำนวนมาก ก็สามารถจัดการศึกษาได้โดยสะดวก และการสอนก็ย่อมจะดีขึ้นโดยอัตโนมัติ (สองสี ชุตินวงศ์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี, 2506 : 29 - 30)

จากการสัมภาษณ์บริหารรุ่นที่ 26 ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 9 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2512 (สำนักงาน ก.พ. . 2513 : 69) ที่ประชุมได้หยิบยกปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูขึ้นมากล่าวว่า ครูพันธุ์ที่ไปปีหนึ่ง ๆ มีจำนวนมาก และครูที่มีวุฒิเหมาะสมในทางจังหวัดนั้นไม่มีเพียงพอ ดังนั้นจึงควรให้เพิ่มสวัสดิการให้แก่ครูปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นการจูงใจ และควรเพื่การสร้างครูตามท้องถิ่นต่าง ๆ จากผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการให้ทุนการศึกษา วิชาครูให้มากขึ้น

และจากการประชุมทางวิชาการ เรื่อง "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ" (บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อำพันสุข, 2513 : 484) ที่ประชุมได้หยิบยกปัญหาเรื่องครูที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ เช่น จำนวนครูไม่พอกับความต้องการทางการศึกษาซึ่งกำลังขยายตัวอย่างกว้างขวาง ปัญหาคุณภาพของครู ปัญหาฐานะเศรษฐกิจและสังคมของครู ปัญหาสมรรถภาพการทำงานของครู ทั้งนี้ทั้งนี้มีปัจจัยสืบเนื่องจากเหตุผลซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ เช่น งบประมาณ เจตนคติ แรงจูงใจ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อครูและสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของเยาวชนและเสถียรภาพของประเทศเป็นส่วนรวม

ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาท่านหนึ่ง (บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อำพันสุข, 2513:488) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับครูว่า การศึกษาเป็นธุรกิจที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด และครูเป็นกุญแจสำคัญในการดำเนินธุรกิจอันยิ่งใหญ่นี้ ปัญหาการขาดแคลนครูจึงเป็นปัญหาที่สำคัญ อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า ครูมีบทบาทในการสร้างเสถียรภาพให้แก่ประเทศมาก ทั้งนี้เพราะครูย่อมเป็นที่เชื่อถือของเด็กมากกว่าบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นระยะของการปลูกฝัง ในปัจจุบันนี้ยังใช้

ครูไม่เต็มที เพราะครูไปทำหน้าที่อย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เช่น ใ้ทำงานบริการและธุรการเสียมาก รวมทั้งการให้การรับรองแก่เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่ทุกฝ่าย ทำให้ขาดกำลังในการสอน

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังประสบปัญหานักเรียนเข้ามาเรียนในส่วนกลางกันมาก (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ง : 17) ทั้งนี้เพราะว่าการมัธยมศึกษาในส่วนกลางคือ พระนครและธนบุรี ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลมีคุณภาพสูงกว่าต่างจังหวัดแทบทุกจังหวัด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากโรงเรียนส่วนกลางมีอาคารสถานที่แลดูปกครองจัดการดีกว่า มีครูดีและมีโอกาสเลือกนักเรียนที่ดี ๆ ได้ ดังนั้นผู้ปกครองนักเรียนต่างจังหวัดที่มีฐานะดีพอประมาณ ยอมพยายามหาทางส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาในส่วนกลางได้โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปแล้วนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางนั้นไม่ใช่เด็กจังหวัดพระนคร ธนบุรีทั้งหมด แต่มาจากต่างจังหวัดเป็นจำนวนไม่น้อย จากการวิจัยของนิสิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ในจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาที่เรียนต่อในส่วนกลาง 100 คน เป็นนักเรียนต่างจังหวัดเสีย 28 คน

ปัญหานี้ทำให้ที่เรียนส่วนกลางแออัด ทั้งยังทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและอื่น ๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะสาเหตุดังกล่าวแล้วว่า การศึกษาในส่วนภูมิภาคยังล้าหลังส่วนกลางอยู่เป็นอันมาก (ฮาร่ง บัวศรี, 2512 : 35) ทั้งในคุณภาพของการศึกษาและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ทั้งนี้พิจารณาได้จากอัตราส่วนครูต่อนักเรียน วุฒิกู อาคารสถานที่เรียน งบประมาณค่าใช้จ่าย และผลการสอบของนักเรียน

ดังนั้นกรมวิสามัญศึกษาจึงมีนโยบายจะขยายปริมาณการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้มากที่สุด (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ข : 1) โดยจะเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอทั่วประเทศ ทั้งจะปรับปรุงคุณภาพและขยายปริมาณการศึกษาในต่างจังหวัดอย่างรวดเร็ว (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ค : 26) ตามรายการดังต่อไปนี้คือ

1. สร้างอาคารเรียนชั้นดี เพื่อดึงดูดครูให้ย้ายไปทำงานที่นั่น
2. จัดหาอุปกรณ์การสอนอย่างดีเยี่ยมให้แก่โรงเรียนในส่วนภูมิภาค
3. จัดหาครูดี ๆ ไปสอนในส่วนภูมิภาค
4. ให้สวัสดิการและพิจารณาความดีความชอบแก่ครูในต่างจังหวัดเป็นพิเศษ

5. ผู้บริหารการศึกษาให้ความเอาใจใส่โรงเรียนต่างจังหวัดและต่างอำเภอให้มากเป็นพิเศษ

จากปัญหาและมูลเหตุหลายประการดังกล่าวแล้ว ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในภาคศึกษา 4 ซึ่งมีจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรังและระนอง ว่ามีทรัพยากร เช่น อาคารสถานที่และครูอยู่แค่ไหน มีการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพหรือคุ้มค่าหรือไม่ มีปัญหาการใช้หรือการรักษาดูแลหรือปัญหาค้นอื่นอย่างไรบ้าง ผลของการวิจัยครั้งนี้อาจใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและขยายปริมาณนักเรียนมัธยมศึกษาตามนโยบายของกรมวิสามัญศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่และครูในแง่การไว้ ดังตัวต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับอาคารสถานที่
 - 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน
 - 1.2 จำนวน ขนาด ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร
 - 1.3 การไว้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการไว้อาคาร
 - 1.4 ปัญหาการไว้อาคาร
2. เกี่ยวกับครู
 - 2.1 จำนวน วุฒิและประสบการณ์ของครู
 - 2.2 การไว้และปัญหาการไว้ครู
 - 2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และครู และการสูญเสียเปล่าที่ไว้ประโยชน์ไม่

เต็มที่ เพื่อหาทางปรับปรุงต่อไป

2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการด้านกำลังครูและอาคาร เพื่อประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและวางแผนการศึกษา

3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะกระทำกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษาของภาคศึกษา 4 จำนวนโรงเรียน 16 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ 358 คน ในปีการศึกษา 2513

2. ในการศึกษาครั้งนี้ จะกระทำในขอบเขตความมุ่งหมายในการค้นคว้าเท่านั้น

กล่าวถึงขอบเขตเฉพาะ

1. ภาคศึกษา 4 หมายถึงภาคศึกษาที่ประกอบด้วยจังหวัดต่อไปนี้คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง

2. สถานภาพของอาคารสถานที่และครู หมายถึงสภาพของอาคารสถานที่และครูที่เป็นอยู่จริงในภาคศึกษา 4

3. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคศึกษา 4

4. ครูอาจารย์ หมายถึงข้าราชการครู สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 4

5. อาคาร หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบ และส้วม

6. อาคารเรียน หมายถึงอาคารที่ใช้ทำการสอนการเรียน

7. อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ได้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือไปจากการเรียนการสอน เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงฝึกงาน ฯลฯ

8. สถานที่ หมายถึงบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม ที่พักผ่อน

เอกสารในการค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและผลงานวิจัยมีทั้งภาษาไทยและต่างประเทศมากมายที่กล่าวถึงเรื่องอาคารสถานที่และครู ซึ่งแยกกล่าวได้ดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับอาคารสถานที่ของโรงเรียน

เอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ ได้กล่าวถึงทำเลที่ตั้งโรงเรียน ลักษณะที่ดิน อาคารและห้องเรียน ว่าที่ใดและที่ถูกของนั้นควรมีลักษณะอย่างไร เช่น

เกี่ยวกับทำเลที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน มีผู้วางหลักเกณฑ์ (Seagers, 1961 : 6) ไว้ดังนี้คือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีขนาดอย่างน้อยที่สุด 20 ไร่ คือนักเรียน 100 คน และเพิ่มขึ้นอีก 2 ไร่ คือนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ 100 คน

2. ที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ในที่สูง ระบายน้ำได้สะดวก ไม่เป็นที่น้ำท่วมน้ำขัง

3. ควรอยู่ในย่านที่เหมาะสม ปราศจากเสียงและฝุ่นรบกวน

4. สิ่งที่ดีที่สุด คือ อยู่ใกล้ชิดกับที่จอดรถสาธารณะ และบริเวณที่มีทัศนียภาพสวยงาม

5. ควรตั้งอยู่ห่างจากเสียงรบกวนทั้งหลาย ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น

6. ควรจะได้พิจารณาถึงความสวยงามของทัศนียภาพที่ดึงดูด

7. ทุก ๆ ส่วนในบริเวณที่ตั้งโรงเรียน ควรมีธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบาย เป็นที่ผ่อนคลายอารมณ์ และอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างอาคาร

8. ควรจะตั้งอยู่ในที่ ๆ มีถนนใหญ่และทางเท้าเข้าไปถึง

ในเรื่องเดียวกันนี้ ได้มีผู้เสนอแนะหลักเกณฑ์คล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว

(Reeder, 1958 : 210) ดังนี้คือ

1. ควรมีระยะทางไกลหรือมีการคมนาคมให้นักเรียนไปมาสะดวก ถ้าเดินไปจะต้องไม่

เกินเกินกว่า 1 ไมล์ครึ่ง

2. การก่อกองอยู่ในสิ่งแวดล้อม ซึ่งปราศจากสิ่งที่เป็นภัยต่อจิตใจและร่างกาย

3. ขนาดรูปร่าง และภูมิประเทศจะต้องได้มาตรฐาน ก็มีเนื้อที่มากพอสำหรับสร้างอาคาร สนามเด็กเล่น สวนหย่อม และจำนวนของนักเรียนที่จะเพิ่มต่อไป โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องมีเนื้อที่ 25 ไร่ขึ้นไป และควรจะมีเพิ่ม $2\frac{1}{2}$ ไร่ต่อนักเรียนทุก ๆ 100 คน รูปร่างการมีลักษณะกว้างตอยาวในอัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ 3 ต่อ 4 หรือ 4 ต่อ 5 และภูมิประเทศจะต้องมีสภาพที่เข้าดำเนินการได้ทันที ไม่สิ้นเปลืองในการปรับปรุงมากนัก

4. ดินการมีลักษณะแห้งเร็ว ไม่มีสิ่งที่ทำให้เกิดการลึกร่อนง่าย สามารถสร้างสวนสนามได้ ดินที่ดีมีลักษณะ เป็นดินร่วน

5. มีราคาถูกทั้งที่ดินและอาคาร

6. มีการระบายน้ำโดยธรรมชาติ และสามารถสร้างระบบการระบายน้ำได้ง่าย

7. มีน้ำใช้เพียงพอ และมีคุณภาพดี

8. ทำเลควรมีแสงอาทิตย์ส่องตลอดวัน

สำหรับภูมิประเทศหรือทำเลที่เหมาะสมเฉพาะโรงเรียนในประเทศไทยมีผู้เสนอแนะ (วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 157 - 177) ไว้ว่าลักษณะที่ตั้งโรงเรียนที่ดีควรจะเป็นดังนี้คือ

1. ห่างไกลจากเสียงรถยนต์หรือเสียงรบกวนอื่น ๆ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ ครูและนักเรียนเกิดความรำคาญต่อเสียงรถยนต์ ทำให้ความสนใจของเด็กเสียไป นอกจากเสียงอันเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนแล้ว เด็กย่อมไม่ปลอดภัยจากภัยอันตราย การแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้โรงเรียนควรทำร่วมกัน เพื่อไม่ให้เด็กได้มีโอกาสออกมาวิ่งเล่น การจราจรในโรงเรียนก็ต้องควบคุมให้เหมาะสมด้วย

2. ห่างไกลจากกลิ่นเหม็น หรือสิ่งปฏิกูลเน่าบูด เช่น ไม่อยู่ใกล้กับโรงฟอกหนัง โรงทำขนมจีน โรงเลี้ยงเป็ดไก่ โรงงานทำปุ๋ย แหล่งทิ้งขยะมูลฝอย โรงฆ่าสัตว์

3. โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ตั้งอยู่ใกล้วัด สวน หรือภูมิประเทศที่

รมรื่น ปลดปล่อย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางกาย และจิตใจ อยู่ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายอันทำให้เด็กมีความโน้มเอียงไปในทางที่ชั่วได้ เช่น สำนักหญิงนครโสเภณี บ่อนการพนัน หรือเสียงฆรูสวาทอันหยาบคายของชนชั้นต่ำหรือบอนบายนมข

4. โรงเรียนควรตั้งอยู่บนที่สูง พื้นดินเป็นทรายน้ำซึมได้ง่าย ทำให้โรงเรียนสะอาด โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่ลุ่มหรือในที่ต่ำ ถ้าสร้างโรงเรียนอยู่ในทำเลเช่นนี้ จะทำให้สิ้นเปลืองเงินมาก ข้อสังเกตสำหรับโรงเรียนบางแห่งที่ตั้งอยู่บนเนินเขาที่ค่อนข้างสูง และบางแห่งตั้งอยู่ริมทะเลเกินไป ข้อขัดข้องของโรงเรียนที่กล่าวนั้นคือ มีลมโกรกตัวเด็กตลอดเวลา ทำให้ผิวหนังแห้งผาก ครูก็ใช้เสียงดังแข่งกับเสียงลมซึ่งพักอยู่ตลอดเวลา

5. โรงเรียนจะต้องตั้งอยู่ในทิศทางลม มีหลักเกณฑ์อยู่ว่า ค่านะกัศหรือค่านที่แคบที่สุดของโรงเรียนจะต้องตั้งอยู่ในแนวทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ด้านยาวควรตั้งฉากกับทิศเหนือและทิศใต้ ดังนั้นทางด้านยาวของอาคารเรียนควรได้รับลม ส่วนทางด้านกว้างได้รับแสงแดด ประเทศที่อยู่ในเขตร้อน การตั้งอาคารเรียนดังกล่าวนี้นับว่ามีประโยชน์มาก เพราะห้องเรียนจะไม่ร้อนอบอ้าวพร้อมกัน ตอนเช้าจะร้อนเฉพาะห้องริมทางตะวันออก ตอนบ่ายจะร้อนแต่ห้องทางตะวันตก นอกจากนั้นยังมีโอกาสรับลมได้ทั่วถึงเท่ากันหมด เพราะประเทศไทยอยู่ในแถบมรสุม มีลมพัด 2 ทาง คือ ลมที่พัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันตกเฉียงใต้

หากสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นบังคับไม่ให้ปลูกสร้างอาคารเรียนตามทิศทางดังกล่าวนี้ ก็มีวิธีปลูกต้นไม้พุ่มชนิดยืนต้นเพื่อกันแสงแดดไม่ให้ร้อนเกินไป หรือจัดทำทางระบายลมโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้พัดลม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

6. มีโครงการขยายได้ ความเจริญของบ้านเมืองในอนาคตจะต้องมีอย่างแน่นอน ภายในไม่ช้าโรงเรียนที่รับนักเรียนได้พอดี ๆ ในขณะนี้ อีกไม่กี่ปีข้างหน้าจะคับแคบ ผู้ริเริ่มก่อตั้งอาคารเรียนต้องมีความรู้หลักทางเศรษฐกิจสักเล็กน้อยว่า "การเพิ่มขึ้นของพลเมืองจะต้องเป็นไปตามอนุกรมเลขคณิต" จึงต้องปีแผนการขยายต่อเติมได้ เมื่อพลเมืองเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ข้างต้น ถือเป็นหลักว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 12 ไร่ครึ่ง ต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 100 คน และเพิ่มขึ้นอีก 2 ไร่ ทุกจำนวน 100 คนที่เพิ่มขึ้น ส่วนโรงเรียน

มัธยมศึกษาจะต้องมีเนื้อที่ 15 ไร่ต่อนักเรียน 100 คน

7. โรงเรียนควรจะให้ความสะดวกและความปลอดภัยต่อการไปมาของเด็ก ไม่ควรอยู่ห่างแหล่งชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับความเจริญของบ้านเมือง และความสะดวกในการคมนาคม

หลักการหรือข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียนที่กล่าวมาแล้วสอดคล้องกันกับความคิดเห็นของนักการศึกษาต่างประเทศผู้หนึ่ง(Edmondson, 1948 : 130) ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นสรุปอย่างกว้าง ๆ ว่า ที่ตั้งของโรงเรียนควรจะกว้างพอที่จะรับการขยายของอาคาร เพื่อเหมาะสมกับความต้องการในอนาคต และเพื่อให้มีสนามที่เหมาะสม ที่เล่นกีฬาและที่จอดรถ ควรจะเป็นที่ระบายน้ำได้ดี และมีวิวทัศนสวยงาม ที่ว่างสำหรับเล่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ควรกะไว้ให้มีเนื้อที่กว้างขวาง อาคารควรสร้างให้ไกลจากย่านจราจร เสียง และสภาพที่รบกวนประสาทให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แสงอาทิตย์ส่องได้ทั่วถึง แนวอาคารควรห่างจากถนนประมาณ 150 ฟุต เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพดังกล่าว สิ่งสำคัญที่สุดที่ควรคำนึงคือ การขยายตัวของจำนวนพลเมือง และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ

นอกจากนี้ยังมีผู้สรุปลักษณะของบริเวณโรงเรียนที่ดี (สมบูรณ์ พรหมภาพ และ คนอื่น ๆ, 2505 : 179 - 191) ไว้ว่ามีดังนี้

1. ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากย่านชุมชน แต่ห่างจากย่านที่จอแจและสกปรก
2. พื้นที่ไม่ชันแฉะ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อจนเกินไป น้ำไม่ขังตลอดปี ที่ดินเป็นดินปนทรายหรือดินแดง

3. บริเวณกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน

4. สนามจักไว้เหมาะกับวัยของเด็ก

5. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอันตราย

6. มีต้นไม้ ไม้ใบและไม้ดอก เพื่อความสวยงามและความร่มรื่น

7. อาคารและห้องเรียนมีขนาดและจำนวนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ตั้งอยู่ในทิศทางลมเพื่อช่วยในการถ่ายเทอากาศได้ มีแสงสว่างพอเหมาะ

ในเรื่องขนาดเนื้อที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังมีผู้เสนอแนะหลักการไว้อีกผู้หนึ่ง (McClurkin, 1964 : 69 - 70) ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับคนอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้วคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีเนื้อที่ 25 ไร่ และเพิ่มขึ้นอีก 2 ไร่ครั้งต่อนักเรียน 100 คนเป็นอย่างน้อย ไม่ควรอยู่ติดกับถนนใหญ่ ควรมีถนนด้านหน้าและด้านหลังเป็นทางสายรอง ดินควรเป็นชนิดที่ระบายน้ำได้รวดเร็วเมื่อฝนตก น้ำไม่ขังและสามารถปลูกต้นไม้ได้ดี พื้นที่ปรับเป็นสนามได้ ไม่ควรเป็นระดับเดียวกันตลอด

ในการแบ่งบริเวณโรงเรียนและจำนวนเนื้อที่ดินนั้น (ประจวบ คำบุญรัตน์, 2513 : 1) กรมวิสามัญศึกษามีแนวความคิดที่จะได้ที่ดินสำหรับสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาให้กว้างขวาง อย่างน้อยโรงเรียนระดับอำเภอควรมีที่ดินไม่น้อยกว่า 35 ไร่ ระดับจังหวัดไม่ควรน้อยกว่า 70 ไร่ เรื่องนี้เกิดจากแนวความคิดที่ว่า การจัดโรงเรียนนั้นถ้าจะให้เหมาะสมควรจะได้แบ่งเขตพื้นที่ของโรงเรียนออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. ส่วนที่ใช้เป็นที่สร้างอาคารเรียน
2. ส่วนที่เป็นที่สร้างโรงฝึกงาน
3. ส่วนที่เป็นสนามและที่พักผ่อนของเด็ก
4. ส่วนที่เป็นที่สร้างบ้านพักครู ภารโรง

ในสัดส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจจำเป็นต้องได้เนื้อที่กว้างขวางทัดเทียมกับปริมาณนักเรียน ฉะนั้นยิ่งได้เนื้อที่มากเท่าไรก็จะจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าปริมาณนักเรียนจะขยายมากขึ้นเท่าไรก็มีที่เพียงพอ

เรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การกำหนดสถานที่และวางผังอาคารเรียน (Engelhardt, 1956 : 626) มีหลักเกณฑ์ที่ยึดถือได้ 3 ประการ คือ

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งมีแปลนทั้งหมดของโรงเรียนด้วย โปรแกรมการสร้างโรงเรียนควรมีพื้นฐานจากปรัชญาของโรงเรียน หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป ขนาดของชั้นเรียน ครูและนักเรียน ตลอดจนที่ว่างควรกำหนดไว้ให้แน่ชัด ทั้งนี้ควรจะได้ประชุมปรึกษาร่วมกันกับนักการศึกษาด้วย

2. การสร้างแผนของโรงเรียนจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการทางการศึกษาของชุมชน และให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจ

3. เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของอาคารต่าง ๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ การก่อสร้างจะต้องได้รับการตรวจสอบ ควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

การวางผังที่ดี (Seagers, 1961 : 5 - 14) จำเป็นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. โรงเรียนต้องตั้งอยู่ในที่ ๆ กำหนดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการในปัจจุบัน และสามารถที่จะขยายได้ในอนาคต

2. โรงเรียนต้องตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงามและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและสันทนาการให้มากที่สุด

3. วางแผนให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการศึกษาด้านต่าง ๆ

4. ควรจะได้อยู่ในที่ที่มีความเงียบพอสมควร เพื่อเหมาะในการเรียนการสอนและการให้การบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ

5. ควรอยู่ห่างจากที่มีการจราจรแออัด

6. ควรจัดจราจรทางเท้า และจักรยานแยกกับรถยนต์

7. จัดวางแปลนอย่างดีในเรื่องของทางระบายลมและแสงสว่างธรรมชาติ

8. สร้างควยวัตถุที่ทนทาน เลือกสรรมาอย่างดี และราคาไม่สูงเกินไป

9. ภายในบริเวณได้จัดวางอาคารเหมาะสมตามหน้าที่ สวยงาม สะดวกสบายและใช้ประโยชน์ได้ดี

ในเรื่องของการวางผังโรงเรียนนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาแบ่งบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นส่วน ซึ่งอาจจะแบ่งส่วนต่าง ๆ ของบริเวณโรงเรียนตามหน้าที่และประโยชน์ใช้สอย

(วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 ; 157 - 177) ดังต่อไปนี้ คือ

อาคารเรียน ในอาคารเรียนหลังหนึ่ง ๆ นั้นถ้าเป็นไปได้แล้ว ควรจะมีห้องประกอบต่าง ๆ ถ้าหากว่าไม่อาจจัดเป็นห้องเฉพาะวิชาได้ จะจัดเป็นมุมก็ได้ ห้องประกอบที่จะจัดให้มีขึ้นในอาคารเรียนควรมีดังนี้

ก. ห้องครูใหญ่ ควรอยู่ด้านหน้าของโรงเรียน เมื่อเวลามีคนมาติดต่อก็จะได้ไม่ต้องเดินผ่านห้องเรียน ซึ่งจะทำให้ความสนใจของนักเรียนเสียไปโดยไม่จำเป็น และถ้าเป็นห้องที่จะสอดส่องดูแลกิจการทั้งปวงในโรงเรียนได้ทั่วถึงก็ยิ่งดี เมื่อห้องกว้างพอก็ควรจัดห้องรับแขกไว้ด้วย ภายในห้องจะควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ปกครองและนักเรียนจะเกิดความเลื่อมใสและรู้สึกว่ามีภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ เป็นการช่วยในการปกครองได้ส่วนหนึ่ง

ข. ห้องพัสดุ ห้องพัสดุควรจะเป็นห้องที่สบายพอสมควร อุปกรณ์เครื่องใช้ควรมีไว้ให้พร้อม เช่น มีห้องน้ำอยู่ใกล้ ๆ มีที่ใส่น้ำดื่ม โต๊ะทำงานควรจัดให้เป็นระเบียบ มีพจนานุกรม หนังสืออ่านหรือตำราต่าง ๆ ที่ครูจะหาความรู้ได้ ในห้องพัสดุไม่ควรแบ่งเป็นหลายห้อง เพราะการทำเช่นนั้นอาจเป็นช่องทางให้ครูแตกแยกกัน ห้องพัสดุควรอยู่ใกล้ห้องครูใหญ่ เพื่อสะดวกในการติดต่ოსั่งงาน หรือปรึกษาหารือ หรือบางทีครูใหญ่จะได้อีกโอกาสเห็นความประพฤติและนิสัยของครูน้อยไปบ้าง

ค. ห้องสมุด ควรจัดไว้ด้านหนึ่งของอาคาร เพื่อให้พ้นจากเสียงรบกวน จัดไว้ในที่สงบ มีทางเข้าแต่เพียงทางเดียวเพื่อป้องกันหนังสือและของหาย และใช้คนดูแลห้องสมุดน้อยคน ควรมีทางออกฉุกเฉินด้วย ที่เก็บหนังสือหรือชั้นของหนังสือควรไว้กลางห้อง เพื่อความสะดวกในการหยิบอ่าน

ง. ห้องพิพิธภัณฑ์ ควรจัดห้องหรือมุมใดมุมหนึ่งของห้องให้เป็นพิพิธภัณฑ์ ถ้าที่ไม่มี จะจัดไว้ในห้องสมุดก็พอจะใช้ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เห็นของจริงและสร้างนิสัยในการสร้างสมวัตถุสิ่งของที่สะสมจนถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นอันดับแรก และรวบรวมไว้เป็นระเบียบ แบ่งไว้เป็นพวก ๆ เพื่อสะดวกในการใช้

ว. ห้องพยาบาล ในวันหนึ่ง ๆ อาจมีนักเรียนเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ไข้หวัด อุบัติเหตุ บ้าง ปวดหัวเป็นไข้ธรรมดาบ้าง ไม่เกินความสามารถของโรงเรียนที่จะเยียวยาได้ โรงเรียนจึงควรมีห้องพยาบาล ถ้าจัดเป็นเอกเทศได้จะดีมาก เพราะควรจัดให้สะอาดเรียบร้อย โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ข้อที่จะต้องยึดถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่ง คือ "ห้องพยาบาลเป็นห้องสำหรับคนป่วยโดยเฉพาะ" ไม่ใช่ห้องที่จะให้ครูพักนอนหลับนอนเป็นอันขาด

ฉ. ห้องประชุม (ปิ่น มาลากุล, 2504 : 6) "ห้องประชุมมีความสำคัญมาก ไม่ควรใช้

อย่างพร่ำเพรื่อ ห้องประชุมคือห้องเรียนที่มีครูใหญ่เป็นครูประจำชั้น วิชาที่สอนก็อุดมคติที่มุ่งหมายจะมอบให้เป็นสมบัติของนักเรียน" ห้องประชุมเป็นห้องสำคัญเกี่ยวกับการอบรมเด็กและเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำคัญมาก เวลามีการประชุมครูทุกคนต้องเข้าประชุมด้วย

ข. ห้องอาหาร (ปิ่น มาลากุล, 2506 : 6) "ห้องที่สำคัญต่อจากห้องประชุมคือ ห้องอาหารหรือโรงอาหาร ครูมีหน้าที่ต้องควบคุมการจำหน่ายอาหารและการรับประทานของเด็กด้วย เริ่มด้วยความสะดวกในการประกอบอาหาร คุณภาพของอาหาร ตลอดจนบรรยากาศในการรับประทานอาหาร โรงเรียนการจัดห้องอาหารสำหรับให้เด็กใช้เป็นที่รับประทานอาหารกลางวัน หากจัดเป็นห้องหรือโรงอาหารไม่ได้ ก็ควรจัดพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารให้เป็นที่เป็นทาง อย่าปล่อยให้เด็กนักเรียนนั่งรับประทานอาหารบนพื้นดิน ตามบันได หรือเดินรับประทาน ควรฝึกให้เด็กเข้าแถวเพื่อรับประทานอาหาร

อาคารเรียน (Edmondson, 1946 : 132) ควรวางแผนและสร้างให้เหมาะสมกับความต้องการของโปรแกรมการเรียน และเหมาะสมกับสัณฐานลักษณะอนามัย มีความสบายและปลอดภัยแก่นักเรียน งานของผู้บริหารคือ การทำให้อาคารสถานที่ให้บริการแก่โปรแกรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ขนาดของอาคาร อาคารควรกว้างให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน การคำนวณขนาดที่ถูกต้อง จะต้องขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในสองสามปีที่ผ่านมาแล้ว บางทีมีปัจจัยอื่น ๆ อีก 2 - 3 อย่าง ที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เช่น การมีโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่เกิดขึ้นในชุมชน ขนาดและรูปร่างของที่ตั้งควรจะอำนวยความสะดวกสบายในเรื่องความอบอุ่น แสงและทางลม และเหตุการณ์ที่จะมีในภายหน้าด้วย รูปของอาคารควรจะเป็นแบบตัว เอช (H) อี (E) ที (T) แอล (L) หรือ วี (V) ซึ่งสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการของโปรแกรมการเรียนในชุมชน และเพื่อเหมาะสมกับสัณฐานลักษณะอนามัยของนักเรียน ไม่ควรสร้างอาคารเรียนสูง ๆ นอกจากความที่กินจำกัดในเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสร้างอาคารที่สูงขึ้นไป อาจจะเป็นอาคาร 2, 3 หรือ 4 ชั้น ก็ได้

การใช้พื้นที่อาคารให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหาร ถ้าอาคารสร้างให้เหมาะกับโปรแกรมการเรียนแล้ว ผู้บริหารจะไม่ลำบากใจที่จะสร้างโปรแกรมให้เหมาะกับอาคารสถานที่และวัสดุต่าง ๆ ไม่เหมาะสม

ลักษณะของอาคารแบ่งออกได้ 3 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. ที่สำหรับทำกิจกรรมการเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด หอประชุม โรงพลศึกษา หอสมุด ร้านค้า ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องดนตรี ห้องนาฏศิลป์ หรือห้องแสดงกิจกรรมของโรงเรียน
2. ที่สำหรับทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน เช่น สำนักงานฝ่ายบริหาร ห้องปฐมพยาบาล ห้องพักรักษา ห้องพักรับรอง ห้องเก็บพัสดุ ห้องพักผ่อนเด็กหญิง เด็กชาย โรงอาหาร เติบโตทางเดิน
3. ที่สำหรับการบริการและวัสดุของอาคารต่าง ๆ เช่น ตู้หรือชั้นสำหรับวางหนังสือหรือสัมภาระ ที่ตั้งเครื่องปรับอากาศ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

ในการใช้ห้องเรียนและอาคารนั้น ในต่างประเทศได้มีการค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดห้องสำหรับวิชาต่าง ๆ (Bagby and Stickle, 1957 : 579 - 581) พบว่าในการจัดโรงฝึกงานและห้องปฏิบัติการของนักเรียนที่เหมาะสม จะมีส่วนช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถของนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนเรียนดียิ่งขึ้น ผู้ค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้เห็นพ้องต้องกันว่า การวางแผนอาคารเรียนก็เหมือนกับการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ ต้องคำนึงว่า มีจุดประสงค์อะไรบ้างในการจัดการศึกษา และจะมีผลสัมฤทธิ์แค่ไหน เมื่อวางวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนแล้ว การสร้างอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ จะต้องสร้างให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มิใช่วางแผนหลักสูตรให้เป็นไปตามการสร้างอาคาร

ส่วนที่นับว่าสำคัญที่สุดในอาคารเรียนก็คือ ห้องเรียน ห้องเรียนที่ดี (สมบุรณ์ พรหมภาพ และคนอื่น ๆ , 2505 : 179 - 191) ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
2. ควรมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ควรมีอัตราเฉลี่ยเนื้อที่ของห้องเรียนระหว่าง 1.50 - 2.00 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน และอัตราเฉลี่ยที่ว่างในในห้องเรียน

ควรเป็น 5 - 8 ลูกบาศก์เมตรต่อนักเรียนคนหนึ่ง ฉะนั้นห้องขนาด 6 - 8 หรือ 7 - 9 ตารางเมตร ควรจุนักเรียน 30 - 40 คน

3. การถ่ายเทอากาศ ควรจัดให้มีช่องลมและประตูหน้าต่างให้เพียงพอในห้องเรียน ส่วนบนฝายผนังห้องเรียนโดยรอบควรมีช่องลมเพื่อประโยชน์การระบายอากาศเสีย และควรปิดด้วยไม้ที่เป็นลูกกรง และให้มีชายคาคลุมพอดกั้นฝนสาดเข้าได้

4. ควรจัดแสงสว่างในห้องเรียนให้พอดี แสงสว่างที่เข้าถูกทางคือ เข้าทางคาน้ำย่นมือของห้องเรียน เมื่ออาทิตย์แสงสว่างจากดวงไฟ ควรให้มีแสงสว่าง เฉลี่ยประมาณ 30 ฟุต-แคนเดิล ^{แบริกัน}

5. อุณหภูมิของห้องเรียนปีพอเหมาะประมาณ 27 - 30 องศาเซนติเกรด

6. ประตูหน้าต่าง ควรทำประตูหน้าต่างเปิดให้แสงสว่างเข้าได้โดยไม่มีสิ่งปิดบัง ควรเป็น 1 ใน 3 ของเนื้อพื้นห้อง

7. บริเวณใกล้ห้องเรียน โดยรอบตัวอาคารเรียนไม่การปลูกต้นไม้ใหญ่ในระยะ 8 เมตร เพื่อมิให้บังแสงสว่าง และขัดขวางการระบายอากาศ ช่องว่างระหว่างอาคารเรียนหลังหนึ่งควรห่างกันไม่น้อยกว่าความสูงของทั้งสองอาคารที่อยู่ใกล้เคียงกันนั้นรวมกัน ทั้งนี้เพื่อมิให้บังลม และแสงสว่างแก่กัน

ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ (Seagers, 1961 : 5 - 14) ได้เสนอแนะว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาห้องน้ำและห้องส้วมที่เหมาะสมนั้น ควรจะมีจำนวนดังนี้ คือ ห้องส้วมนักเรียนหญิง ควรจะมี 1 ห้องต่อนักเรียน 40 คน ส่วนนักเรียนชายควรมีห้องส้วม 1 ห้อง และที่มัสสวาระ 1 แห่งต่อนักเรียน 50 คน

ในต่างประเทศได้มีการวิจัยเกี่ยวกับห้องเรียน (McClurkin, 1964 : 122) และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าห้องเรียนไม่ควรมีความกว้างยาวแน่นอนตายตัวเท่ากันทุกห้อง ควรจะกว้างใหญ่พอที่จะสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ให้ประสิทธิภาพดีเท่ากับกลุ่มเล็ก ๆ

ในเรื่องของห้องเรียนและอาคารได้มีผู้เสนอแนะเพิ่มเติม (ปิ่น มาลากุล, 2506:136-145) ว่า ห้องเรียนควรจุนักเรียน 30 คนโดยสภาพสบาย ขนาดของห้องควรยาวระหว่าง 9 - 10 เมตร กว้างระหว่าง 7.50 - 8 เมตร ควรสูง 3.50 เมตร ผนังห้องควรจะทาสีอ่อน ๆ เพื่อให้แสงสว่างสะท้อนทั่วห้อง ประตูห้องควรอยู่คาบข้างอย่างน้อย 3 ประตู

กรมสามัญศึกษาได้ทำการศึกษาสภาพของโรงเรียนในกรมสามัญศึกษาขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2510 : 1 - 4) และได้วางมาตรฐานเกี่ยวกับที่ตั้งและอาคารเรียนไว้ดังนี้ คือ

ที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนควรตั้งอยู่ในที่ไปมาสะดวก ไม่ห่างจากย่านชุมชนมากเกินไป ที่ตั้งถูกสุขลักษณะและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีงาม

บริเวณโรงเรียน โรงเรียนควรมีบริเวณเพียงพอให้นักเรียนได้เล่น พักผ่อน และปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรตามสมควร บริเวณได้รับการดูแล ควรแต่งให้เหมาะสมใช้การได้ อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ

อาคารเรียน อาคารเรียนอย่างน้อยเป็นอาคารกึ่งถาวรและใช้การได้ดี มีหลังคาเพดาน ฝาผนัง ประตูหน้าต่างที่สามารถกันแดด ลมและฝนได้ ถ้าเป็นไปได้ควรเป็นอาคารถาวร มีห้องเรียนที่ทันสมัยและถูกสุขลักษณะ และตรงตามความต้องการทางวิชาการ

จำนวนและขนาดของอาคารเรียน โรงเรียนมีจำนวนและขนาดของอาคารเรียนเพียงพอ กับปริมาณของนักเรียน ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การเป็นสัดส่วนเรียบร้อย

ขนาดของห้องเรียน ห้องเรียนมีเนื้อที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือ นอกจากมีที่สำหรับให้นักเรียนนั่งเรียนแล้ว ยังมีเนื้อที่เหลือพอสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

สุขลักษณะในห้องเรียน ห้องเรียนจัดถูกสุขลักษณะในเรื่องการถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง และปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง ฝุ่น ควัน และสิ่งอื่น ๆ

ห้องอื่น ๆ นอกเหนือไปจากห้องเรียน เช่น

ห้องวิทยาศาสตร์ โรงเรียนควรจัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์ขึ้นโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่อำนวย ควรจัดให้มีมุมวิทยาศาสตร์ไว้ในห้องเรียน หรือที่หนึ่งที่ใดที่เหมาะสม

ห้องหัตถศึกษาชายและหัตถศึกษาหญิง โรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาตอนปลายควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการในวิชาหัตถศึกษาชายหญิงโดยเฉพาะ และควรแยกเป็นเอกเทศ ห่างจากห้องเรียนพอสมควร เพื่อป้องกันเสียงรบกวนไปถึงห้องเรียนอื่น

ห้องสมุดโรงเรียน ควรมีห้องสมุดโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่อำนวยควรจัดไว้ในห้องหนึ่งห้องใดที่เหมาะสม หรือจัดเป็นมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์เต็มที่

ห้องประชุมโรงเรียน ควรมีห้องประชุม ถ้ายังไม่มีห้องประชุมโดยเฉพาะควรดัดแปลงห้องเรียนที่ติดกันเป็นห้องประชุมตามโอกาสที่จำเป็น

ห้องพยาบาล โรงเรียนควรมีห้องพยาบาลหรือที่พักสำหรับนักเรียนเจ็บป่วย สำหรับโรงเรียนใหญ่มีนักเรียนมาก ควรจัดให้มีห้องพยาบาลขึ้นโดยเฉพาะ แต่สำหรับโรงเรียนเล็กมีนักเรียนน้อย อาจจัดเตียงพยาบาลไว้ในห้องใดห้องหนึ่งที่เหมาะสมดูสุลักษณะ

ห้องสุขา ห้องสุขาควรมีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน แยกกันชายหญิง ได้รับการเอาใจใส่ให้สะอาดอยู่เสมอ และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เช่น กระดาษชำระ น้ำ และอ่างล้างมือ เป็นต้น

ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพนั้น อาคารสถานที่เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่ง (ชารวง บัวศรี, 2513 : 525) ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันปรากฏว่า ยังมีโรงเรียนที่มีอาคารไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนอยู่มาก และผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลมีอัตราการใช้อาคารสถานที่ประมาณ 77.50 % (Educational Planning Office, 1966 : 149) เท่านั้น ซึ่งถ้าจัดให้ก็สามารถรับนักเรียนเพิ่มขึ้นได้อีก

เกี่ยวกับครู

องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดต่อกระบวนการเรียนการสอน คือ ครู เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การสอนจะมีคุณภาพดีได้ย่อมต้องอาศัยครูที่มีคุณภาพ บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นครูควรมีลักษณะ 4 อย่าง (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 34 - 35) ดังต่อไปนี้

1. อยากสอนและอยากทำหน้าที่สอนเป็นสิ่งแรก ครูไม่ควรอยากทำงานธุรการ หรืองานอื่นใดก่อนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครู
2. อยากเรียน หมั่นศึกษาฝึกฝนตนเอง แม้จะเรียนในโรงเรียน หรือสถานศึกษาใดไม่ได้ ก็ศึกษาด้วยตนเอง ในทุกด้านไม่จำกัดวงอยู่เฉพาะที่ตนกำลังสอน
3. สอนเป็น เป็นครูต้องใช้วิชาครูสั่งสอนอบรมศิษย์ ตามวิธีการที่เล่าเรียนมา 'ไม่ใช่สอนแบบจดและอ่านเอาเอง

4. ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน และสร้างเสริมพัฒนาการของวิชานั้นไปเรื่อย ๆ

ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญรองลงมาจากครูใหญ่ คุณภาพการสอน ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของการบริหารงานของครูใหญ่รวมกับคุณภาพของครูในโรงเรียนนั้น (พนัส หันนาคินทร, 2512 : 51) ในการดำเนินกิจการของโรงเรียนและการจัดวางกำลังครูให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อยและประหยัดทั้งกำลังงานและกำลังทรัพย์ แต่ได้ผลเต็มที่ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ต้องอาศัยครูใหญ่ที่ดี

ครูใหญ่ (พนัส หันนาคินทร, 2513 : 58) เป็นผู้นำในการบริหารงาน จึงต้องเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยคุณสมบัติทั้งส่วนตัวและคุณสมบัติทางวิชาชีพ เพื่อจะได้บริการนักเรียนด้านธุรการได้เป็นอย่างดี ครูใหญ่ในฐานะผู้นำ อาจใช้รูปแบบการบริหารแบบอิตาเลียนหรือแบบประชาธิปไตยตามแต่ละลักษณะหรือความพร้อมของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งตัวครูใหญ่เองด้วย การเริ่มใช้แบบประชาธิปไตยในการบริหารในเมื่อบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะครูใหญ่ยังไม่พร้อม จะกลายเป็นการบริหารงานแบบตามสบาย ซึ่งเป็นภัยต่องานและการบริหารงานต่อไปภายหน้าอย่างยิ่ง

ในการคัดเลือกผู้บริหารระดับครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ (ภิญโญ สาธร, 2513 : 89 - 90) ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบสม่ำเสมอ ความจงรักภักดีต่อโรงเรียนและความเสียสละเป็นความจำเป็นอันดับแรกที่ต้องพิจารณา ความสนใจในงานบริหารและความภูมิใจในโรงเรียนเป็นความจำเป็นอันดับสอง และอันดับสาม คือ ความสามารถ ได้แก่ความสามารถทั่วไปและความสามารถเฉพาะอย่าง

ในฐานะผู้บริหารงานของโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีงานบริหารประมาณ 7 อย่าง คือ (ภิญโญ สาธร, 2513 : 35)

1. การสอน กิจกรรมประกอบการสอน การตีความหรือขยายความหลักสูตรและประมวลการสอน

2. การปกครองนักเรียนและการแนะแนว

3. การเป็นผู้นำของชุมชนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งนั้นตั้งอยู่

4. การบริหารงานบุคคล หรือครูและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน

5. การบริหาร เกี่ยวกับอาคารสถานที่

6. การจักระบบบริหารโรงเรียน การแบ่งสายงาน และการมอบอำนาจหน้าที่

7. การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน

ในด้านการบริหารโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2511 : 17 - 18) สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนที่ย่อมทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องการสอนการเรียนมีประสิทธิภาพที่ดีควย ดังนั้นการจักระบบบริหารบุคคลควรเป็นเรื่องสำคัญมาก โรงเรียนสามารถจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสมกับวุฒิ ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลหรือไม่ สภาพการทำงานของครูกำลังใจ ความสามัคคีเป็นอย่างไร มีการปรึกษารื้อเกี่ยวกับการวางแผนการสอนและประเมินผลงานบ้างหรือไม่ วิธีการควบคุมดูแลการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไรบ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่ และครูภายในโรงเรียนเป็นอย่างไร ครูมีปัญหาวางไรบ้าง สวัสดิการที่จกัให้แก่ครูและนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่และครูเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเหนือสิ่งใด ๆ (French and others, 1951 : 146) ถ้าครูไม่ประสบความสำเร็จครูใหญ่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าครูประสบความสำเร็จ ครูใหญ่ก็ประสบความสำเร็จด้วย สรุปได้ว่างานของครูใหญ่ คือ กรรมการ กับต้นเรือ ผู้จักระบบบริหาร ผู้พิพากษาเขาวงกต เป็นผู้ส่งเสริมและวางอนาคตของสถาบัน เป็นแพทย์ทางสังคมของพ่อแม่เด็ก เป็นเพื่อนแท้ของเด็ก และของทุก ๆ กรอบกรวัที่ประสบความสำเร็จ ยุ่งยาก อำนาจการกระทำ และความดีของครูใหญ่นั้นวัดกันไม่ได้

โรงเรียนที่มีการจักระบบบริหารดี (French and others, 1951 : 162) คือโรงเรียนที่มีการส่งเสริมให้คณะครูมีลักษณะผู้นำที่ดีเพราะครูทุกคนมีความสามารถและความสนใจในอาชีพครูร่วมกัน ถ้าครูใหญ่ถูกขาดความเป็นผู้นำเสียเพียงคนเดียวแล้วนับว่าระบบการจักระบบและการบริหารจะไม่ดีเท่าที่ควร ภาระกิจของครูใหญ่ที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารบุคคลากร ก็คือต้องรู้สมรรถภาพและความสนใจของครู ทั้งนี้เพื่อจะให้แต่ละคนได้ทำงานที่เขาสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพสูงและในการเลือกบุคคลากรนั้น ครูใหญ่ควรปรึกษาช่วยครูใหญ่หรือหัวหน้าสายวิชาด้วย

การส่งเสริมความก้าวหน้าของครู (French and others, , 1951 : 185)

โดยมอบหน้าที่ให้เรามีมติชอบเป็นการสนับสนุนที่ถูกต้องให้เขาเหล่านั้นมีส่วนร่วมที่สำคัญในการพิจารณาตัดสินนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูใหญ่จะพบว่าโครงการต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นถ้าครูร่วมกันคิดพัฒนาขึ้น ดีกว่าออกมาจากความคิดของครูใหญ่คนเดียว ครูใหญ่จะเป็นผู้กำหนดกว้างขวางและรู้อะไร ๆ ที่สำคัญมากกว่าครูในการที่จะนำมาตัดสินว่าการกระทำใด ๆ แต่อย่างไรก็ตามครูย่อมมีความรู้ละเอียดลึกซึ้งกว่า ทั้งสองลักษณะนี้จำเป็นต้องนำมารวมกัน เพื่อวางนโยบายการศึกษาคิดให้ดีที่สุด

การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะได้ผลดีเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการบรรจุครูเข้าชั้นให้เหมาะสมกับความสามารถเป็นประการสำคัญ (วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์ , 2505 : 176 - 177) ซึ่งพอจะยึดถือหลักเกณฑ์ได้ดังนี้คือ

1. ถ้าครูมีทั้งวุฒิและความสามารถแล้ว การบรรจุเข้าชั้นก็หมดปัญหา แต่ถ้ามีทางใดอย่างหนึ่งระหว่างวุฒิและความสามารถ การบรรจุครูเข้าชั้นควรถือความสามารถเป็นใหญ่

ครูผู้มีความเชี่ยวชาญทางทฤษฎี พื้นในหลักการใหม่เกี่ยวกับการสอนอบรม แต่ไม่นำทฤษฎีหรือหลักการนั้นมาใช้ กับครูที่นำทฤษฎีมาใช้ทั้งดุ้นโดยไม่คำนึงถึงระเบียบประเพณีและรากฐานเดิมของนักเรียนนั้นแตกต่างกันมากแต่มีความบกพร่องปานกัน

2. ครูมีอายุมากกว่าวัยทำงานเบากว่า

3. ครูหญิงโดยปกติสอนชั้นต่ำดี

4. จนคำสอนยากและหนักกว่าชั้นอื่น ๆ ต้องอาศัยความสามารถ

5. ควรผลัดเปลี่ยนกันสอนบ้าง เพื่อได้เปลี่ยนกันรับภาระหนักได้เปลี่ยนงาน นักเรียนได้พบครูใหม่ ๆ บ้าง

6. ตารางสอนต้องทำให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียน ครูจะไถ่ทราบและเตรียมตัว พอเปิดเรียนก็สอนได้ทันทีไม่เสียเวลา

7. การบรรจุครูเข้าชั้น จะถามความถนัดเห็นกันได้บ้างต้องภายหลังที่ครูใหญ่ได้พิจารณาความสามารถแล้ว

ในต่างประเทศ (Chamberlain and others , 1964 : 69 - 84) การเลือกหรือบรรจุครูนั้น เขาพิจารณาตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ

1. ประสบการณ์ในการสอน
2. การเตรียมตัว ทั้งทางด้านการวิชาการและวิชาชีพ
3. ความสำเร็จในผลงานและอาชีพ
4. อุปนิสัย
5. ภูมิสำเนา
6. สภาพสมรส
7. เพศ
8. อายุ
9. ฉันทาคติ หรือ ความชอบไม่ชอบในอาชีพ

ปัจจัยอันหนึ่งซึ่งนับว่าสำคัญมาก คือ ภูมิสำเนา ตามธรรมดาแล้ว ภูมิสำเนาไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจจ้างคนเข้าทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงานจะเป็นเครื่องตัดสินในการเลือกครู แต่ก็ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของงานของครูเนื่องมาจากภูมิสำเนาของครู แท้ที่จริงแล้ว คนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นนั้นจะมีภาษีดีกว่าคนที่มาจากถิ่นอื่น ข้ออ้างในการรับคนในท้องถิ่นเข้าทำงานมีดังนี้

1. ควรจะรับคนในท้องถิ่นให้มากกว่าเขาเหล่านั้นมีคุณสมบัติพอ ๆ กันหรือดีกว่าคนที่มาจากถิ่นอื่น
 2. ครูในท้องถิ่นนั้นหาได้ไม่ยากนัก และคุณสมบัติของเขาเหล่านั้นสามารถที่จะพิจารณาได้ตามสภาวะทางเศรษฐกิจ
 3. คนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้นเข้าใจสภาพและความต้องการของชุมชน ในขณะที่คนจากถิ่นอื่นจะต้องมาปรับตัวให้เข้ากับชุมชน และบางทีก็ประสบความยุ่งยากลำบาก
 4. การไม่จ้างครูในท้องถิ่นทำให้เกิดความผิดเคืองและความขมขื่นมากกว่าการจ้างเขาไว้ อย่างไรก็ตามยังมีข้อโต้แย้งว่า การจ้างแต่ครูในท้องถิ่นนั้นไม่เป็นการยุติธรรมคือ
 1. ในการเลือกหรือแต่งตั้งครูควรจะได้พิจารณาจากประสิทธิภาพของการสอนโดยตรง
- ภูมิสำเนาไม่มีผลมากนักต่อประสิทธิภาพของผลงานของครู

2. โรงเรียนต่าง ๆ ต้องการสิ่งเร้าที่มาจากครูที่มีภูมิหลังและประสบการณ์จากท้องถิ่นต่าง ๆ

3. ครูในท้องถิ่นมักจะยากแก่การไล่ออก บอกละเลิก เมื่อไม่มีความสามารถ ไม่เหมาะสม

4. ตามอิทธิพลส่วนตัวและทางการเมือง ครูในท้องถิ่นอาจจะทำให้การบริหารหย่อนสมรรถภาพเมื่อนโยบายไม่ให้ความพอใจ ต่อความต้องการของครู

การวัดตัวบุคคลให้ทำการสอน (ระพีพัฒน์ นานทรพรพ., 2513 : 4) อย่างมีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงหลักการ คือ 1. ให้สอนตามความถนัดของผู้สอนและความจำเป็น และความต้องการของโรงเรียนให้ได้สัดส่วนกัน

การสร้างความร่วมมือในการบริหารงาน เป็นเรื่องสำคัญสำหรับครูใหญ่ที่ดี การสร้างการร่วมมือในการบริหารที่ดีจะทำให้ธุรกิจการศึกษาในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ หลักของการสร้างความร่วมมือในการบริหารงาน (พจน์ เพชรบุรณิน, 2513 : 21 – 22) มีดังนี้คือ

1. ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมรวมทั้งมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเต็มที่

2. ทำความเข้าใจและตกลงกันเกี่ยวกับงานระหว่างนายกับลูกน้องอย่างชัดเจน

3. มีการพบปะหารือกันอยู่เสมอ

4. การพิจารณาแก้ปัญหาหรืออุปสรรคของงาน ทำร่วมกัน

5. มีการบำรุงขวัญรวมทั้งการไว้วางใจซึ่งกันและกัน

6. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองรวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์

7. ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

การอบรมครูระหว่างประจำการ

การอบรมครูในระหว่างประจำการ เป็นภาระสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ครูของตนมีความรู้ ความสามารถ ทันสมัยอยู่เสมอ มีผู้กล่าวว่า "ครูเปรียบเสมือนของมีคม เมื่อใช้ไปนาน ๆ อาจจะถูก กัดจะต้องหมั่นลับคมอยู่เสมอ เช่น มีการฝึกหัดกันคว่ำเพิ่มเติม" (บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อัมพันสุข, 2513 : 484) และครูหรือบุคลากรทุกชนิดของโรงเรียน แม้จะมีความสามารถดีแค่ไหนก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ เข้า บรรดาความรู้ความชำนาญก็ย่อมจะอ่อนลงเป็นธรรมดา (ภิญโญ สาร, 2513 : 93) หรือบางที่การทำงานจำเจอยู่เสมอ ๆ งานที่ทำอยู่กลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน การเปลี่ยนแปลงงานบ้าง การได้ออกไปพบปะสังสรรค์กับครูหรือบุคลากรอื่น ๆ จะช่วยให้สดชื่นมีพลัง และมีน้ำใจเกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นการให้ครูหรือบุคลากรหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนา หรือเข้ารับการฝึกอบรมในงานฝึกอบรม ซึ่งฝ่ายการศึกษาทุกฝ่ายจัดขึ้นเป็นครั้งคราวเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนน่าจะสนับสนุนทุกวิถีทาง

การศึกษาหรืออบรมระหว่างประจำการ (Haas, 1957 : 13 - 34) มีความหมายกว้าง ๆ ก่อ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพใดก็ได้ทำในระหว่างที่ปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ของตนอยู่ เพื่อให้การทำงานได้ผลดียิ่งขึ้น

อีกผู้หนึ่ง (Good, 1945 : 132) ได้อธิบายความหมายของคำว่าการศึกษาระหว่างประจำการในแง่ที่เกี่ยวกับครูและหน้าที่ทางการศึกษาโดยเฉพาะให้คำนิยามว่า การศึกษาระหว่างประจำการมีความหมายรวมถึง ความพยายามทั้งสิ้นของเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ในอันที่จะส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานอยู่ในโรงเรียนได้เกิดมีความงอกงาม และพัฒนาการทางวิชาการ โดยวิธีต่าง ๆ อันเหมาะสม

อีกผู้หนึ่งได้สรุปความหมายของการศึกษาระหว่างประจำการของครูว่า (บุญชม ไชยโกเมศ, 2513 : 21) หมายถึงกระบวนการที่ครูได้มีกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครูเกิดมีความรู้และความเข้าใจ ทั้งระบอบความสามารถ ความคิดเห็น ทักษะ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำให้มีสมรรถภาพในการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดียิ่งขึ้น ครูทุกคนควรจะได้รับภาระส่งเสริมให้มีการศึกษาระหว่างประจำการ ซึ่งจำเป็นไม่ใช่แต่ครูที่มีวุฒิค่า

ครูใหม่หรือผู้ที่มีข้อบกพร่องในการสอนเท่านั้น ครูที่มีวุฒิและประสบการณ์มากแล้ว ก็ควรจะปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความรู้ที่ทันสมัยมีแนวคิดที่กว้างขวาง ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการทั่ว ๆ ไป และวิชาชีพของครูซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อฝึกนิสัยนักเรียนที่ครูสอนให้เป็นผู้มีใจใฝ่เรียน ครูเองจะต้องเป็นผู้มีใจใฝ่เรียน ครูเองจะต้องเป็นผู้หมั่นศึกษาค้นคว้า เป็นผู้ค้นคว้าทางวิชาการ ต้องถือว่าการศึกษาของครูนั้นไม่มีวันจบสิ้น

ไคม์การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ในรัฐเวอร์จิเนีย (Shuster, 1957 : 135) เกี่ยวกับครูที่ไม่มีวุฒิทางครู พบว่า อาจารย์ใหญ่อายุละ 75 จากจำนวน 441 คน มีความเห็นว่า ครูที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมในทางอาชีพครูโดยเฉพาะนั้นมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับชั้นเรียน มากกว่าครูที่มีวุฒิทางครู และพบว่าครูที่ผ่านสถาบันทางครูมานั้นมักจะเป็นครูที่ยั่งยืนกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางครู

ในเรื่องของการอบรมครูประจำการ ไคม์การศึกษาทดลองเป็นเวลาถึง 2 ปี (Gardon, 1957 : 707) เพื่อวัดผลการอบรมครูประจำการ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่ผ่านการอบรมเพิ่มเติมเรียนได้ดีกว่านักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียนกับครูที่ไม่ได้รับการอบรม และผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กรมวิสามัญศึกษา (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ก : 27) กำลังส่งเสริมให้มีการอบรมครูและการปรับปรุงคุณวุฒิของครู เพราะสมัยนี้วิทยาการได้เพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นจะต้องปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ การอบรมครูและการจัดให้ครูได้ศึกษาต่อเป็นเรื่องที่จะต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอ (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 ง : 1) และทางกรมได้จัดทุนประเภท ก. ให้ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่เข้าไปเรียนต่อในระดับปริญญาตรีทุก ๆ คน ทั้ง ๆ ที่ทุกคนมีความสามารถอยู่แล้ว แต่ก็เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับครูน้อยนั้น ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ควรสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อ เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้มาช่วยปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น

จากผลของการสำรวจสถานภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดพระนคร เมื่อปีการศึกษา 2511 (วารุณี พลบูรณ์, 2513 : 26) ปรากฏ

ว่า ครัวที่สอนภาษาไทยไม่เคยเข้ารับการอบรมร้อยละ 52.57 สาเหตุที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาไม่อนุมัติให้ไปอบรมเป็นอัตราร้อยละ 52.29 สาเหตุรองลงมา คือ ไม่มีครูสอนภาษาไทยร้อยละ 18.30

ในการบริหารงานของครูใหญ่ที่จะให้งานมีประสิทธิภาพสูงคือให้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะครูนั้น ครูใหญ่ต้องพยายามสร้างควมมีน้ำใจในการทำงาน (Morale) (พนัส หันนาสินทร์, 2513 : 81 - 115) สิ่งถือว่าเป็นพลังสำคัญที่จะทำให้คณะครูทำงานได้อย่างสมบูรณ์ การสร้างน้ำใจในการทำงานมีหลักใหญ่อยู่ 2 ประการ คือ ทำให้เกิดความพอใจในอาชีพที่กระทำและความสามารถในการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา

ผู้เชี่ยวชาญทางงานจิตวิทยาการบริหารอีกท่านหนึ่ง (จำนง บุญชู, 2513 : 49 - 54) เรียกควมมีน้ำใจในการทำงานว่า "ขวัญ" (Morale) สำคัญที่สุดในเรื่องนี้คือ ปัจจัยที่จะช่วยในการบริการบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ "คนหรือมนุษย์ปัจจัย" นับว่าเป็นเอกอยู่ในตัวเอง เพราะคนมีจิตจิตใจ ความรู้สึกและอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงวันไหนได้ ต่างกับปัจจัยอื่น ๆ องค์การใดก็ตามแม้จะมีปัจจัยสำหรับการบริหารงานของทั้ง 4 กรบกันและเพียงพอที่จะดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อการใช้ปัจจัยเหล่านั้นดำเนินไปตามปรกติธรรมดา แต่หากว่าปัจจัยประเภทคนเกิดความเบื่อหน่ายและเฉื่อยชาในการดำเนินงานขึ้นมาเมื่อใดประสิทธิภาพของงานก็ย่อมจะตกต่ำอย่างเห็นได้ชัด และการดำเนินงานต้องชงักลง เมื่อคนเกิดความเบื่อหน่ายงานถึงขนาดที่มีการหยุ่กันกัน ดังนั้นผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การจึงต้องพยายามวางแผนจัดระเบียบ อำนาจการ และควบคุมเกี่ยวกับการใช้คนในการดำเนินงาน อย่างรอบคอบและเหมาะสมกับสถานการณ์ อันควรเป็นพิเศษ

ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานได้อธิบายให้เห็นว่า "ถ้าคนเกิดความต้องการ และได้รับการสนองตอบในความต้องการนั้น คนก็ย่อมมีความตั้งใจที่จะทำงานด้วยความเสียสละ และเต็มพลังความสามารถที่คนมีอยู่" การสนองความต้องการของคนที่ปฏิบัติงานในองค์การตามความเหมาะสม ย่อมมีผลเป็นการบ่มารุงขวัญให้คนเกิดความตั้งใจทำงาน

ที่ใคร่ชอบพอกับความเสียสละ นั่นที่คิดตามมาก็คือ "ประสิทธิภาพของงาน"

เอดวิน บี ฟลิป (Edwin B. Flipp) ศาสตราจารย์ในสาขาการบริหารแห่งมหาวิทยาลัย
ฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคำว่า "ขวัญ" (Morale) ว่า หมายถึง
"พัฒนาการแห่งจิตใจ หรือทำให้ความรู้สึกของแต่ละคน และของคนที่ยกกันเป็นกลุ่ม ซึ่งแสดงออก
ในลักษณะที่จะร่วมมือร่วมใจกัน"

สรุปได้ว่า ขวัญ ได้แก่ ทำให้ ความรู้สึกของคนที่ยกกันทำงานด้วยความตั้งใจนั้นเอง
คนที่จะมีขวัญก็จะต้องมีการบำรุงขวัญ ซึ่งฟลิปได้เสนอทัศนะต่อไปว่า เมื่อคนมีขวัญก็จะปรากฏให้เห็น
ในลักษณะ ดังนี้คือ

1. ร่วมมือด้วยความมั่นใจที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
2. มีความภักดีต่อองค์การและหัวหน้า
3. มีระเบียบวินัยดี หรือมีการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและระเบียบแผนต่าง ๆ ด้วย

ความสมัครใจ

4. องค์การมีความสามารถที่จะทำงานต่อไปได้ทั้งที่ตกอยู่ในยามยาก
5. ความสนใจในการทำงานมีสูง
6. การแสดงออกในความศรัทธาเริ่มของผู้ปฏิบัติเป็นไปอย่างมีเหตุผล
7. ผู้ปฏิบัติงานมีความภูมิใจในองค์การของตน

การมีความหวาดระแวง ขุนเขี้ยว แข็งข้อต่อหัวหน้า ขาดกำลังใจ เกือบงานที่ทำ
มีความชิงชังหน่วยงาน และเพื่อนร่วมงานของตน ก็ย่อมแสดงให้เห็นความเสื่อมหรือตกต่ำแห่งขวัญ
ของตน ซึ่งเป็นกลางแห่งความวิบัติขององค์การ

การบำรุงขวัญคนที่ปฏิบัติงานในองค์การให้มีขวัญมีอยู่มากวิธีด้วยกัน (จางงัก บุญชู,
2513 : 52) วิธีหนึ่งที่น่าสนใจได้แก่ "การกระตุ้นจิตใจ (Motivation)" ซึ่งมักได้แก่

1. การจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้าง
2. การจัดประโยชน์พิเศษต่าง ๆ
3. การให้ความเชื่อถือและการยกย่องสรรเสริญในผลสำเร็จเรียบร้อยแห่งงาน
4. การให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการงานของตน

5. การประกันความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง

6. การให้โอกาสได้รับกว่ากำหนดในหน้าที่การงานอย่างยุติธรรมและเสมอภาคกัน

เกธ เดวิส (Keith Davis) นักวิจัยด้านมนุษยสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารผู้หนึ่ง ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในวงธุรกิจ 500 คน ผลจากการสำรวจครั้งนี้ปรากฏว่า ความต้องการอันสำคัญของผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้นได้แก่

1. ผู้นำที่ดี
2. ขาวสารความรู้
3. ได้รับการปฏิบัติอย่างสมศักดิ์ศรีแห่งมนุษย์
4. โอกาสก้าวหน้า
5. มีอิสระเสรีในเรื่องหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้ปฏิบัติงาน
6. การสังคมและการเคารพซึ่งกันและกัน
7. ความมั่นคงปลอดภัยที่รอบคอบเหตุผล
8. สภาพการทำงานที่รอบคอบเหตุผล
9. งานที่ท้าทายไปกับสาระประโยชน์
10. ได้รับการปรนนิบัติด้วยกาวยยุติธรรม

ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาของเมืองไทย์ทานหนึ่ง (ภิญโญ สาร,

2513 : 41 - 42) ได้กล่าวถึงวิธีบำรุงขวัญ เพื่อให้บุคลากรต่าง ๆ รวมมือและเต็มใจทำงานให้เกิดผลได้อย่างเต็มความสามารถ มี 2 วิธี คือ วิธีจูงใจ และวิธีเชยชวน

สิ่งจูงใจปัจจุบันนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงินและสิ่งของตอบแทนความดี ความชอบ การเสนอขึ้นเงินเดือน 2 ชั้น เป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่ง ถ้าเสนอผิดตัวเป็นการทำลายขวัญได้เหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการต่าง ๆ

2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส เช่น ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งการงานเลื่อนยศตำแหน่ง

3. สภาพของการทำงานก็ ชั่วโมงทำงานน้อย อิสรภาพในการทำงาน บรรยากาศของ
ที่ทำงานดี

4. ความภูมิใจที่มีส่วนช่วยในงานสำคัญ ๆ
5. สภาพสังคมในที่ทำงานหรือในโรงเรียน จูงใจไม่ให้ครูทะเลาะชกกัน
6. ชื่อเสียงและความสำเร็จนอกคอกของโรงเรียนจูงใจให้ครูทำงานอย่างเข้มแข็ง

การเชิญชวนเพื่อบำรุงขวัญ

1. พுகหรือสร้างสถานการณ์ให้ครูทุกคนเห็นว่า การทำงานขยันในระยต่าง ๆ นั้นเป็น
ความจำเป็นเกี่ยวกับความเป็นความตายของโรงเรียน
 2. แสดงเหตุผลให้ครูทราบถึงโอกาสที่ครูขยันขันแข็งจะได้รับผลดีตอบแทน
 3. การปลุกใจคนหนุ่มสาวให้รักโรงเรียน
- ข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ อาจจะเลื่อมขวัญหรือกำลังใจในการทำงานได้
(อาชวัน วายวานนท์, 2513 : 180) คือเมื่อพบกับความไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา
การกล่าวหาโรงเรียนที่ไม่มีมูล การปฏิบัติงานที่ผู้บังคับบัญชาไม่รับผิดชอบ การเสี่ยงที่จะต้องทำ
นิกระเปียบเพื่อให้งานเสร็จ หรือการประคับประคองตัวเพื่อให้อยู่รอดในกลุ่มที่รวมหัวกันทุจริต
เงินเดือนไม่พอกับการครองชีพ ความเหลื่อมล้ำค่าสูงระหว่างคนในต่างหน่วยงานกันในด้านความรับ
นิคชอบ การเสี่ยงต่ออันตรายและผลประโยชน์ตอบแทน เป็นต้น

ในเรื่องขวัญและสวัสดิการของครูนี้ ได้มีข้อเสนอแนะจากการประชุมทางวิชาการเรื่อง
"ครูและเสถียรภาพของประเทศไทย" (บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อัมพันสุข, 2513 : 495)
ให้มีการปรับปรุงให้ครูมีสวัสดิการดีขึ้นเพื่อมีกำลังใจในการทำงาน ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการใช้ครูให้เหมาะสมกับวุฒิและความถนัด
2. เนื่องจากสังคมมีความมุ่งหวังให้ครูทำหน้าที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากบทบาทเดิม ควรจะมี
การกำหนดขอบข่ายของอำนาจหน้าที่ของครูให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ครู
3. ควรมีองค์การครูที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัว ทำหน้าที่พิทักษ์ประโยชน์และสวัสดิการ
ของครูอย่างแท้จริง

4. ควรมีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ครู ในอันที่จะเปิดโอกาสให้ครูในระดับต่าง ๆ ก้าวหน้าในอาชีพโดยเท่าเทียมกัน โดยไม่ถือเอาระดับที่สอนเป็นอุปสรรคของความก้าวหน้า

5. การกำหนดอัตราเงินเดือน และสวัสดิการของครูควรสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่ครูเผชิญ โดยเฉพาะครูที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคและในชนบททางไกล

ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าทัศนคติของครูจำนวน 1000 คน (Wiles, 1955 : 52) เกี่ยวกับความพึงพอใจที่ครูต้องการ สรุปได้ว่า ครูต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความอบอุ่นใจ พอใจในอาชีพของตน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารชั้นบริหารของตนอย่างยุติธรรม มีความพอใจต่อผลงานในเรื่องต่าง ๆ และยินดีร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย

ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2504 กองการวิจัยได้ทำการสำรวจทัศนคติของครูทั่วประเทศ (กองการวิจัย, 2504 : 3 - 62) โดยสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของครู ภาวะการสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ การสอนและการอบรมเด็ก การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความคิดเห็นและความช่วยเหลือที่ต้องการ การสำรวจได้จากครูในโรงเรียนทุกประเภททั่วประเทศ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ในบรรดาครูที่มีวุฒิด้วยกัน ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิ ป.ป. หรือเทียบเท่า มีจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 31.79 รองลงมาเป็นครูที่มีวุฒิ ป. ร้อยละ 27.91 ครูที่มีปริญญาตรี ร้อยละ 1.23 ครูที่มีปริญญาโท ร้อยละ 0.20 รวมเป็นครูที่มีวุฒิทั้งหมด ร้อยละ 78.08 ส่วนครูที่ไม่มีวุฒิ ร้อยละ 21.91 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูง

เกี่ยวกับสุขภาพของครูปรากฏว่า ร้อยละ 23.30 ตอบว่าไม่มีโรค เป็นโรคเกี่ยวกับพันธุกรรม ร้อยละ 18.87 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับระบบการย่อยอาหาร ร้อยละ 15.45 และโรคเกี่ยวกับตา ร้อยละ 14.73

เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของครู ปรากฏว่าทั้งครูชายและครูหญิงตอบว่าใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือเป็นจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 32.29

เกี่ยวกับรายได้ของครู ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ รายได้ระหว่าง 500 - 750 บาท

คิดเป็นร้อยละ 70.48 บ่งให้เห็นว่าครูส่วนมากรายได้ต่ำ

เกี่ยวกับอัตราชั่วโมงที่ทำการสอนใน 1 สัปดาห์ ปรากฏว่า ครูร้อยละ 59.08 ที่ทำการสอนเกิน 24 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ ซึ่งนับว่ามากพอสมควร

เกี่ยวกับโรงเรียนที่ทำการสอนในปัจจุบันกับภูมิลำเนาเดิม ปรากฏว่า ครูร้อยละ 43.00 สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตน ครูร้อยละ 42.36 ไม่ได้สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตน ซึ่งเป็นจำนวนน้อย จึงมักทำให้ครูขอย้ายจากโรงเรียนเดิม

เกี่ยวกับสาเหตุที่ตองการย้ายจากโรงเรียนที่ทำการสอนอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่า เหตุผลที่ตองการย้ายที่มีผู้ตอบมากที่สุดคือ ตองการอยู่ในที่ ๆ มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้

เกี่ยวกับความตองการที่จะให้ทางราชการช่วยเหลือเกี่ยวกับที่พัก ปรากฏว่า ตองการให้จัดบริการซื้อบ้านและที่ดินให้แกครูเป็นจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 43.48

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกต่ออาชีพครู (Ilyers, 1966 . 2288 A) ของครูโรงเรียนมัธยมในรัฐโอเรกอน (Oregon) คำถามที่ถามเกี่ยวกับว่า ทำไมจึงเลือกอาชีพนี้ มีความรู้เพียงพอหรือไม่ต่อตำแหน่ง จะยึดอาชีพครูนานเท่าไร และถ้าออกจะออกไปประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ครูที่ศึกษาเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นครู 1-3 ปี ปรากฏว่า

ผู้ที่เลือกอาชีพครูเป็นอาชีพแรกมีจำนวนร้อยละ 63 ผู้ที่วางแผนจะเรียนปริญญาโทร้อยละ 76 และตองการเรียนให้ถึงปริญญาเอกร้อยละ 19 จำนวนร้อยละ 36 จะเป็นครูตลอดไปจนปลดเกษียณ

ผู้ที่อยากทำงานอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษาแต่ไม่ใช่งานสอนมีจำนวน ร้อยละ 44 ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้ที่ตองการสอนวิทยาลัย ร้อยละ 15 ตองการทำการแนะแนวร้อยละ 13 และอยากเป็นหัวหน้าสายร้อยละ 3 ที่เหลือตองการทำงานอื่น เช่น งานบริหาร หลักสูตร ท้องสมุค งานบริการทางจิตวิทยา

จำนวน 1 ใน 5 บอกว่า เขาจะออกจากอาชีพครูภายใน 5 ปีข้างหน้า จำนวน 2 ใน 5 จะออกจากครูเมื่อครบ 5 ปีแล้ว

เหตุที่ออกจากอาชีพครูเนื่องจากว่า

1. เงินเดือนไม่พอ
2. ร้อยละ 16 ของครูหญิงต้องการออกไปอยู่กับบ้าน
3. ใช้เวลาเตรียมมากไป
4. มีโอกาสทางธุรกิจดีกว่า
5. ต้องการเรียนต่อ
6. อยากสอนในวิทยาลัย
7. สอนมาก
8. ผู้ปกครองเด็กไม่นับถือ
9. ฝ่ายบริหารไม่ดี

จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ

(กอ สวัสดิ์พาณิชย์ และ รอนสกี, 2509 : 8 - 9) ปรากฏว่า

1. อายุเฉลี่ยของครูทั้งหมดตกประมาณ 29 ปี
2. อัตราส่วนระหว่างครูชายกับครูหญิงเท่ากับ 1.4 : 1
3. ครูประมาณร้อยละ 70 มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 1 - 9 ปี
4. อัตราครูลาออก ตาย ปลดเกษียณ หรือถูกให้ออกจากราชการตกปีละประมาณร้อยละ 7
5. ครูที่ออกจากอาชีพครู ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 21 - 35 ปี และครูโรงเรียนราษฎร์เปลี่ยนอาชีพมากที่สุด

ฐานะทางเศรษฐกิจของครูเป็นส่วนประกอบอันสำคัญของอาชีพครู ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับเงินเดือนระหว่างต่ำกว่า 500 บาท ไปจนถึงเกินกว่า 4,000 บาท ใน พ.ศ. 2507 มีครูโรงเรียนมัธยมศึกษามากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนครูทั้งหมดที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่า 500 บาท และมีครูจำนวนไม่ถึงร้อยละ 1 ของจำนวนครูทั้งหมดได้รับเงินเดือนเกินกว่า 4,000 บาท ครูประมาณร้อยละ 85 ของจำนวนทั้งหมดได้รับเงินเดือนระหว่าง 500 - 2,000 บาท

เกี่ยวกับผลิตผลในค่านครุ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และ รอนสกี, 2509 : 11 - 12) ในระหว่างที่ทำการวิจัยการมัธยมศึกษา ข้อมูลที่เก็บได้แสดงให้เห็นว่ามีครูสอนในระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากมาย ใน พ.ศ. 2507 ปรากฏว่า อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล ตกประมาณ 1 : 15 อัตราส่วนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ เท่ากับ 1 : 17 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ เท่ากับ 1 : 9 องค์การยูเนสโกเคยให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนสำหรับสายสามัญควรจะเป็น 1 : 25 และสำหรับสายอาชีพควรจะเป็น 1 : 15

ในค่านครุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้แบ่งวุฒิที่จะใช้สอนในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการออกเป็น 3 ประเภท (ประจวบ คำบุญรัตน์, 2513 : 1) คือ

1. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางการศึกษา (Professional Degree) วุฒิประเภทนี้ได้แก่ ป.กศ., ป.กศ.สูง, พ.ม., กศ.บ., ค.บ. ฯลฯ
2. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งยอมรับให้ใช้ในการสอนได้ทั่วไป (Teaching Degree) ได้แก่วุฒิที่จะสามารถบรรจุและใช้สอนในโรงเรียนได้ เพราะในหลักสูตรมีวิชาต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยวุฒิเหล่านั้นช่วย เพื่อให้เกิดการสอนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ได้แก่ วท.บ., อ.บ., ศศ.บ. ฯลฯ
3. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งใช้เฉพาะกรณี (Specialized Degree) ในโรงเรียนมัศึกษามีการเปิดหลักสูตรให้กว้างขวางออกไปเพื่อเตรียมตัวเด็กที่จะเลือกอาชีพในอนาคต ทางคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภายอมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาบรรจุวุฒิต่างได้ เช่น ป.วส. (เกษตร), ป.วส. (อาหารและโภชนาการ) ฯลฯ

กรมการฝึกหัดครูได้ทำการสำรวจและวิจัยเกี่ยวกับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล (กรมการฝึกหัดครู, 2507 : 270 - 273) ได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะไว้ดังนี้คือ คุรุศึกษามัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีระดับค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประถมศึกษา ถ้าถือเอาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ. 2503 เป็นเกณฑ์แล้วจะ

เห็นว่ากรมศึกษามีคุณวุฒิคงตรงกับอนุปริญาขึ้นไปจึงเหมาะสม ถ้าถือตามเกณฑ์จะพบว่า ผู้เหมาะสมเป็นครูระดับมัธยมศึกษาจำนวนถึงร้อยละ 73.29 เพียงร้อยละ 26.7 เท่านั้นที่ ควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมตามเกณฑ์

ถ้าเปรียบเทียบคุณวุฒิของครูมัธยมศึกษาส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคปรากฏว่า

1. ครูที่มีวุฒินระดับปริญญาจำนวน 566 คน ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนส่วนกลางเพียง 62 แห่ง เฉลี่ยแล้วโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางมีครูปริญญาประมาณแห่งละ 8 - 9 คน แต่ในส่วนภูมิภาคมีเพียง 639 คน ทำการสอนในโรงเรียน 346 แห่ง เฉลี่ยแล้วโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาคมีครูปริญญาเพียงแห่งละ 2 คน เท่านั้น

ครูอนุปริญาส่วนกลางเฉลี่ยแห่งละ 22 คน ส่วนภูมิภาคแห่งละ 8 คน

สำหรับอัตรานักเรียนต่อครูนั้น ปรากฏว่า ส่วนกลางครูปริญญาค่อนักเรียน เท่ากับ 1 : 97 ส่วนภูมิภาคครูปริญญาค่อนักเรียน เท่ากับ 1 : 165 สรุปว่าการจัดสรรอัตราครูควรจะได้แก้ไขให้เหมาะสม

2. การที่ส่วนเฉลี่ยของครูปริญญาและครูอนุปริญาในส่วนกลางมากกว่าในส่วนภูมิภาค อาจเห็นเพราะว่ามีครูหญิงสอนในโรงเรียนส่วนกลางมากกว่าครูชายที่สอนในโรงเรียนส่วนกลาง โดยเฉพาะครูในระดับปริญญาพบว่าครูหญิงมากกว่าครูชายเกือบ 3 เท่า

3. ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าอนุปริญา ปรากฏว่า ในส่วนภูมิภาคมีจำนวนมากกว่าส่วนกลาง สรุปว่าถ้าย้ายและปรับปรุงให้เหมาะสม การเรียนการสอนในโรงเรียนส่วนภูมิภาคจะได้ เท่าเทียมกับโรงเรียนในส่วนกลาง และพ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้ยินยอมส่งเด็กเข้าไปเรียนในโรงเรียนส่วนกลางมาก

วิธีดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยปัญหาเรื่องนี้ ผู้เขียนได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างของครู อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษาในภาคศึกษา 4 ได้แก่ จังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และ ระนอง ทุกโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษานี้ ที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 มีจำนวน 9 โรงเรียน สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 มีจำนวน 7 โรงเรียน แบ่งตามประเภทของโรงเรียนเป็นโรงเรียนชาย - โรงเรียนหญิง 3 โรงเรียน สหศึกษา 13 โรงเรียน ทั้งสิ้น 16 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนและประเภทของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นได้ขอเท็จจริงมาจากเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จำนวนครู อาจารย์ ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคศึกษา 4 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 61 - 75) และรายละเอียดเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งสำรวจภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2513 มีจำนวนทั้งสิ้น 358 คน

ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในภาคศึกษา 4 ทุกโรงเรียน เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2513 จำนวนทั้งสิ้น 400 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาเมื่อ เดือน ธันวาคม จำนวน 297 ฉบับ ภายหลังได้ทวงถามอีกครั้งแต่ไม่ได้รับแบบสอบถามเพิ่มเติมอีกเลย

ตาราง 1. จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค
กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 4 จำแนกตามสถานศึกษา

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม		รวม	หมายเหตุ
				ชาย	หญิง		
ภูเก็ต	1	ภูเก็ตวิทยาลัย	45	25	10	35	ไม่คืนแบบสอบถาม
	2	สตรีภูเก็ต	57	12	31	43	
พังงา	3	กุ่มพังงาวิทยายน	28	17	8	25	
	4	สตรีพังงา	17	3	14	17	
	5	ตะกั่วป่าเสนานุกูล	18	11	7	18	
	6	หายเหมืองวิทยา	2	—	2	2	
กระบี่	7	อำมาตย์พานิชนุกูล	45	10	23	33	
	8	สตรีกระบี่	15	—	—	—	
	9	คลองหอยโข่งราษฎร์รังสรรค์	11	7	4	11	
	10	อ่าวลึกประชาสรรค์	7	3	4	7	
ตรัง	11	วิเชียรมาตุ	30	18	8	26	
	12	สภาราชนิ	29	8	16	24	
	13	ห้วยยอด	7	5	2	7	
	14	พิชัยรัตนาคาร	22	15	7	22	
ระนอง	15	สตรีระนอง	18	4	14	18	
	16	กระบุนรี	9	5	4	9	
		รวม	360	143	154	297	

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทั้งหลายในการวิจัย การที่ผู้เขียนเลือกเอาแบบสอบถามมาใช้ในการวิจัยดังปรากฏในภาคผนวก ก. เพราะเห็นว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการวิจัยชนิดที่เป็นการสำรวจมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องนี้ แบบสอบถามมีความจำเป็นหลายประการดังนี้

1. มวลประชากรที่ใช้ในการวิจัยกระจัดกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ผู้เขียนไม่สามารถจะเดินทางไปจังหวัดนั้น ๆ เพื่อใช้วิธีสัมภาษณ์หรือสังเกตได้เพราะกินเวลานานเกินไป
2. การใช้แบบสอบถามจะได้คำตอบที่แท้จริงที่สุด เพราะครุมีเวลาคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน และมีโอกาสตอบได้อย่างจริงใจที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม ผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามของเบสต์ (Best, 1959 : 140 - 160) เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2510 : 1 - 17) แบบรายงานครูปีการศึกษา 2512 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 47) แบบสอบถาม สก. 1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2510 : 1) แบบสอบถามสภาพการศึกษา ประถมศึกษา (คณะวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2506 : 1 - 9)

แบบสอบถามมี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ถามเฉพาะครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โดยตรง ในเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน สถานที่ อาคาร การทำงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครูในโรงเรียน ฉบับที่ 2 ถามเฉพาะครู อาจารย์ ในเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครู อาจารย์ หน้าที่ และเพื่อนครู

แบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วได้นำไปทดสอบ (Pretest) กับครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในจังหวัดแพร่ นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ราชบุรี นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ และ ภูเก็ต แล้วได้นำมาปรับปรุงใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณา ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อแก้ไขข้อบกพร่องจนเป็นที่พอใจแล้วจึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ช่วยออกหนังสือและส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 4 ทุกโรงคงสะดวกไว้ในแผนก จ. เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นที่เชื่อถือได้ว่าการสอบถามจะกลับคืนให้ผู้เขียนมากที่สุด การสอบถามเมื่อกรอกเสร็จแล้ว ทางโรงเรียนจะจัดส่งกองโรงเรียนรัฐบาลกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดส่งคืนไม่เกินวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

เมื่อครบตามกำหนดเวลา ผู้เขียนได้รับข้อมูลจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าได้รับข้อมูลคืนจำนวน 15 โรง ฉบับของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ได้ 15 ฉบับ ฉบับของครูอาจารย์ได้คืน 282 ฉบับ ผู้เขียนได้ขอให้กรมหนึ่งคือทางกองโรงเรียนที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่งตามความในจดหมายที่แสดงไว้ในภาคผนวก ข. โดยได้ส่งแบบสอบถามคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ปรากฏว่าไม่ได้รับเพิ่มมาเลย ผู้เขียนไม่สามารถที่จะรอแบบสอบถามที่ยังไม่ได้คืนได้อีกต่อไป จึงใช้ข้อมูลเท่าที่ได้รับมาในการทำการวิจัยครั้งนี้

การจัดกระทำกับข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เป็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 15 ฉบับ ของครูอาจารย์ 282 ฉบับ ผู้เขียนได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. สรุปรวแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืนมา เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับที่ส่งกลับคืนมามีคำตอบที่สมบูรณ์ จึงมีแบบสอบถามที่สามารถทำการวิจัยได้ 297 ฉบับ ฉบับของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.50 ของจำนวนครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในภาคศึกษา 4 ทั้งหมด ของครูอาจารย์ 282 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79 ของจำนวนครูทั้งหมดในภาคศึกษา 4

2. แยกแบบสอบถามเป็นสองพวก คือเกี่ยวกับอาการสถานที่พวกหนึ่ง และเกี่ยวกับครูอีกพวกหนึ่ง

3. หากความถี่ของคะแนนทุกข้อในฉบับของครูใหญ่และฉบับของครูอาจารย์ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยและ เรียงลำดับความถี่ของแต่ละข้อย่อย ส่วนข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ จะต้องอาศัยผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน

4. วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นด้วยวิธีทางสถิติ คือหาค่าเฉลี่ย (mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้เครื่องคำนวณเป็นเครื่องมือในการคำนวณหาสถิติต่าง ๆ

5. ศึกษาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ออกมาแล้วเพื่อทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์นั้น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้แจกแจงและบันทึกไว้เป็นร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ใช้คำนวณหารายเฉลี่ยของข้อมูลบางรายการโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

N แทน จำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

3. ความแปรปรวน (Variance) ใช้ทดสอบคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลบาง
รายการ โดยสูตร

$$s^2 = \frac{N(\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวน
 $\sum fx$ แทน ค่าผลรวมความถี่ของค่าสอบในแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้จะกระทำตามความมุ่งหมายต่อไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู
3. สวัสดิการและขวัญของครู

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทนค่าเฉลี่ย
S^2	แทนค่าความแปรปรวน
%	แทนการร้อยละ

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1. ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน

จากการศึกษาแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามระยะทางจากแหล่งชุมชน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกับแหล่งชุมชน				
	ไม่ถึง 1 กม.	1 กม.	2 กม.	3 กม.	4 กม.หรือมากกว่า
ภูเก็ต	—	2	—	—	—
พังงา	1	1	1	1	—
กระบี่	—	2	1	—	—
ตรัง	—	3	—	—	—
ระนอง	1	1	1	—	—
รวม จำนวน	2	9	3	1	—
%	13.33	60.00	20.00	6.67	—

จากตารางนี้ แสดงว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (73 %) ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนไม่เกิน 1 กิโลเมตร ยิ่งไปกว่านั้นเพียงเล็กน้อย (6 %) ที่อยู่ห่างจากชุมชนถึง 3 กิโลเมตร นับว่าที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคนี้ 4 เหมาะสม

ตาราง 3 แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงความระยะทางจากแหล่งเสื่อมโทรมทาง
กีฬารวมและจำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกับแหล่งเสื่อมโทรมทางกีฬารวม				
	ใกล้มาก	ใกล้	ปานกลาง	ไกล	ไกลมาก
ภูเก็ต	—	—	—	2	—
พังงา	—	—	1	2	1
กระบี่	—	—	2	1	—
กรัง	—	1	1	1	—
ระนอง	—	—	2	1	—
รวม จำนวน	—	1	6	7	1
%	—	6.7	40.00	46.6	6.7

จากการานนี้ แสดงให้เห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (53 %) ไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางกีฬารวม เช่น บ่อนการพนัน สถานที่ยับยักการที่ไม่สมควรสำหรับนักเรียน แต่ก็มีจำนวนโรงเรียนอีกเกือบครึ่งของทั้งหมด (47 %) ที่ยังตั้งอยู่ในที่ไม่เหมาะสม จึงสมควรที่จะหาทางแก้ไข

ตาราง 4. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามความสะดวกในการคมนาคมถึง
โรงเรียนเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน				
	ไม่สะดวกเลย	ไม่สะดวก	สะดวกปานกลาง	สะดวก	สะดวกมาก
ภูเก็ต	—	—	—	2	—
พังงา	—	—	1	2	1
กระบี่	—	—	2	1	—
ตรัง	—	—	1	1	1
ระนอง	—	—	—	2	1
รวม จำนวน	—	—	4	8	3
%	—	—	26.7	53.3	20.0

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (73 %) อยู่ในตำแหน่งที่มีการคมนาคมสะดวก ไม่มีโรงเรียนใดที่มีการคมนาคมไม่สะดวก จึงนับว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในภาคศึกษา 4 อยู่ในตำแหน่งที่มีการคมนาคมสะดวกดี

ตาราง 5. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามขนาดเนื้อที่ของโรงเรียน
จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดเนื้อที่ของโรงเรียน				
	ไม่เกิน 15 ไร่	16-25 ไร่	26-35 ไร่	36-45 ไร่	46 ไร่ขึ้นไป
ภูเก็ต	—	1	1	—	—
พังงา	1	2	—	—	1
กระบี่	—	—	—	2	1
ตรัง	2	—	—	—	1
ระนอง	2	1	—	—	—
รวม จำนวน	5	4	1	2	3
%	33.33	26.67	6.67	13.33	20.00

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนที่มีที่ดินไม่เกิน 15 ไร่ มีมากที่สุด (33 %) รองลงมา มีระหว่าง 16 - 25 ไร่

ข้อมูลในตารางนี้ ชี้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ถึง 3 ใน 5 ส่วนที่มีที่ดินไม่เกิน 25 ไร่ นับว่า ยังคับแคบเกินไป ถ้าเทียบกับเกณฑ์ของกรมวิสามัญศึกษาที่กำหนดไว้ว่าโรงเรียนประจำอำเภอควรมีไม่น้อยกว่า 35 ไร่ โรงเรียนประจำจังหวัด 70 ไร่ ด้วยแล้ว โรงเรียนในภาคศึกษา 4 ส่วนใหญ่ยังห่างไกลเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอันมาก

ตาราง 6. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามสภาพของที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพของที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่		
	ที่ดินน้ำท่วมบางปี	น้ำท่วมทุกปี	ที่ดิน
ภูเก็ต	2	—	—
พังงา	—	—	4
กระบี่	—	—	3
ตรัง	—	—	3
ระนอง	—	—	3
รวม จำนวน	2	—	13
%	13.3	—	86.7

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ดินที่ตั้งโรงเรียนส่วนมากที่สุด (86 %) เป็นที่ดิน
โรงเรียนเพียงส่วนน้อย (13 %) ที่อยู่ในที่ดินน้ำท่วมบางปี แสดงว่าโรงเรียนในภาคใต้ 4
มีสภาพที่ดินที่ตั้งโรงเรียนเหมาะสมดี เพราะอยู่ในที่ดินน้ำท่วมไม่ถึง

ตาราง 7. แสดงการแจกแจงว่านสนามกีฬาของโรงเรียนและสภาพการใช้
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพสนามกีฬาของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีและใช้ไ้บางส่วน	มีและใช้ไ้ตลอดปี
ภูเก็ต	—	1	1
พังงา	2	2	—
กระบี่	2	1	—
ตรัง	1	—	2
ระนอง	—	3	—
รวม จำนวน	5	7	3
%	33.33	46.67	20.00

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (66 %) มีสนามกีฬา และมีโรงเรียนที่ใช้สนามกีฬาไ้บางส่วนเป็นจำนวนมาก (46 %) ปัญหาเรื่องสนามกีฬาไ้บางส่วนนี้ เกี่ยวเนื่องมาจากน้ำท่วมน้ำขัง และเรื่องพื้นหญ้า คือ ยังมีโรงเรียนที่ยังไ้มีสนามกีฬาอีกถึง 33 % เพราะไม่มีที่ให้นักเรียนพักผ่อนออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา เป็นเรื่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 8. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ร่มไม้และที่พักผ่อนของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีน้อย	พอเพียง
ภูเก็ต	—	—	2
พังงา	1	1	2
กระบี่	—	2	1
ตรัง	—	1	2
ระนอง	—	2	1
รวม จำนวน	1	6	8
%	6.67	40.00	53.33

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (93 %) มีร่มไม้และที่พักผ่อนในจำนวนนี้
ส่วนหนึ่ง (53 %) มีพอเพียง บิดอยู่ 7 % ที่ไม่มีร่มไม้เลย ซึ่งเป็นเรื่องที่โรงเรียนควรปรับปรุง
โดยเร็ว และอาจทำได้ไม่ยากเพราะไม่ใช่ว่าปัญหาการลงทุน

ตาราง 9. แสดงการแจกแจงแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ของโรงเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	แหล่งน้ำที่ใช้ในโรงเรียน				
	ประปา	บาคาส	แม่น้ำ	กุศลลง	น้ำฝน
ภูเก็ต	น้ำดื่ม	1	—	—	—
	น้ำใช้	1	—	—	—
พังงา	น้ำดื่ม	2	—	—	3
	น้ำใช้	3	—	—	1
กระบี่	น้ำดื่ม	—	1	—	2
	น้ำใช้	—	1	—	2
ตรัง	น้ำดื่ม	2	1	—	1
	น้ำใช้	2	1	—	1
ระนอง	น้ำดื่ม	1	—	—	3
	น้ำใช้	2	1	—	1
น้ำดื่ม จำนวน	6	4	—	—	9
รวม %	31.6	21.0	—	—	47.4
น้ำใช้ จำนวน	8	6	—	—	5
%	42.1	31.6	—	—	26.3

จากตารางนี้ แสดงว่าแหล่งน้ำดื่มส่วนใหญ่ (47 %) ได้จากน้ำฝนรองลงมา (31 %) ได้จากน้ำประปาและน้ำบาคาส (21 %) ไม่มีโรงเรียนที่ใช้น้ำในแม่น้ำและกุศลลงเป็นน้ำดื่ม แหล่งน้ำใช้ส่วนใหญ่ (42 %) ได้จากน้ำประปา

นับว่าแหล่งน้ำคือน้ำใช้ของโรงเรียนในภาคศึกษานี้ถูกสุขลักษณะดี จากตัวเลขนี้แสดงว่า
โรงเรียนในภาคศึกษา 4 มีแหล่งน้ำคืมจากน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนที่ยังใช้น้ำคืมไม่ถูกสุขลักษณะ
ก็น่าจะใช้น้ำฝนได้ เพราะอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน

2. ผลการวิเคราะห์จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ
จากการศึกษาข้อคำตอบจากแบบสอบถามของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้
ตาราง 10. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียน
ในภาคศึกษา 4 จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด		โรงเรียน	อาคารเรียน	ห้องเรียน
ภูเก็ต	จำนวน	2	7	51
	%	13.33	19.44	25.25
พังงา	จำนวน	4	5	34
	%	26.67	13.89	16.83
กระบี่	จำนวน	3	11	43
	%	20.00	30.56	21.29
ตรัง	จำนวน	3	7	44
	%	20.00	19.44	21.78
ระนอง	จำนวน	3	6	30
	%	20.00	16.67	14.85
รวม	จำนวน	15	36	202
	%	100	100	100

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดที่มีจำนวนโรงเรียนมากที่สุดคือจังหวัดพังงา (26 %) จังหวัดที่มีโรงเรียนน้อยที่สุดคือจังหวัดภูเก็ต (13 %)

จังหวัดที่มีอาคารมากที่สุดคือจังหวัดกระบี่ (30 %) และจังหวัดที่มีอาคารเรียนน้อยที่สุดคือจังหวัดพังงา (14 %)

จังหวัดที่มีห้องเรียนมากที่สุดคือจังหวัดภูเก็ต (25 %) จังหวัดที่มีห้องเรียนน้อยที่สุด คือ จังหวัด ระนอง (15 %)

จะเห็นว่าจังหวัดภูเก็ตมีโรงเรียนน้อยที่สุดแต่มีห้องเรียนมากที่สุด แสดงว่าเป็นโรงเรียนที่มีอาคารตึกใหญ่ ๆ ส่วนจังหวัดกระบี่มีอาคารเรียนมากที่สุดแต่มีห้องเรียนน้อยไม่ได้สัดส่วน แสดงว่ามีอาคารเล็ก ๆ หรืออาจจะเป็นอาคารชั้นเดียว

ตาราง 11. แสดงการแจกแจงอาคารเรียน จำแนกตามลักษณะเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ลักษณะของอาคารเรียน				
	ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ภูเก็ต	—	1	1	1	4
พังงา	—	1	2	1	1
กระบี่	—	1	8	—	2
ตรัง	—	1	5	1	—
ระนอง	—	—	5	—	1
รวม	—	4	21	3	8
จำนวน	—	4	21	3	8
%	—	11.1	58.3	8.4	22.2

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (58 %) เป็นอาคารไม้ เป็นอาคาร
 ตึกครึ่งไม้และตึก 31 % มีอาคารชั่วคราวอยู่ 11 % ไม่มีโรงเรียนที่ใช้ศาลาพักเลย นับว่า
 ลักษณะอาคารเรียนในภาคนี้ก็น่าอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 12. แสดงการแจกแจงอาการ เรียนว่าหนักตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุอาการเรียน				
	ไม่ถึงปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ภูเก็ต	—	—	2	2	3
พังงา	—	3	—	1	1
กระบี่	—	3	3	—	5
ตรัง	1	1	1	1	3
ระนอง	—	2	—	2	2
รวม จำนวน	1	9	6	6	14
%	2.78	25.0	16.67	16.67	38.78

จากตารางนี้ แสดงว่าอาการเรียนมีอายุ 16 ปี ขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด (38 %) อาการในช่วงอายุ 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี มีจำนวนเท่ากัน (17 %) ส่วนอาการใหม่ อายุไม่เกิน 5 ปี มีประมาณ 1 ใน 4 ของทั้งหมด นับว่าอาการเรียนในภาคศึกษา 4 มีอายุหลายระดับ

จากตัวเลขเหล่านี้จะเห็นว่าจังหวัดกระบี่มีอาการอายุมากเป็นจำนวนมากกว่าจังหวัดอื่น

ตาราง 13. แสดงการแจกแจงอาคารเรียนว่าแนกตามสภาพเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพอาคารเรียน			
	ถาวร รื้อปลูกใหม่	ถาวรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียนรอยก่
ภูเก็ต	2	1	2	2
พังงา	1	—	2	2
กระบี่	6	1	3	1
ตรัง	3	2	1	1
ระนอง	1	1	4	—
รวม	13	5	12	6
จำนวน				
%	36.1	13.9	33.3	16.7

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (36 %) เป็นอาคารที่ถาวร รื้อปลูกใหม่ รองลงมาพอใช้ได้ (33 %) เรียนรอยก่เพียง 17 % เท่านั้น นับว่าอาคารเรียนในภาคนี้ มีสภาพที่ควรจะต้องปรับปรุงเป็นอันมาก โดยเฉพาะในจังหวัดกระบี่ซึ่งมีจำนวนอาคารเรียนที่ถาวร รื้อปลูกใหม่มากที่สุด

ตาราง 14. แสดงการรายเฉลี่ยสู่ลักษณะของห้องเรียนในอาคารเรียนแต่ละหลัง
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การรายเฉลี่ยสู่ลักษณะของอาคารเรียน
ภูเก็ต	2.238
พังงา	2.700
กระบี่	2.061
ตรัง	2.452
ระนอง	2.583
การรายเฉลี่ยทั้งหมด	2.407

หมายเหตุ กำนั้หน้า 1. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเท
อากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเสมอ
2. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศพอใช้ได้
มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเป็นบางครั้ง
3. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การ
ถ่ายเทอากาศดีไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเลย
การคิดค่าเฉลี่ย ถือว่าทุก ๆ ลักษณะ คือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ เสียง
กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนมีความสำคัญเท่ากัน
จากตารางนี้ แสดงว่าสู่ลักษณะของห้องเรียนในภาคใต้ 4 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้
(2.41) และสู่ลักษณะของอาคารเรียนทุกจังหวัดมีพิสัยการรายเฉลี่ยระหว่าง 2.06 – 2.70

ตาราง 15. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่ีห้องเฉพาะวิชาจำแนกตามประเภทของห้องเป็นรายจังหวัด

จังหวัด		จำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา							
		วิทยาศาสตร์		สังคมศึกษา		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
		มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ภูเก็ต		2	—	2	—	—	2	—	2
พังงา		3	1	—	4	—	4	—	4
กระบี่		2	1	—	3	—	3	—	6
ตรัง		2	1	1	2	—	3	—	3
ระนอง		3	—	—	3	—	3	—	3
รวม	จำนวน	12	3	3	12	—	15	—	15
	%	80.00	20.00	20.00	80.00	—	100	—	100

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (80 %) มีห้องวิทยาศาสตร์ รองลงมาคือห้องสังคมศึกษา (20 %)

จังหวัดที่โรงเรียนยังขาดห้องวิทยาศาสตร์ คือ พังงา กระบี่ และ ตรัง จังหวัดละ 1 โรงเรียนจะได้รับการพิจารณาปรับปรุง

สำหรับห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ ปรากฏว่า ห้องสังคมศึกษามีน้อยมาก (20 %) ซึ่งควรจะได้รับการพิจารณาปรับปรุงเช่นกัน และจากตัวเลขในตารางนี้จะเห็นได้ว่าห้องเฉพาะวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่มีเคยในภาคศึกษา 4 นี้ นับเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพิจารณาปรับปรุงโดยรีบด่วนควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาการขาดแคลนอาคารเรียนและห้องเรียน

ตาราง 16 แสดงการรายเฉลี่ยสู่ระดับคณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามประเภทของ
ห้องเฉพาะวิชาเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การรายเฉลี่ยสู่ระดับคณะของห้องเฉพาะวิชา			
	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ภูเก็ต	2.000	2.500	—	—
พังงา	2.667	—	—	—
กระบี่	2.167	—	—	—
ตรัง	2.333	3.000	—	—
ระนอง	2.389	—	—	—
การรายเฉลี่ยทั้งหมด		2.750	—	—

หมายเหตุ

กาน้ำหนัก เหมือนตาราง 14

ถึการรายเฉลี่ย เหมือนตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดพังงามีสู่ระดับคณะของห้องวิทยาศาสตร์ และจังหวัดตรัง
มีสู่ระดับคณะของห้องสังคมศึกษาคือ

การรายเฉลี่ยของห้องวิทยาศาสตร์ในภาคนี้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ส่วนการรายเฉลี่ยของ
ห้องสังคมศึกษาของภาคนี้อยู่ในเกณฑ์

ตาราง 17 แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทโรงเรียน				
	ไม่มีอาคารใดเลย	มีแต่อาคาร อุตสาหกรรมศิลป์	มีแต่อาคาร คหกรรมศิลป์	มีทั้งสองอาคาร	
ภูเก็ต	1	—	—	1	
พังงา	2	2	—	—	
กระบี่	2	—	—	1	
ตรัง	3	—	—	—	
ระนอง	—	1	1	1	
รวม	จำนวน	8	3	1	3
	%	53.33	20.00	6.67	20.00

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (53 %) ยังไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์ นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรพิจารณา
จังหวัดที่วากมากที่สุดคือ จังหวัดตรัง

ตาราง 18. แสดงการแจกแจงอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกตามลักษณะ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร	ลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์				
	ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ภูเก็ต	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	—	—
พังงา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	2	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	—
กระบี่	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	—	—
ตรัง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	—
ระนอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	4	—
	%	—	—	66.67	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	1	—
	%	—	25.00	25.00	—

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (67 %) เป็นอาคารไม้ และอาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (50 %) เป็นอาคารตึกครึ่งไม้ไม่มีอาคารตึกและศาลาพักเลย แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ในภาคนี้ส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์มีเพียงส่วนน้อย (25 %) ที่เป็นอาคารชั่วคราว นอกนั้นเป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น

ตาราง 19. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และกหกรรมศิลป์
จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		อายุของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และกหกรรมศิลป์				
		ไม่ถึงปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ภูเก็ต	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
	กหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
พังงา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	2	—	—	—
	กหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
กระบี่	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
	กหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
ตรัง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	กหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
ระนอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	1
	กหกรรมศิลป์	—	1	1	—	—
อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน		—	5	—	—	1
รวม %		—	83.33	—	—	16.7
กหกรรมศิลป์ จำนวน		—	3	1	—	—
%		—	75.00	25.00	—	—

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าทั้งอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และกหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่
(83 % และ 75 %) มีอายุระหว่าง 1 - 5 ปี
แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และกหกรรมศิลป์เป็นอาคารสร้างใหม่เกือบทั้งหมด

ตาราง 20. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกตามสภาพเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์			
		ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
ภูเก็ต	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1
	คหกรรมศิลป์	1	—	—	—
พังงา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	2
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	—
กระบี่	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—
ตรัง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	—
ระนอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2
อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน		—	—	3	3
รวม	%	—	—	50.00	50.00
คหกรรมศิลป์ จำนวน		1	—	1	2
	%	25.00	—	25.00	50.00

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ทั้งหมด (100 %) มีสภาพใช้ได้และ
เรียบร้อยดี

อาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (75 %) มีสภาพใช้การได้ก็มีเพียง 25 % ที่ควรรื้อปลูกใหม่
แสดงว่าสภาพอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ในภาคนี้ส่วนใหญ่เป็นที่น่าพอใจ

ตาราง 21. แสดงค่าเฉลี่ยของสุรลักษณะของอาการอุทสากรรมกิลป์และกหกรรมกิลป์
จำแนกตามประเภทอาคารเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การายเฉลี่ยสุรลักษณะอาการ	
	อุทสากรรมกิลป์	กหกรรมกิลป์
ภูเก็ต	2.333	2.167
พังงา	2.667	—
กระบี่	2.000	1.833
ตรัง	—	—
ระนอง	2.333	2.583
การายเฉลี่ยทั้งหมด	2.333	2.194

หมายเหตุ คำนวณจาก เหมือนตาราง 14

การคิดการายเฉลี่ย เหมือนตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดพังงามีอาการอุทสากรรมกิลป์ที่มีสุรลักษณะดี ส่วนจังหวัด ภูเก็ต กระบี่ และ ระนอง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดระนองมีอาคารอุทสากรรมกิลป์ที่มีสุรลักษณะดี ส่วนจังหวัด ภูเก็ต อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ และจังหวัดกระบี่มีอาคารกหกรรมกิลป์ที่จะต้องปรับปรุง

การายเฉลี่ยทั้งภาค ทั้งอาการอุทสากรรมกิลป์และกหกรรมกิลป์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ (การายเฉลี่ย 2.33 และ 2.19)

ตาราง 22. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหาร หอประชุม
โรงอาหารและหอประชุมอยู่ในอาคารเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหารและหอประชุม				
	ไม่มีทั้ง โรงอาหาร และหอประชุม	มีแต่โรงอาหาร	มีแต่หอประชุม	มีทั้งโรงอาหาร และหอประชุม	มีอาคาร แบบรวมกัน
ภูเก็ต	1	—	—	1	—
พังงา	1	1	1	—	1
กระบี่	2	—	—	—	1
ตรัง	1	—	—	—	2
ระนอง	2	—	—	—	1
รวม	7	1	1	1	5
จำนวน %	46.66	6.67	6.67	6.67	33.33

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (47 %) ยังไม่มีโรงอาหารและหอประชุม
รองลงมา (33 %) เป็นโรงเรียนที่มีโรงอาหารและหอประชุมแบบรวมกันอีก 20 % เป็นโรงเรียน
ที่มีอาคารแบบแยกกัน

แสดงว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 4 ยังต้องการอาคารโรงอาหารและหอประชุมอีกเป็น
จำนวนมาก

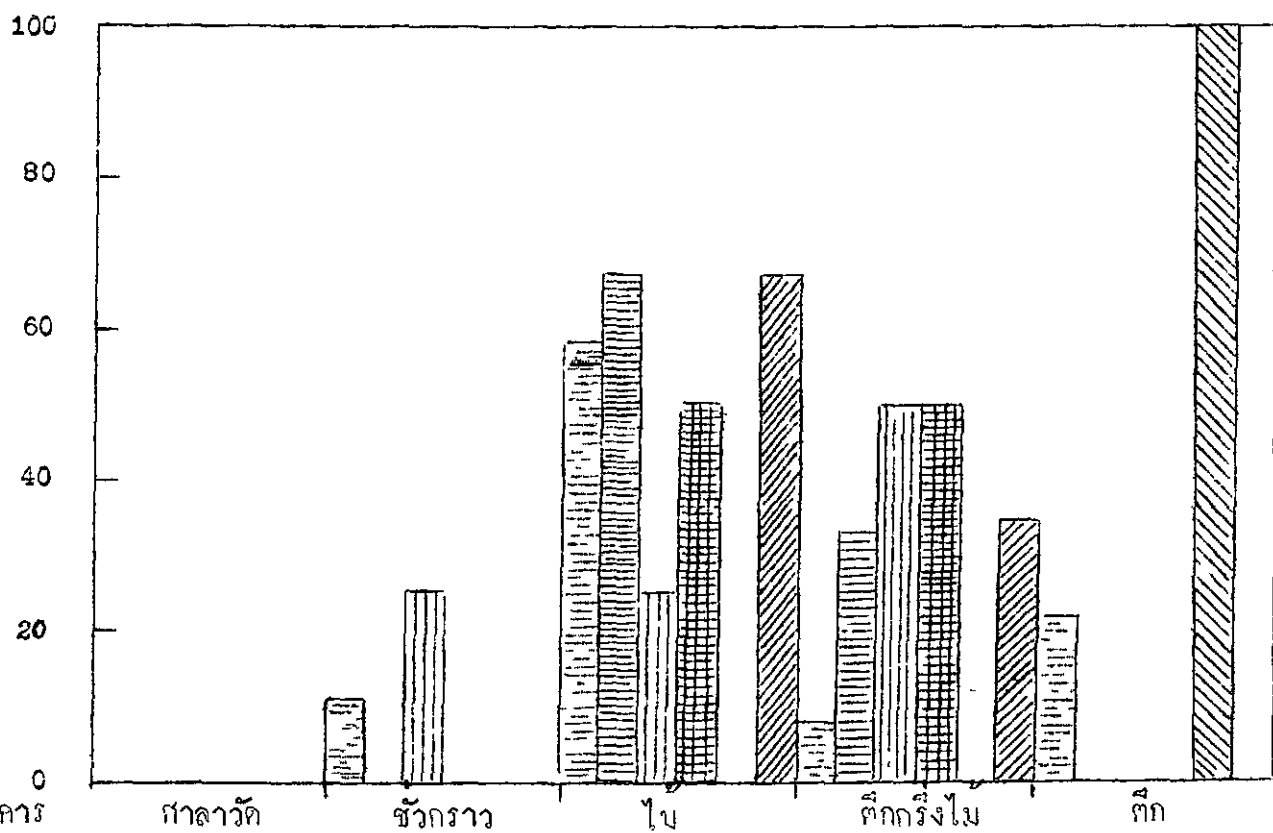
ตาราง 23. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร
และหอประชุมรวมกันในอาคารเดียวกัน จำแนกตามลักษณะเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะของอาคาร				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ภูเก็ต	โรงอาหาร	—	—	1	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	1
	แบบรวม	—	—	—	—	—
พังงา	โรงอาหาร	—	—	—	1	—
	หอประชุม	—	—	—	—	1
	แบบรวม	—	—	1	1	—
กระบี่	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	—	1	—
ตรัง	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	2	—	—
ระนอง	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	1	—	—
โรงอาหาร จำนวน		—	—	1	1	—
%		—	—	50.00	50.00	—
รวม หอประชุม	จำนวน	—	—	—	—	2
	%	—	—	—	—	100
แบบรวม	จำนวน	—	—	4	2	—
	%	—	—	66.67	33.33	—

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงอาหารเป็นอาคารไม้ 50 % ตึกครึ่งไม้ 50 % หอประชุม 100 % อาคารแบบรวมส่วนใหญ่ (67 %) เป็นไม้ รองลงมา (33 %) เป็นตึกครึ่งไม้

แสดงว่า โรงอาหาร หอประชุม และแบบรวมในภาคศึกษา 4 เป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น เพื่อให้เห็นภาพเปรียบเทียบค่าสถิติต่าง ๆ ในเรื่องอาคารต่างๆ นี้ชัดเจนขึ้น จึงได้เขียนเป็นกราฟดังต่อไปนี้

การยดละ

- อาการเวียน
- อาการอุตสาหกรรมโลบ
- อาการกกรรมโลบ
- โรงอาหาร
- หอประชุม
- โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

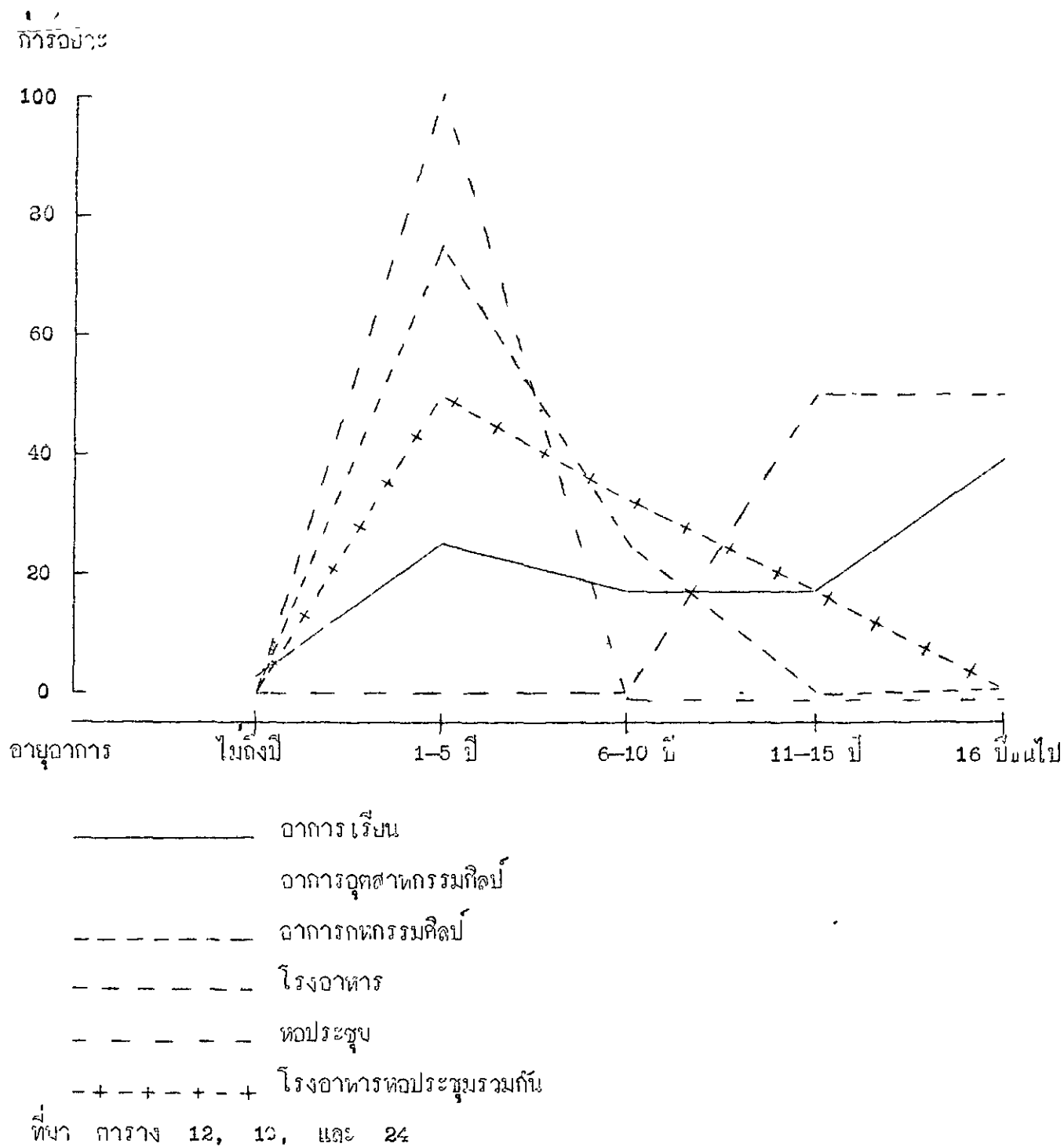
ที่มา ตาราง 11, 18, และ 23

ภาพที่ 1. กราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาการเวียน อุตสาหกรรมโลบ กกรรมโลบ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 24. แสดงจำนวนโรงอาหาร- หอประชุม- โรงอาหารและหอประชุมรวมกันใน
อาคารเดียวกัน จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		อายุของอาคาร				
		ไม่ถึงปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ภูเก็ต	โรงอาหาร	—	—	—	—	1
	หอประชุม	—	1	—	—	—
	แบบรวม	—	—	—	—	—
พังงา	โรงอาหาร	—	—	—	1	—
	หอประชุม	—	1	—	—	—
	แบบรวม	—	2	—	—	—
กระบี่	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	1	—	—	—
ตรัง	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	2	—	—
ระนอง	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	—	1	—
โรงอาหาร	จำนวน	—	—	—	1	1
	%	—	—	—	50.00	50.00
รวม หอประชุม	จำนวน	—	2	—	—	—
	%	—	100	—	—	—
แบบรวม	จำนวน	—	3	2	1	—
	%	—	50.00	33.33	16.67	—

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงอาหารทั้งหมดมีอายุเกิน 10 ปี หอประชุมทั้งหมดมีอายุไม่เกิน 5 ปี โรงอาหารและหอประชุมรวมกันส่วนใหญ่ (83 %) อายุไม่เกิน 10 ปี แสดงว่าอาคารโรงอาหารทั้งหมดในภาคศึกษา 4 เป็นอาคารเก่า สมควรที่จะต้องพิจารณาปรับปรุง สำหรับหอประชุมและโรงอาหารมีอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารใหม่

ภาพที่ 2. แสงเงาภาพเปรียบเทียบอายุอาการเรื้อรัง อาการอุตสาหกรรมเกิด กหกรรมเกิด โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมกับหอประชุม

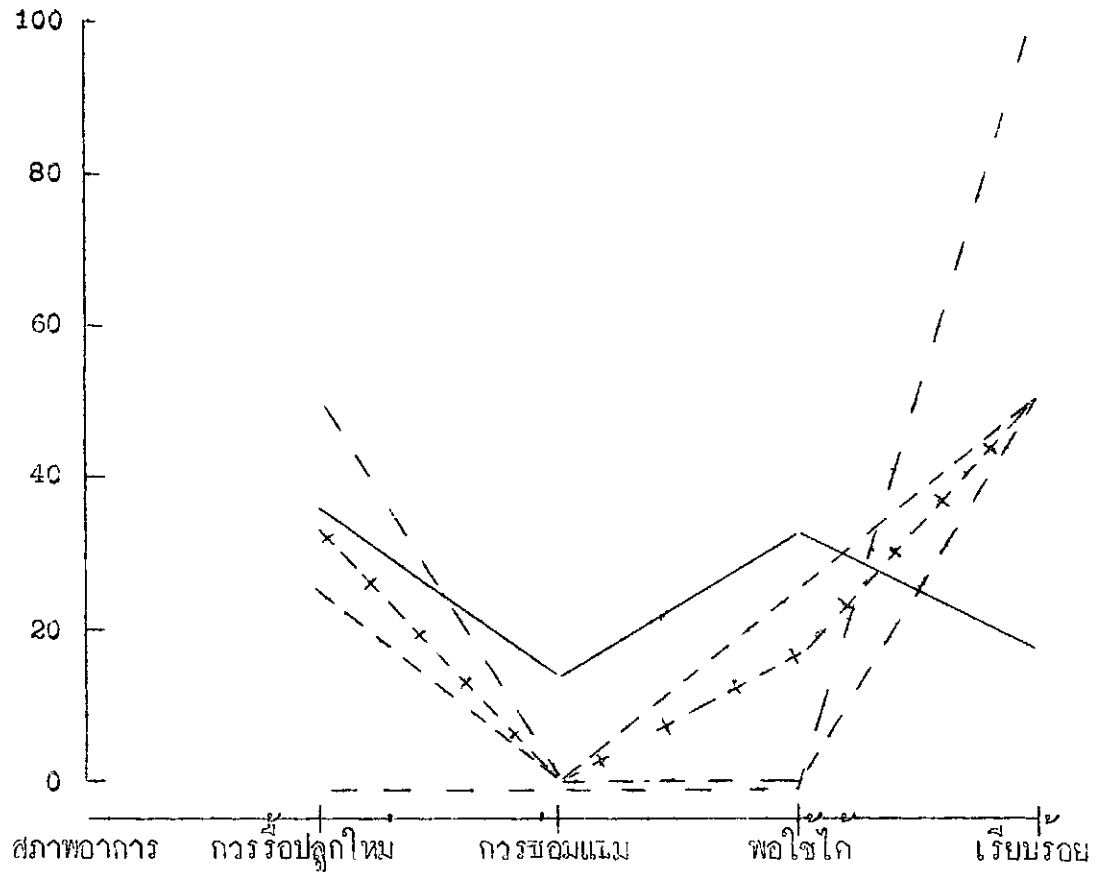
ตาราง 25. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและหอประชุม
รวมกันในอาคารเดียวกัน จำแนกตามสภาพเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพโรงอาหารและหอประชุม			
		ควรปรับปรุงใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เริ่มรื้อยึก
ภูเก็ต	โรงอาหาร	1	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	1
	แบบรวม	—	—	—	—
พังงา	โรงอาหาร	—	—	—	1
	หอประชุม	—	—	—	1
	แบบรวม	—	—	—	2
กระบี่	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	แบบรวม	—	—	1	—
กรัง	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	แบบรวม	1	—	—	1
ระนอง	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	แบบรวม	1	—	—	—
รวม	โรงอาหาร	1	—	—	1
	จำนวน	50.00	—	—	50.00
รวม หอประชุม	จำนวน	—	—	—	2
	%	—	—	—	100
แบบรวม	จำนวน	2	—	1	3
	%	33.33	—	16.67	50.00

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงอาหารที่ควรรื้อปลูกใหม่กับที่อยู่ในสภาพเรียบร้อยก็มีจำนวนเท่ากัน (50 %) หอประชุมทั้งหมดอยู่ในสภาพดี และอาคารแบบรวมส่วนใหญ่ (50 %) อยู่ในสภาพดี จำนวน 1 ใน 3 ที่ควรรื้อปลูกใหม่

ตัวเลขเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าโรงอาหารและหอประชุมส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี มีเพียงส่วนน้อยที่มีสภาพทรุดโทรมต้องปรับปรุง

การย่อย

- อาการเรื้อรัง
- อาการอุตสาหกรรมกิโด
- อาการกหกรรมกิโด
- โรงอาหาร
- หอประชุม
- + - + - + - + - โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ที่มา ตาราง 13, 20 และ 25

ภาพที่ 3. แสดงแนวโน้มภาพเปรียบเทียบสภาพอาการเรื้อรัง อุตสาหกรรมกิโด กหกรรมกิโด โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 26. แสดงค่าเฉลี่ยสุขลักษณะของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและ
หอประชุมรวมกันในอาคารเดียวกัน จำแนกตามประเภทเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสุขลักษณะของอาคาร		
	โรงอาหาร	หอประชุม	แบบรวม
ภูเก็ต	1.500	2.667	—
พังงา	2.833	2.833	2.583
กระบี่	—	—	2.500
ตรัง	—	—	2.333
ระนอง	—	—	2.500
เฉลี่ยทั้งภาค	2.167	2.750	2.479

หมายเหตุ คำนวณจาก เหมือนตาราง 14

การคิดค่าเฉลี่ย เหมือนตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารโรงอาหารในจังหวัดภูเก็ตมีสุขลักษณะไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนในจังหวัดพังงามีสุขลักษณะดี คือ มีขนาดที่เหมาะสม แสงสว่าง และ การถ่ายเทอากาศดี ไม่เปียกชื้น กลิ่น ผื่นหรือควรรบกวน

อาคารหอประชุมมีสุขลักษณะดี (ค่าเฉลี่ย 2.75)

อาคารแบบรวมมีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ (ค่าเฉลี่ย 2.48)

กล่าวได้ว่าอาคารโรงอาหารและหอประชุมในภาคที่ 4 มีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์

ที่น่าพอใจ

ตาราง 27. แสดงจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยต่อส้วมหรือที่ปัสสาวะ 1 ที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของส้วม		
	ส้วมหญิง	ส้วมชาย	ที่ปัสสาวะ
ภูเก็ต	17	16	22
พังงา	12	10	13
กระบี่	2	2	6
ตรัง	9	10	8
ระนอง	9	7	2
เฉลี่ยทั้งภาค 1 ที่ ต่อนักเรียน	71	85	75

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าอัตราเฉลี่ยทั้งภาค ส้วมหญิง 1 ที่ ต่อนักเรียน 71 คน
ส้วมชาย 1 ที่ ต่อนักเรียน 85 คน ที่ปัสสาวะ 1 ที่ ต่อนักเรียน 75 คน เมื่อเทียบกับเกณฑ์
ที่คณะกรรมการกำหนดว่า ส้วมนักเรียนหญิง 1 ที่ ต่อนักเรียน 40 คน และ ส้วมชาย 1 ที่ ต่อนักเรียน
50 คน แล้วนับว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 4 ยังขาดแคลนส้วมและที่ปัสสาวะเป็นอันมาก

ตาราง 28. แสดงความถี่ของส้วมและที่ปัสสาวะจำแนกตามตำแหน่งที่ตั้ง

ลักษณะส้วมและที่ปัสสาวะ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในอาคาร	7	36.80
อยู่นอกอาคาร	12	63.20
รวม	19	100

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าส้วมและที่ปัสสาวะส่วนใหญ่ (63 %) อยู่นอกอาคาร
จึงเป็นการเหมาะสมกับโรงเรียนระดับนี้

ตาราง 29. แสดงชนิดของส้วมในโรงเรียนภาคศึกษา 4

ชนิดส้วม	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมหลุม	3	18.80
ส้วมซึม	10	64.40
ส้วมชักโครก	3	18.80
รวม	16	100

จากตารางนี้ แสดงว่าส้วมส่วนใหญ่ (64 %) เป็นส้วมซึมนับว่าเหมาะสม แต่ก็ยังมีส้วมหลุมใต้อีก 3 โรงเรียน ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะเป็นอย่างมาก

ตาราง 30. แสดงการแจกแจงสภาพของส้มและที่ปลีสาระของแต่ละโรงเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทส้ม		สภาพของส้ม			
		การรับประทานใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบรอยคิ
ภูเก็ต	ส้มหญิง	—	—	1	1
	ส้มชาย	—	—	1	1
	ที่ปลีสาระ	—	—	2	—
พังงา	ส้มหญิง	—	—	1	3
	ส้มชาย	—	—	—	3
	ที่ปลีสาระ	—	—	—	2
กระบี่	ส้มหญิง	—	—	3	—
	ส้มชาย	—	—	3	—
	ที่ปลีสาระ	1	—	—	—
ตรัง	ส้มหญิง	2	—	1	—
	ส้มชาย	2	—	1	—
	ที่ปลีสาระ	2	—	—	—
ระนอง	ส้มหญิง	2	—	—	1
	ส้มชาย	2	—	—	—
	ที่ปลีสาระ	1	—	—	—
ส้มหญิง	จำนวน	4	—	6	5
	%	26.67	—	40.00	33.33
รวม ส้มชาย	จำนวน	4	—	5	4
	%	30.77	—	38.46	30.77
ที่ปลีสาระ	จำนวน	4	—	2	2
	%	50.00	—	25.00	25.00

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าส่วนหนึ่งส่วนใหญ่ (73 %) มีสภาพใช้การไถ่ต่อไป
เพียง 27 % ที่อยู่ในสภาพไม่ก็ควรรื้อปลูกใหม่

ส่วนชายส่วนใหญ่ (69 %) มีสภาพก็หรือพอใช้ได้ อีก 31 % อยู่ในสภาพไม่ก็ควรรื้อ
ปลูกใหม่

ที่ปัสสาวะชายส่วนใหญ่ (50 %) อยู่ในสภาพไม่ก็ควรรื้อปลูกใหม่อีก 50 % อยู่ในสภาพ
ก็หรือพอใช้ได้

แสดงว่าส่วนและที่ปัสสาวะในภาคศึกษา 4 ประมาณ 40 % จะต้องสร้างใหม่ขึ้นแทน

ตาราง 31. แสดงการรายเฉลี่ยของสุขลักษณะของส้วมและที่ปัสสาวะ
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การรายเฉลี่ยสุขลักษณะของส้วม		
	ส้วมหญิง	ส้วมชาย	ที่ปัสสาวะ
ภูเก็ต	2.000	2.000	2.000
พังงา	2.250	2.667	2.500
กระบี่	1.667	2.000	1.000
ตรัง	1.333	1.333	1.000
ระนอง	1.667	1.000	1.000
การรายเฉลี่ยทั้งหมด	1.783	1.800	1.500

หมายเหตุ

- คำนำหน้า 1. หมายความว่าสกปรก ไม่มีอุปกรณ์ เช่น กระดาษ ที่ล้างมือ
2. หมายความว่าไม่สุขสะอาด อุปกรณ์น้อย
3. หมายความว่าสะอาด อุปกรณ์เพียงพอ

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าสุขลักษณะของส้วมทุกประเภทในภาคนี้ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ปาน ๆ กัน

จังหวัดพังงามีส้วมทุกประเภทอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ นอกจากนั้นไม่มีจังหวัดใดที่มีสุขลักษณะเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะส้วมชายในจังหวัดระนอง และที่ปัสสาวะชายในจังหวัดกระบี่ ตรัง และ ระนอง สมควรที่จะได้ปรับปรุงแก้ไข

3. ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร จากการศึกษากำหนดแบบสอบถามตามกรณีใหญ่ปรากฏผลการใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 32. แสดงการแจกแจงการกักแปลงห้องเรียนเพื่อใช้ประโยชน์อื่น ๆ
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การกักแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น		
	ไม่ได้เลย	พอทำได้	ทำได้ดี
ภูเก็ต	1	6	—
ฉะเชิงเทรา	—	4	1
กระบี่	4	6	1
ตรัง	—	5	2
ระนอง	—	5	1
รวม	5	26	5
จำนวน			
%	13.9	72.2	13.9

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารส่วนใหญ่ (86 %) สามารถกักแปลงห้องเรียนใช้ประโยชน์อื่นได้ ยังมีอีกประมาณ 1 ใน 7 ของอาคารทั้งหมดที่ไม่สามารถกักแปลงห้องได้เลย นั่นว่าเป็นอาคารที่ไม่เหมาะสมและมีประโยชน์ใช้สอยน้อย

ตาราง 33. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนในอาคารเรียนแต่ละหลัง โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	1 - 2 ชม.	3 - 4 ชม.	5 - 6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ภูเก็ต			—	1	6
พังงา			—	2	3
กระบี่			2	8	1
ตรัง			1	6	—
ระนอง			—	6	—
รวม	จำนวน	—	—	3	
	%	—	—	8.30	

จากตารางนี้ แสดงว่าการใช้ห้องส่วนใหญ่ (64 %) ใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย อยู่ที่ 27 % ที่ใช้มากกว่า 6 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยมากที่ใช้เองเรียนไม่เกิน 4 ชั่วโมง นี้ว่าการใช้ห้องเรียนในภาคนี้ก็น่า

ตาราง 34. แสดงการแจกแจงที่เรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
จังหวัด	จำนวนที่เรียน	กำหนดการใช้ ห้องเรียนสูงสุด	จำนวนที่เรียน ซึ่งการจะใช้ ได้สูงสุด	จำนวนนักเรียน ในปัจจุบัน	การร้อยละของ การใช้ที่เรียน
ภูเก็ต	1785	.80	1428	2231	156.23
พังงา	1190	.80	953	1019	106.93
กระบี่	1505	.80	1204	1466	121.16
ตรัง	1540	.80	1232	1584	128.51
ระนอง	1050	.80	840	991	117.98
รวมทั้งหก	7070	.80	5656	7291	128.91

- หมายเหตุ (2) หมายถึงผลคูณระหว่างจำนวนห้องเรียนกับจำนวนนักเรียน 35 คน โดยถือว่า
ห้องเรียนหนึ่งควรจุนักเรียนได้ 35 คน
- (3) ถ้ามีที่เรียน 5 ที่ นักเรียนควรใช้ที่เรียนเต็มที่ 4 ที่ทุกชั่วโมงตลอดเวลา
เรียน
- (4) หมายถึงผลคูณของ (2) กับ (3)
- (6) หมายถึง (5) คูณด้วย 100 หารด้วย (4)
- จากข้อมูลนี้ จะเห็นว่าอาคารเรียนในภาคศึกษา 4 ใช้ได้ผลถึง 129 % แสดงว่า
โรงเรียนได้พยายามใช้ห้องเรียนได้เต็มที่คือสามารถรับนักเรียนได้ห้องละ 40 - 45 คน

ตาราง 35. แสดงชั่วโมงที่ห้องเฉพาะวิชาโดยเฉลี่ยต่อ 1 วัน
จำแนกตามประเภทของห้อง

ประเภทห้องเฉพาะวิชา	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเฉพาะวิชาแต่ละวัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ห้องวิทยาศาสตร์	1	—	8	2	1
%	8.33	—	66.67	16.67	8.33
ห้องสังคมศึกษา	—	—	1	2	—
%	—	—	33.33	66.67	—
ห้องภาษาไทย	—	—	—	—	—
%	—	—	—	—	—
ห้องภาษาอังกฤษ	—	—	—	—	—
%	—	—	—	—	—
รวม จำนวน	1	—	9	4	1
%	6.67	—	60.00	26.66	6.67

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องเฉพาะวิชาส่วนใหญ่ (60 %) ใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย นับว่าเป็นการใช้งานห้องเฉพาะวิชายังมีจำนวนชั่วโมงน้อยไป

เนื่องเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัดจึงได้แสดงการเปรียบเทียบด้วยเส้นภาพไว้อย่างทันท่วงทีแล้ว

(ภาพ 5)

ตาราง 36. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ของอาคาร
อุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรศิลป์ จำแนกตามประเภทอาคาร

ประเภทของการใช้		อุตสาหกรรมศิลป์	เกษตรศิลป์
เรียนและปฏิบัติ		6	4
%		42.80	44.40
เรียนวิชาอื่น		2	1
%		14.40	11.20
เก็บอุปกรณ์		6	4
%		42.80	44.40
* รวม	จำนวน	14	9
	%	100	100

ตอบไข่มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรศิลป์ ส่วนใหญ่ นอกจากจะใช้
เรียนและปฏิบัติการวิชาศิลปปฏิบัติตามจุดหมายของการใช้อาคารแล้ว ยังใช้ประโยชน์ได้อีก

ตาราง 37. แสดงจำนวนชั่วโมงที่ใช้บริการอุตสาหกรรมศิลป์และหัตถกรรมศิลป์
โดยเฉลี่ยต่อ 1 วัน จำแนกตามประเภทอาคารเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		จำนวนชั่วโมงที่ใช้บริการโดยเฉลี่ยแต่ละวัน				
		ยังไม่ได้ใช้	1 - 2 ชม.	3 - 4 ชม.	5 - 6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ภูเก็ต	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
	หัตถกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
พังงา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	1
	หัตถกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
กระบี่	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
	หัตถกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
ตรัง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	หัตถกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
ระนอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	—	—
	หัตถกรรมศิลป์	—	2	—	—	—
อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน		—	1	2	2	1
รวม %		—	16.67	33.33	33.33	16.67
หัตถกรรมศิลป์	จำนวน	—	2	1	1	—
	%	—	50.00	25.00	25.00	—

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (67 %) ใช้วันละ 3 - 6 ชั่วโมง นับว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ยังไม่ค่อยคุ้มค่า

อาคารหัตถกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (50 %) ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง แสดงว่าอาคารใช้การ
หัตถกรรมศิลป์มีความสูญเสียเปล่าอยู่มาก

ตาราง 38. แสดงความถี่ในหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหาร และหอประชุมในอาคารเดียวกัน จำแนกตามประเภทอาคาร

ประเภทการใช้	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหาร และ หอประชุมรวมกัน
ประชุม	1	2	6
%	16.67	33.33	25.00
รับประทานอาหาร	2	—	5
%	33.33	—	20.80
เรียน	2	2	5
%	33.33	33.33	20.80
จัดกิจกรรม	1	2	6
%	16.67	33.33	25.00
อื่น ๆ	—	—	2
%	—	—	8.40
รวม* จำนวน	6	6	24
%	100	100	100

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารโรงอาหารส่วนใหญ่ (67 %) ใช้สำหรับรับประทานอาหาร และเรียนพอ ๆ กัน รองลงมา (33 %) ใช้ประชุมและจัดกิจกรรม

หอประชุม ใช้ประชุม เรียน และจัดกิจกรรมพอ ๆ กัน

อาคารที่เป็นโรงอาหารและหอประชุมรวมกันส่วนใหญ่ (50 %) ใช้ประชุมและจัดกิจกรรม รองลงมา 42 % ใช้รับประทานอาหารและจัดกิจกรรม

นับว่าอาคารโรงอาหารและหอประชุมในภาคศึกษา 4 เป็นอาคารอเนกประสงค์

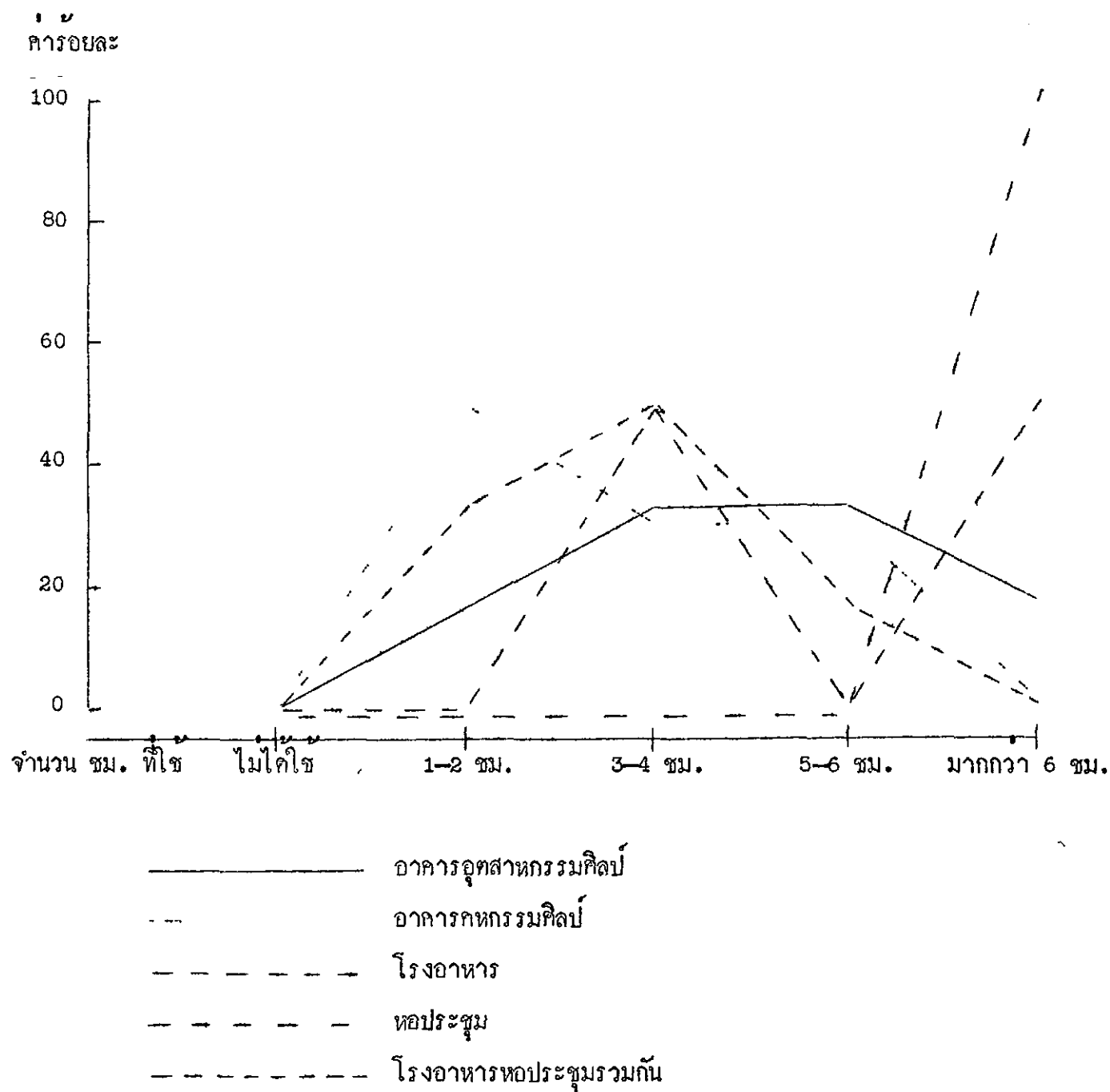
ตาราง 39. แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่ใช้โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหาร
และหอประชุมในอาคารเดียวกันโดยเฉลี่ยต่อ 1 วัน
จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร	จำนวนชั่วโมงที่ใช้โรงอาหารหรือหอประชุมโดยเฉลี่ย				
	ยังไม่ได้ใช้	1 - 2 ชม.	3 - 4 ชม.	5 - 6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ภูเก็ต โรงอาหาร	—	—	—	—	1
หอประชุม	—	—	—	—	1
แบบรวม	—	—	—	—	—
พังงา โรงอาหาร	—	—	1	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	1
แบบรวม	—	1	1	—	—
กระบี่ โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
แบบรวม	—	—	—	1	—
ตรัง โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
แบบรวม	—	—	2	—	—
ระนอง โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
แบบรวม	—	1	—	—	—
โรงอาหาร จำนวน	—	—	1	—	1
%	—	—	50.00	—	50.00
รวม หอประชุม จำนวน	—	—	—	—	2
%	—	—	—	—	100
แบบรวม จำนวน	—	2	3	1	—
%	—	33.33	50.00	16.67	—

จากการวิจัยนี้ แสดงว่าโรงอาหารใช้วันละ 5 – 6 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยหอประชุมใช้วันหนึ่ง ๆ มากกว่า 6 ชั่วโมง

โรงอาหารกับหอประชุมรวมกันในอาคารเดียว ส่วนใหญ่ (50 %) ใช้วันละ 3 – 4 ชั่วโมง รองลงมา 33 % ใช้ 1 – 2 ชั่วโมง

จากตัวเลขในการวิจัยนี้อาจวิเคราะห์ได้ว่าอาคารโรงอาหารและหอประชุมใช้ประโยชน์มากกว่าอาคารโรงอาหารและหอประชุมรวมกัน เพื่อเห็นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารต่าง ๆ ดังกล่าวขอให้สังเกตภาพเส้นกราฟดังต่อไปนี้ :-

ที่มา ตาราง 37 และ 39

ภาพที่ 4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 40. แสดงจำนวนห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกในการเข้ามาใช้ของครู
และนักเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในการใช้		
	ไม่สะดวก	ปานกลาง	สะดวก
ภูเก็ต	—	2	—
พังงา	—	1	2
กระบี่	—	2	—
ตรัง	1	—	1
ระนอง	—	1	2
รวม จำนวน	1	6	5
%	8.33	50.00	41.67

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ (92 %) ตั้งอยู่ในที่สะดวกแก่ครูและนักเรียน
ในการเข้ามาใช้ นับว่าการจัดห้องสมุดของโรงเรียนในภาคศึกษา 4 ส่วนใหญ่ถูกต้องตามหลักการ

ตาราง 41. แสดงจำนวนความถี่ของห้องสมุดที่นักเรียนสามารถเข้าใช้ได้พร้อมกัน
ในคราวเดียว จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดของห้องสมุดที่นักเรียนสามารถเข้าใช้พร้อมกันในคราวเดียว				
	น้อยกว่า 25คน	25 – 50 คน	51 – 75 คน	76 – 100 คน	มากกว่า 100 คน
ภูเก็ต	—	—	—	2	—
พังงา	—	2	—	1	—
กระบี่	1	1	—	—	—
ตรัง	1	1	—	—	—
ระนอง	—	2	—	1	—
รวม จำนวน	2	6	—	4	—
%	16.67	50.00	—	33.33	—

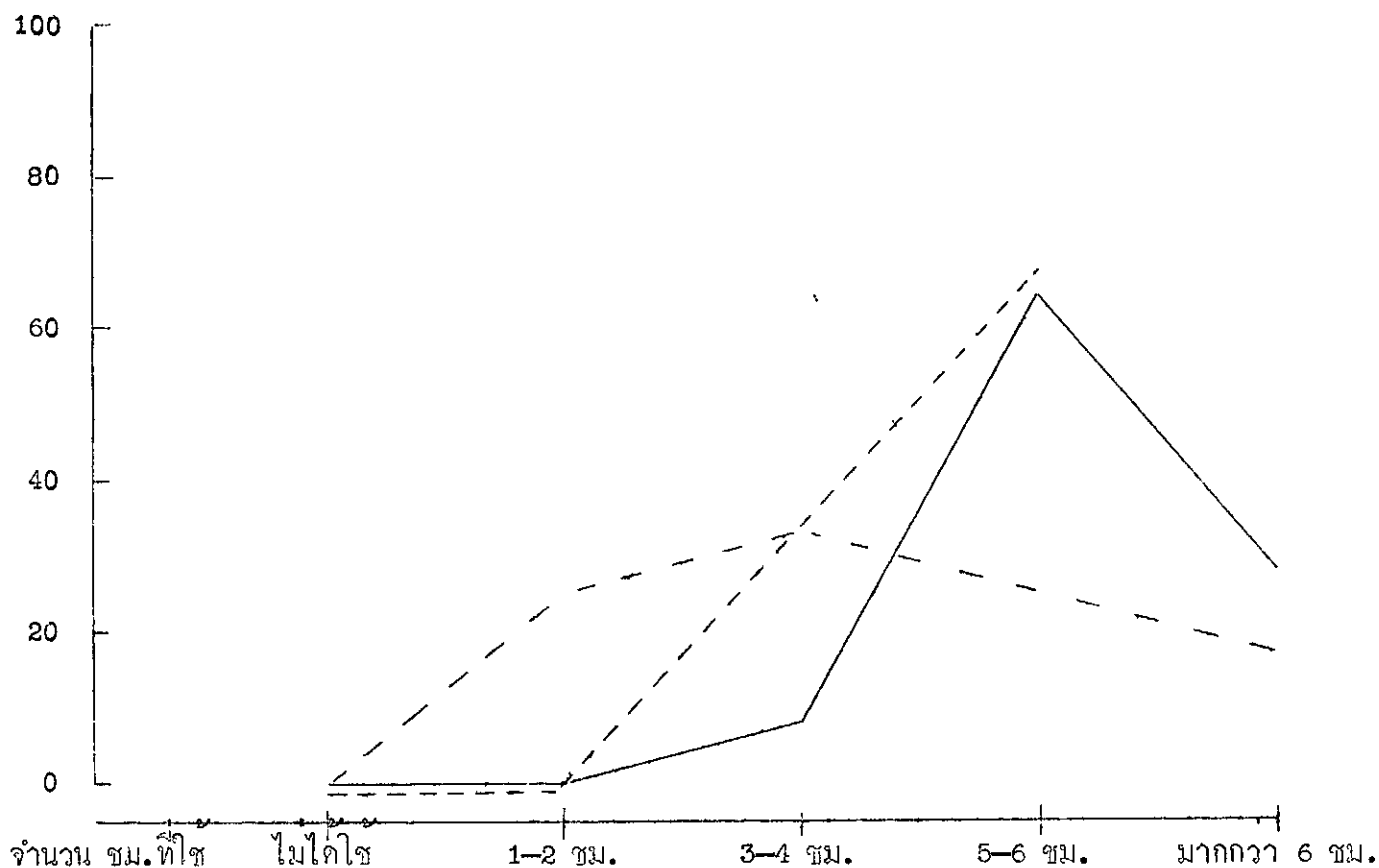
จากตารางนี้ แสดงว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ (50 %) มีขนาดที่นักเรียนสามารถเข้าไปใช้ได้
พร้อมกันคราวละไม่เกิน 50 คน มีเพียง 33 % เท่านั้นที่นักเรียนเกินกว่า 50 คน แสดงว่า
ห้องสมุดส่วนใหญ่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนธรรมดาหรือกว้างกว่าเพียงเล็กน้อย นับว่ามีขนาดแคบเกินไป

ตาราง 42. แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่นักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ย
ต่อ 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่ใช้				
	ไม่ได้ใช้	1 - 2 ชม.	3 - 4 ชม.	5 - 6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ภูเก็ต	—	—	—	1	1
พังงา	—	—	1	1	1
กระบี่	—	—	1	1	—
ตรัง	—	1	1	—	—
ระนอง	—	2	1	—	—
รวม	—	3	4	3	2
จำนวน	—	3	4	3	2
%	—	25.00	33.33	25.00	16.67

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องสมุด (33 %) นักเรียนเข้ามาใช้โดยเฉลี่ยวันละ 3 - 4 ชั่วโมง รองลงมา (25 %) ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง และ 5 - 6 ชั่วโมง เท่ากัน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 4 ยังใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนน้อยไปจากข้อมูลที่ได้กล่าวแล้ว อาจเขียนเส้นกราฟเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียนห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุดได้ดังต่อไปนี้ :-

การวัด
การวัด

ห้องเรียน
 ห้องวิทยาศาสตร์
 ห้องสังคม
 ห้องสมุด
 ที่มา ตาราง 33, 35 และ 42

ภาพที่ 5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุด โดยเฉลี่ยใน 1 วัน

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่มจากการศึกษาข้อคำถามในแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 43. แสดงความถี่ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่			
	ภารโรงน้อย	ปลวกมาก	ไม่มีเงินซ่อมแซม	ไม่มีรั้ว
ภูเก็ต	2	2	2	—
พังงา	2	—	—	2
กระบี่	2	2	2	2
ตรัง	1	1	—	2
ระนอง	2	—	1	2
รวม*	9	5	5	8
จำนวน				
%	33.33	18.50	18.50	29.67

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าปัญหาสำคัญที่สุด (33 %) คือมีภารโรงน้อย รองลงมา (30%) ไม่มีรั้ว ส่วนปัญหามีปลวกมากกับไม่มีเงินซ่อมแซมอาคารสถานที่มีเท่า ๆ กัน

ตาราง 44. แสดงลำดับความต้องการอาคารเพิ่ม จำนวนตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชนิดของอาคารที่โรงเรียนต้องการ							
	อาคารเรียน	โรงฝึกงาน	โรงอาหาร และหอประชุม	บ้านพักครู ภารโรง	สนาม	ห้องสมุด	โรงพลศึกษา	อาคาร วิทยาศาสตร์
ภูเก็ต	2	2	2	—	1	2	1	2
	15.00	15.00	15.00	—	7.50	15.00	7.50	15.00
พังงา	2	3	1	—	—	2	1	2
	7.50	11.30	3.80	—	—	7.50	3.80	7.50
กระบี่	3	3	2	2	1	2	—	2
	15.00	15.00	10.00	10.00	5.00	10.00	—	10.00
ตรัง	3	2	2	—	1	2	—	2
	15.00	10.00	10.00	—	5.00	10.00	—	10.00
ระนอง	1	—	1	1	1	1	1	1
	5.00	—	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
รวม	11	10	8	3	4	9	3	9

หมายเหตุ จำนวนความต้องการเท่าที่จำนวนโรงเรียนที่ต้องการอาคารเพิ่มขึ้นกับจำนวนโรงเรียนที่ขาดอาคารจำนวนโรงเรียนจังหวัด

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดที่ต้องการอาหาร เรียงสูงสุดคือ จังหวัดภูเก็ต กระบี่

และตรัง (น.น. 15.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงฝึกงานมากที่สุดคือ ภูเก็ต และ กระบี่ (น.น. 15.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงอาหารและหอประชุมมากที่สุดคือ ภูเก็ต (น.น. 15.00)

จังหวัดที่ต้องการบ้านพักรูมากที่สุดคือ กระบี่ (น.น. 15.00)

จังหวัดที่ต้องการสนามมากที่สุดคือ ภูเก็ต (น.น. 7.00)

จังหวัดที่ต้องการห้องสมุดมากที่สุดคือ ภูเก็ต (น.น. 15.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงพลศึกษามากที่สุดคือ ภูเก็ต (น.น. 7.50)

จังหวัดที่ต้องการอาคารวิทยาศาสตร์มากที่สุดคือ ภูเก็ต (น.น. 15.00)

จากข้อมูลนี้ แสดงให้เห็นว่าจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการอาคาร เกือบทุกประเภทมากกว่า จังหวัดอื่น ๆ

อาคารที่โรงเรียนทั่ว ๆ ไปต้องการมากได้แก่ อาคารเรียน โรงฝึกงาน ห้องสมุด อาคารวิทยาศาสตร์ และโรงอาหารและหอประชุมตามลำดับ

เกี่ยวกับกำลังครู

1. ผลการวิเคราะห์จำนวนครู วุฒิ และประสบการณ์ของครู

จากการศึกษาข้อคำถามในแบบสอบถามของครู ครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่
ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 45. แสดงจำนวนครูจำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ และเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		อายุราชการ		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 6 ปี	6 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400— 2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
ภูเก็ต	36	40	57	19	62	14	18	58	42	34	—
พังงา	29	29	49	9	53	5	21	37	38	20	—
กระบี่	17	31	36	12	43	5	26	22	24	14	—
ตรัง	29	25	32	22	46	3	19	35	22	30	2
ระนอง	23	23	37	9	43	3	17	29	28	17	1
จำนวน	134	148	211	71	247	35	101	181	164	115	3
%	47.52	52.48	74.82	25.18	87.59	12.41	35.82	64.18	58.16	40.78	1.06

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายมีจำนวนน้อยกว่าครูหญิง ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุไม่เกิน 40 ปี มีมากกว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนมาก ครูใหม่มีจำนวนน้อยกว่าครูเก่า ครูเงินเดือนน้อยมีมากที่สุด รองลงไปก็คือครูเงินเดือนปานกลาง และครูเงินเดือนสูงตามลำดับ

จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า ครูวุฒิต่ำมีมาก และครูส่วนใหญ่ (88 %) มีอายุไม่เกิน 40 ปี

ตาราง 46. แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และ เงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		เป็นครูใหญ่		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400-2750 บาท	2900 บาทขึ้นไป
ภูเก็ต	1	1	—	2	1	1	1	1	—	1	1
พังงา	2	2	2	2	3	1	3	1	1	—	3
กระบี่	3	—	1	2	1	2	2	1	—	3	—
ตรัง	2	1	2	1	1	2	1	2	—	1	2
ระนอง	2	1	—	3	2	1	2	1	1	2	—
จำนวน	10	5	5	10	8	7	9	6	2	7	6
รวม %	66.67	33.33	33.33	66.67	53.33	46.67	60.00	40.00	13.33	46.67	40.00

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่มากกว่าครูใหญ่หญิง มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีน้อยกว่าวุฒิสูง ในด้านอายุ กลุ่มอายุไม่เกิน 40 ปี มีมากกว่ากลุ่มอายุสูง ครูใหญ่ใหม่มีมากกว่าครูใหญ่เก่า และ ส่วนใหญ่มีอัตราเงินเดือนอยู่ในช่วง 1,400 - 2,750 บาท

จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าครูใหญ่ในภาคศึกษา 4 นี้เป็นกลุ่มวุฒิสูงและครูใหญ่ใหม่มาก (67 % และ 60 % ตามลำดับ) ซึ่งคงเนื่องมาจากได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารในขณะนี้

ตาราง 47. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครูในทักษะของครูใน
โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	—	4	23	38	11
พังงา	—	2	22	26	8
กระบี่	—	5	23	17	3
ตรัง	—	3	26	24	1
ระนอง	—	4	24	14	4
รวม จำนวน	—	18	116	119	27
%	—	6.38	41.84	42.20	9.58

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (94 %) สนใจแสวงหาความรู้ว่ามีค่าที่เกินอีกจำนวน
หนึ่งประมาณ 6 % สนใจน้อยซึ่งไม่ใช่อีกงานที่ยี่สิบของครู ควรจะได้รับการปรับปรุง

ตาราง 48. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครูในทักษะของครูใหญ่

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	4	7	4	—
%	—	26.67	46.66	26.67	—

จากตารางนี้ แสดงว่าตามทักษะของครูใหญ่ ครูส่วนใหญ่ (73 %) สนใจแสวงหาความรู้ และยังมีอีก 26 % ที่ขาดความสนใจ

จากตัวเลขในตารางนี้ ชี้ให้เห็นว่าสมควรที่ครูที่ไม่ค่อยสนใจแสวงหาความรู้ได้รับการส่งเสริมและปรับปรุงให้มากขึ้น

ตาราง 49. แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยได้รับการอบรม และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เคย	ไม่เคย	เคยและนำมาใช้				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	57	19	1	1	18	25	12
พังงา	41	17	1	2	13	21	4
กระบี่	29	19	—	2	12	12	3
ตรัง	41	13	—	—	24	15	2
ระนอง	34	12	1	2	17	12	2
รวม จำนวน	202	80	3	7	84	85	23
%	71.63	28.37	1.49	3.47	41.58	42.08	11.38

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (72 %) เคยได้รับการอบรมและผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ (94 %) ได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน นับว่าการอบรมที่ทางราชการจัดขึ้นมีผลต่อการเรียนการสอน

ตาราง 50. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ในหน้าที่ และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้อย่างปฏิบัติงาน

	เคย	ไม่เคย	เคยและได้นำความรู้มาใช้อย่างปฏิบัติงาน				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	12	3	—	1	3	7	1
%	80.00	20.00	—	8.30	25.00	54.40	8.30

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (80 %) เคยเข้ารับการอบรม และผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ (87 %) นำความรู้จากการอบรมมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน ทำให้เห็นว่าการอบรมส่งผลดีถึงการบริหารโรงเรียน จำนวนครูใหญ่ที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมมีน้อย (20 %) ซึ่งก็ควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเสีย

2. ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

จากการศึกษาข้อคำถามจากแบบสอบถามของครูและครูใหญ่ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 51. แสดงจำนวนเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนครู			จำนวนนักเรียน			เฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ภูเก็ต	46	56	102	1060	1171	2231	22
พังงา	36	28	64	512	507	1019	16
กระบี่	31	32	63	895	571	1466	23
ตรัง	35	31	66	811	773	1584	24
ระนอง	24	23	47	532	459	991	21
รวม	172	170	342	3810	3481	7291	21

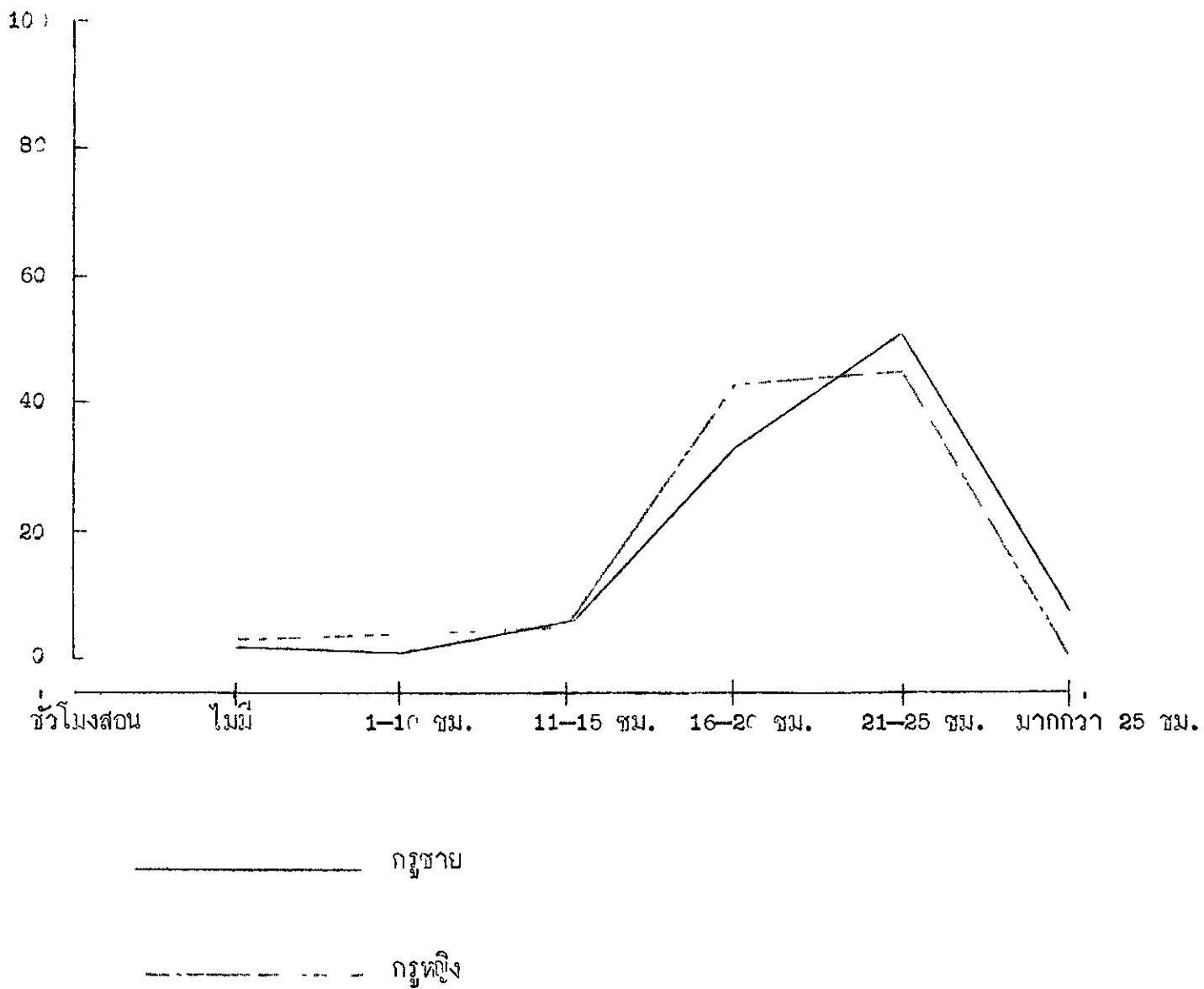
จากตารางนี้ แสดงว่าในภาคศึกษา 4 จำนวนเฉลี่ยนักเรียน 21 คน ต่อครู 1 คน นั้นเหมาะสมแล้ว เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายจังหวัดจะเห็นว่ามีพิสัยตั้งแต่ 16 - 24

ตาราง 52. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์
จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ เพศ	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่ได้สอน	1 - 10 ชม.	11 - 15 ชม.	16 - 20 ชม.	21 - 25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ภูเก็ต ชาย	2	—	1	13	19	1
หญิง	2	3	—	17	18	—
พังงา ชาย	—	—	2	5	19	3
หญิง	2	1	1	12	13	—
กระบี่ ชาย	—	—	1	5	10	1
หญิง	—	—	1	13	17	—
ตรัง ชาย	1	—	—	11	14	3
หญิง	—	1	—	14	10	—
ระนอง ชาย	—	1	4	10	7	1
หญิง	—	1	5	3	3	—
ชาย จำนวน	3	1	8	44	69	9
รวม %	2.24	.75	5.97	32.84	51.49	6.72
หญิง จำนวน	4	6	7	64	67	—
%	2.70	4.05	4.73	43.24	45.27	—

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายส่วนใหญ่ (91 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไปใน 1 สัปดาห์ ครูหญิงส่วนใหญ่ (89 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป เปรียบเทียบครูทั้งสองเพศไม่ค่อยมีข้อแตกต่างกันในจำนวนชั่วโมงสอน แต่ทั้งสองเพศมีครูอีกประมาณ 8 - 11 % ที่มีชั่วโมงสอนน้อยไม่เกิน 15 ชั่วโมง

การยบะ

ที่มา การาง 52

ภาพที่ 6 เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงการสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูชายและครูหญิง

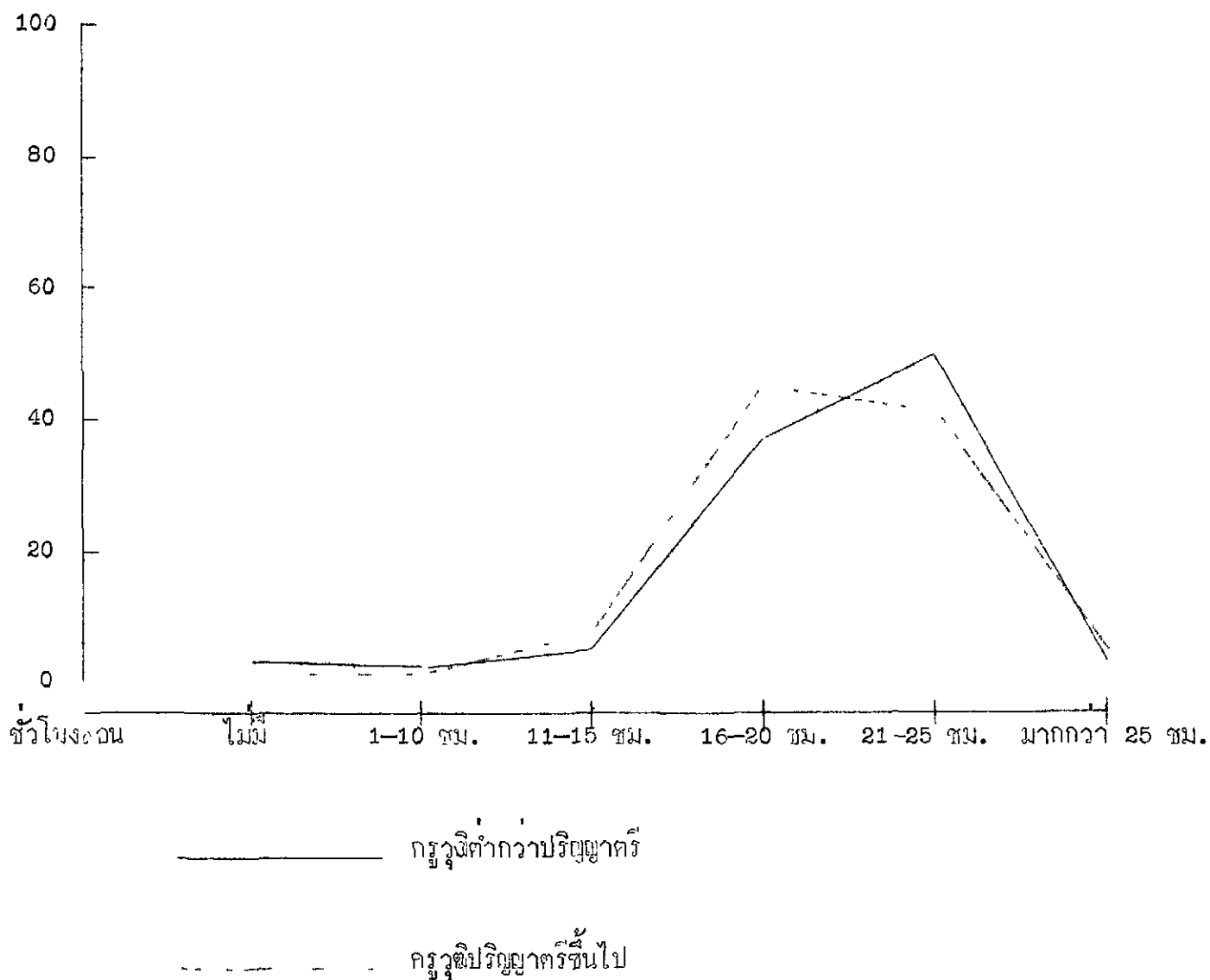
ตาราง 53. แสดงชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่ได้อสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ภูเก็ต ทำกว่าปริญญาตรี	3	3	1	18	31	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	12	6	—
พังงา ทำกว่าปริญญาตรี	2	1	2	13	29	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	4	3	1
กระบี่ ทำกว่าปริญญาตรี	—	—	2	12	21	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	6	6	—
ตรัง ทำกว่าปริญญาตรี	1	1	—	17	11	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	9	12	1
ระนอง ทำกว่าปริญญาตรี	—	1	5	17	14	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	4	2	1
ทำกว่าปริญญาตรี จำนวน	6	5	10	77	106	6
รวม %	2.86	2.38	4.76	36.67	50.48	2.86
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน	1	1	5	32	29	3
%	1.41	1.41	7.04	45.07	40.85	4.23

จากตารางนี้ แสดงว่าครูวุฒิทำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (93 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ (85 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไปเช่นกัน

จากข้อมูลนี้ แสดงว่าจำนวนชั่วโมงสอนของครูวุฒิทำและวุฒิสองต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

การวัด
การวัด

ที่มา ตาราง 53

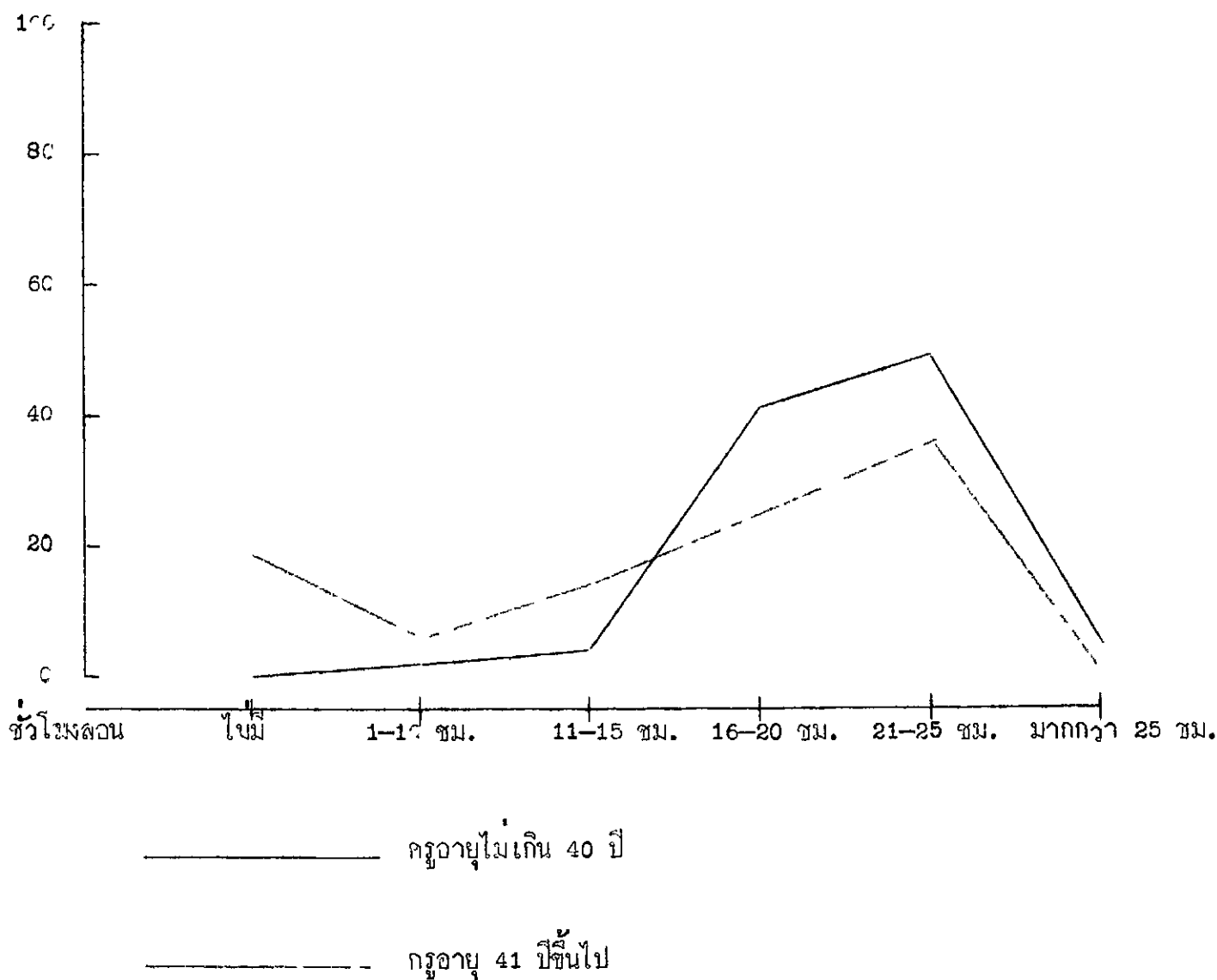
ภาพที่ 7. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของกลุ่มที่ต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มปริญญาตรีขึ้นไป

ตาราง 54. แสดงชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้สอน 1-10 ชม.		11-15 ชม.	16-20 ชม.	มากกว่า 25 ชม.	
ภูเก็ต	ไม่เกิน 40 ปี	1	2	—	28	30	1
	41 ปีขึ้นไป	3	1	1	2	7	—
พังงา	ไม่เกิน 40 ปี	—	1	2	15	32	3
	41 ปีขึ้นไป	2	—	1	2	—	—
กระบี่	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	1	16	25	1
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	2	2	—
ตรัง	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	—	24	19	3
	41 ปีขึ้นไป	1	1	—	2	4	—
ระนอง	ไม่เกิน 40 ปี	—	2	7	17	16	1
	41 ปีขึ้นไป	—	—	2	1	—	—
รวม	ไม่เกิน 40 ปี จำนวน	1	5	10	100	122	9
	%	.40	2.02	4.05	40.49	49.39	3.64
	41 ปีขึ้นไป จำนวน	7	2	5	9	13	—
	%	19.44	5.56	13.89	25.00	36.11	—

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (94 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (61 %) สอนเกิน 16 ชั่วโมง เปรียบเทียบครูสองกลุ่มนี้แล้วมีชั่วโมงสอนแตกต่างกัน คือ ครูอายุน้อยมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูอายุมาก

การย่อย

ที่มา ตาราง 54

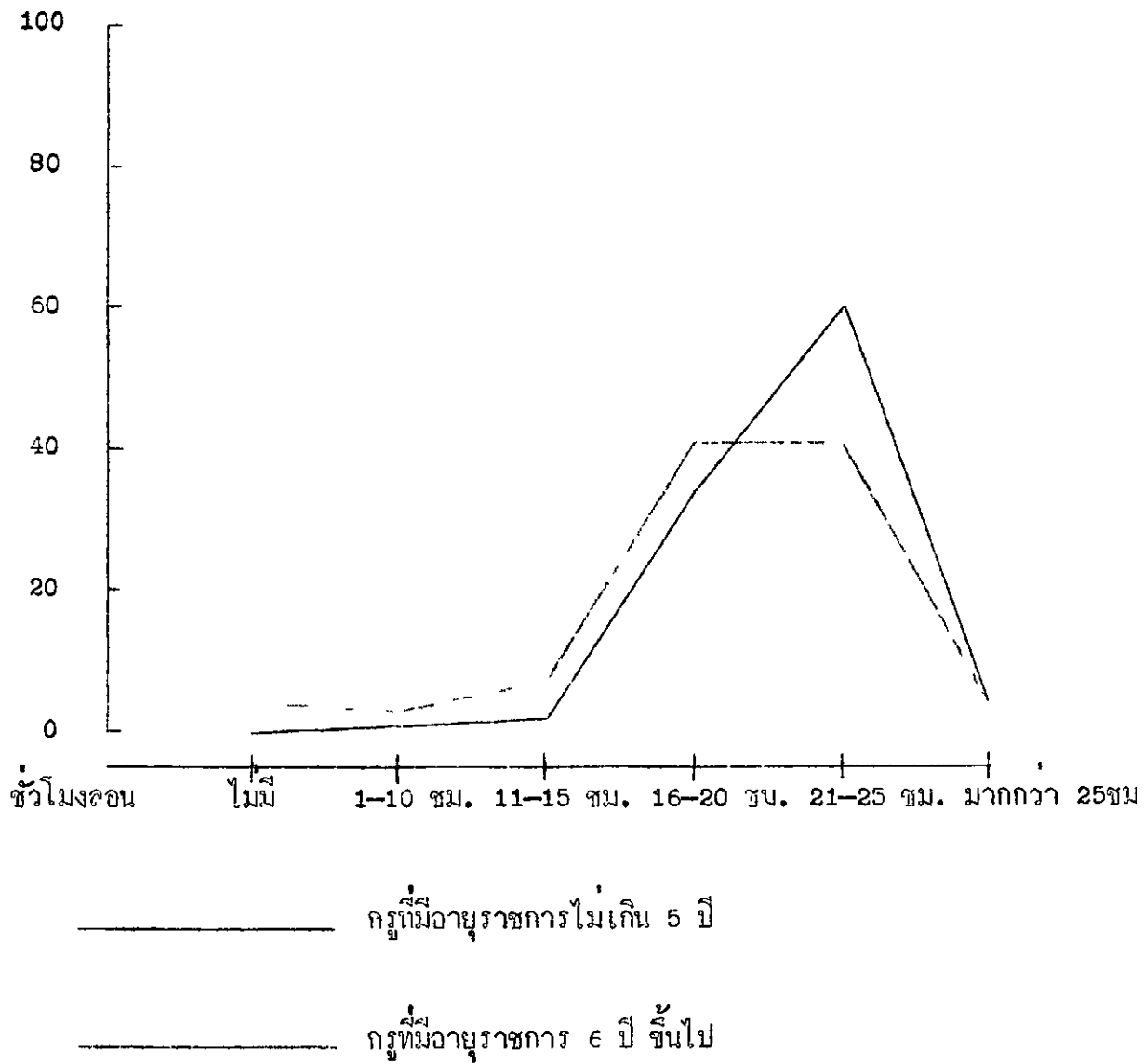
ภาพที่ 8. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป

ตาราง 55. แสดงชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้อสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ภูเก็ต	1 - 5 ปี	—	—	—	7	11	—
	6 ปีขึ้นไป	4	3	1	23	26	1
พังงา	1 - 5 ปี	—	1	—	3	16	1
	6 ปีขึ้นไป	2	—	3	14	16	2
กระบี่	1 - 5 ปี	—	—	—	10	15	1
	6 ปีขึ้นไป	—	—	2	8	12	—
ตรัง	1 - 5 ปี	—	—	—	7	11	1
	6 ปีขึ้นไป	1	1	—	19	12	2
ระนอง	1 - 5 ปี	—	—	2	7	8	—
	6 ปีขึ้นไป	—	2	7	11	8	1
1 - 5 ปี จำนวน		—	1	2	34	61	3
รวม %		—	0.99	1.98	33.66	60.40	2.97
6 ปีขึ้นไป จำนวน		7	6	13	75	74	6
%		3.87	3.32	7.18	41.44	40.87	3.32

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (94 %) และครูเก่าส่วนมาก (84 %) สอนเกิน 16 ชั่วโมง นับว่าครู 2 กลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงสอนแตกต่างกัน

รูป ๕
การวัดผล

ที่มา ตาราง 55

ภาพที่ ๑. เปรียบเทียบจำนวนข้อที่ตอบถูกใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีอายุราชการ 6 ปี ขึ้นไป

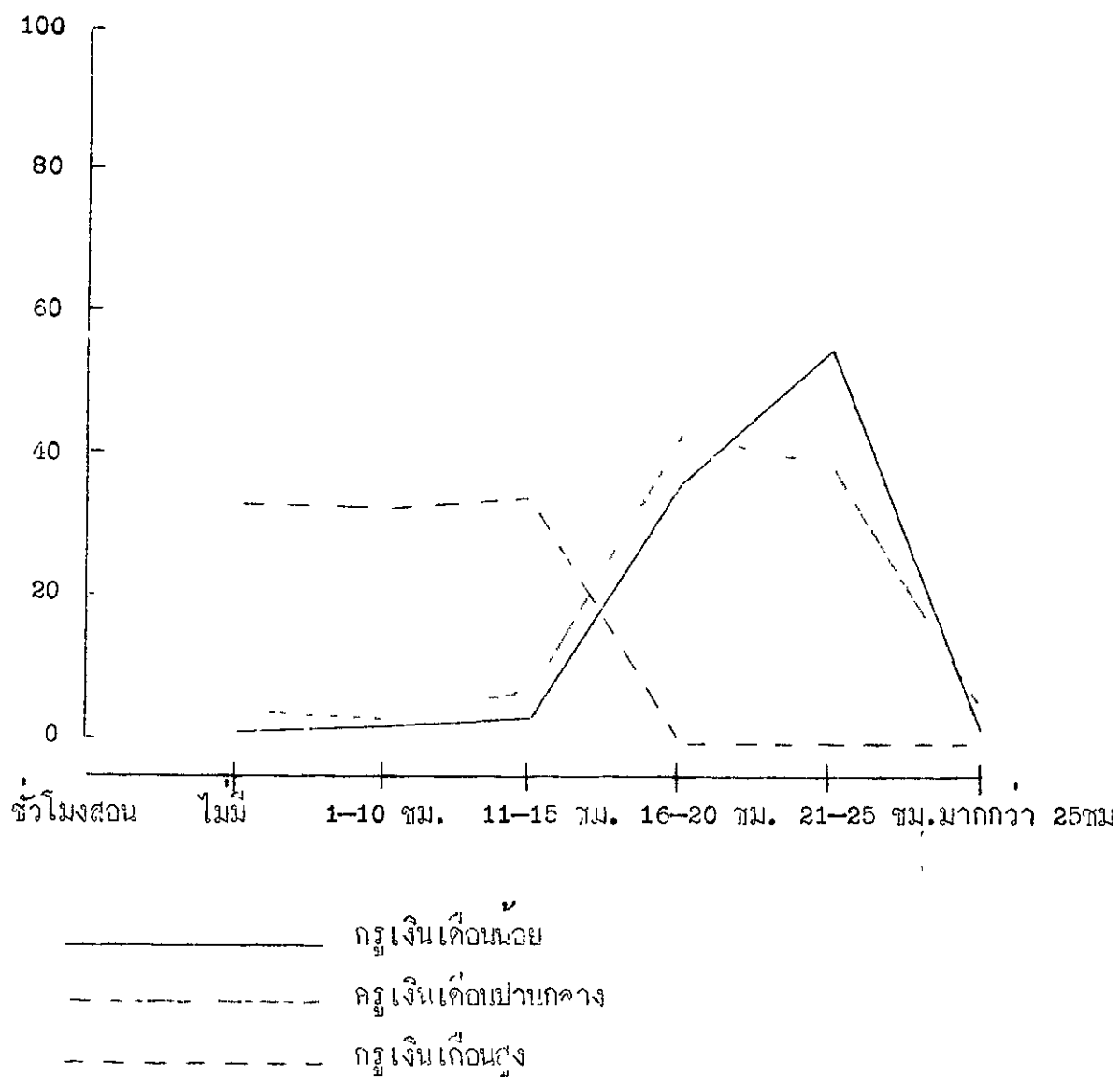
ตาราง 56. แสดงชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเดือน	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่ได้อสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ภูเก็ต ไม่เกิน 1300 บาท	—	1	1	16	24	—
1400 — 2750 บาท	4	2	—	15	12	1
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
พังงา ไม่เกิน 1300 บาท	1	1	1	9	24	2
1400 — 2750 บาท	1	—	2	8	8	1
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
กระบี่ ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	13	19	1
1400 — 2750 บาท	—	—	1	5	8	—
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
ตรัง ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	11	10	1
1400 — 2750 บาท	—	—	—	14	14	2
2900 บาท ขึ้นไป	1	1	—	—	—	—
ระนอง ไม่เกิน 1300 บาท	—	1	3	10	13	1
1400 — 2750 บาท	—	1	5	8	3	—
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	1	—	—	—
ไม่เกิน 1300 บาท จำนวน	1	3	6	59	90	5
٪	0.61	1.83	3.66	35.98	54.88	3.05
รวม 1400-2750 บาท จำนวน	5	3	8	50	45	4
٪	4.35	2.61	6.96	43.48	39.13	3.48
2900 บาทขึ้นไป จำนวน	1	1	1	—	—	—
٪	33.33	33.33	33.33	—	—	—

จากการวิจัยนี้ แสดงว่าครูที่มีเงินเดือนระดับต่ำและปานกลางส่วนใหญ่ (93 % และ 84 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูเงินเดือนมากทั้งหมดสอนน้อยกว่า 16 ชั่วโมง จะเห็นได้ว่า ครูทั้ง 3 กลุ่มมีจำนวนชั่วโมงสอนแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าอัตราเงินเดือนของครูมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวน ชั่วโมงสอน

การวัดผล

ที่มา ตาราง 56

ภาพที่ 10. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีเงินได้น้อย เงินได้ปานกลางและ เงินได้สูง

ตาราง 57. แสดงชั่วโมงสอนของครูใหญ่ต่อ 1 สัปดาห์

	จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี	1 - 10 ชม.	11 - 15 ชม.	16 - 20 ชม.	21 - 25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
จำนวน	4	6	3	2	—	—
%	26.70	40.00	20.00	13.30	—	—

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (40 %) มีชั่วโมงสอน 1 - 10 ชั่วโมง ใน 1 สัปดาห์ มีครูใหญ่อีก 33 % ที่สอนมากกว่านั้น และอีกจำนวน 27 % ไม่มีชั่วโมงสอน นับว่าครูใหญ่ส่วนมากในภาคึกะยา 4 มีงานสอนที่เหมาะสมแล้ว ส่วนอีก 27 % นั้นคงจะเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนใหญ่ ๆ ที่ต้องปีภาระกิจอื่นมากจึงไม่ได้ทำการสอน

ตาราง 58. แสดงจำนวนชั่วโมงที่ครูสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหา
 ต่อ 1 สัปดาห์

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่สอนซ่อมเสริม					
	ไม่มี	1 - 5 ชม.	6 - 10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ภูเก็ต	32	35	3	1	—	—
พังงา	30	26	—	—	—	—
กระบี่	34	11	2	—	—	1
ตรัง	25	26	2	—	—	—
ระนอง	30	16	—	—	—	—
รวม จำนวน	151	114	7	1	—	1
%	55.11	41.60	2.55	0.37	—	0.37

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนมาก (55 %) ไม่มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริม และครูอีก 42 % ที่สอนซ่อมเสริม 1 - 5 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์

จากตัวเลขในตารางนี้จะเห็นว่าครูในภาคศึกษานี้ยังไม่กระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือนักเรียน เป็นพิเศษทุก ๆ จังหวัด

ตาราง 59. แสดงการเปลี่ยนแปลงการทำงานนอกเหนือการสอนของครู
จำแนกตาม เพศ วุฒิ และอายุราชการ

ประเภทของงาน	การเปลี่ยนแปลงการทำงานพิเศษของครู					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป
ธุรการ	1.530	1.649	1.654	1.408	1.257	1.779
ปกครอง	2.731	2.169	2.630	2.704	2.475	2.746
ห้องสมุด	1.127	1.331	1.209	1.309	1.248	1.227
แนะแนว	1.291	1.345	1.318	1.324	1.238	1.365
กิจกรรมนักเรียน	2.127	1.791	1.981	1.859	1.832	2.182
บริการ	1.537	1.595	1.573	1.549	1.545	1.602
ประจำชั้น	2.522	2.791	2.692	2.577	2.683	2.652

หมายเหตุ

- คำนำหน้า 1. หมายความว่า ไม่ได้ทำ
 2. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 1 - 5 ชั่วโมง
 3. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 6 - 10 ชั่วโมง
 4. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง
 5. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง
 6. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ มากกว่า 20 ชั่วโมง

จากตารางนี้แสดงว่า

1. งานธุรการ ครูเก่าทำงานธุรการมากกว่าครูใหม่ คือ ประมาณ 1 - 5 ชั่วโมง
2. งานปกครอง ครูชายทำงานปกครองมากกว่าครูหญิง และครูเก่าทำมากกว่าครูใหม่

3. งานห้องสมุดและงานแนะแนวโดยทั่ว ๆ ไปทำบ้างเล็กน้อยพอ ๆ กัน
4. งานกิจกรรมนักเรียน ครูชายทำมากกว่าครูหญิง และครูเก่าทำมากกว่าครูใหม่
5. งานบริการทำบ้างเล็กน้อย
6. งานประจำชั้น โดยทั่วไปทำประมาณ 1 – 5 ชั่วโมงเท่า ๆ กัน

ตาราง 60. แสดงจำนวนครูที่ประเมินจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นที่ตนเองสอน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ย				
	น้อยกว่า 20	21 – 30 คน	31 – 40 คน	41 – 50 คน	มากกว่า 50 คน
ภูเก็ต	—	—	33	36	2
พังงา	—	3	40	8	5
กระบี่	—	3	30	15	—
ตรัง	—	—	34	17	2
ระนอง	1	6	32	5	2
รวม จำนวน	1	12	169	81	11
%	0.37	4.38	61.68	29.56	4.01

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (95 %) มีนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ย 31 คนขึ้นไป
มีส่วน้อยประมาณ 5 % ที่มีนักเรียนไม่เกิน 30 คน

ตาราง 61. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงตามความรู้ความสามารถ
จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		ลักษณะของวิชาที่สอน		
		ไม่ตรงทั้งหมด	ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง	ตรงทั้งหมด
ภูเก็ต	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	10	39
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	2	16
พังงา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	10	28
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	7
กระบี่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	15	20
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	2	9
ตรัง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	12	17
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	8	14
ระนอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	16	18
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	2	6
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน		20	63	122
รวม	%	9.76	30.73	59.51
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน		3	15	52
	%	4.29	21.43	74.28

จากตารางนี้ แสดงว่าทั้งครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูวุฒิส่งกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (59 % และ 74 %) สอนตรงกับความรู้ความสามารถแสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนในภาคนี้มีการแบ่งงานและมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของครูเป็นส่วนใหญ่

ตาราง 62. แสดงปัญหาของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอน

	ปัญหาในการจัดครูเข้าสอน			
	ไม่มี	ครูมีความสามารถ ไม่ตรงวิชาที่สอน	มีครูไม่พอ	ครูไม่ชอบสอน ในบางวิชา
จำนวน	3	2	9	1
%	20.00	13.33	60.00	6.67

จากตารางนี้ แสดงว่าปัญหาของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่ (60 %) คือครูไม่พอ รองลงไปคือไม่มีปัญหา (20 %) ส่วนปัญหาเรื่องครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอนมีเพียง 13 % และปัญหาไม่ชอบสอนในบางวิชา 7 % แสดงว่าการบริหารบุคคลของโรงเรียนในภาคศึกษานี้อยู่ในระดับที่ดี เนื่องมาจากการวิเคราะห์ตาราง 61 กับ 62 ใกล้เคียงกัน

ตาราง 63. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูสาขาวิชาต่าง ๆ เกินความต้องการ และสาขาที่ไม่พอ จำแนกเป็นรายจังหวัด

ครูสาขาวิชา	ภูเก็ต		พังงา		กระบี่		ตรัง		ระนอง		รวม			
	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	%	เกิน	%
ภาษาไทย	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	6	7.32	—	—
ภาษาอังกฤษ	1	—	3	—	3	1	1	1	3	—	11	13.42	2	50.00
คณิตศาสตร์	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	7	8.53	—	—
วิทยาศาสตร์	2	—	2	—	1	—	1	—	2	—	8	9.76	—	—
สังคมศึกษา	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	6	7.32	—	—
ศิลปะศึกษา	2	—	2	—	1	1	2	—	1	—	8	9.75	1	25.00
พลานามัย	—	—	2	—	2	1	3	—	1	—	8	9.75	1	25.00
บรรณารักษ์	1	—	2	—	1	—	3	—	1	—	8	9.75	—	—
แนะแนว	2	—	3	—	1	—	3	—	1	—	10	12.20	—	—
โสตทัศนศึกษา	2	—	3	—	1	—	3	—	1	—	10	12.20	—	—

จากตารางนี้แสดงว่าครูสาขาวิชาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ (13 %) มีไม่พอ คือ ครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ แนะแนว และ โสตทัศนศึกษา ส่วนครูสาขาวิชาที่โรงเรียนบางโรงเรียนมีเกินนั้นมีน้อย

สรุปโดยส่วนรวมแล้วจำนวนครูขาดมีทุกสาขาวิชาและทุกจังหวัดในภาคการศึกษานี้

ตาราง 64: แสดงจำนวนโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่มอีกในปีการศึกษา 2513
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความต้องการครู				
	เพียงพอแล้ว	1 - 2 คน	3 - 5 คน	6 - 10 คน	มากกว่า 10 คน
ภูเก็ต	—	1	—	—	1
พังงา	1	1	—	1	1
กระบี่	—	—	1	1	—
ตรัง	—	—	2	1	—
ระนอง	—	1	2	—	—
รวม	1	3	5	3	3
จำนวน					
%	6.67	20.00	33.33	20.00	20.00

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (93.33 %) ต้องการครูเพิ่มอีกโรงเรียนละ 3 คน ขึ้นไป มีโรงเรียนที่มีครูเพียงพอแล้วเพียง 6.67 % แสดงให้เห็นว่าแทบทุกโรงเรียนในภาคศึกษานี้ยังขาดครู

ตาราง 65. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนือการสอนกับความรู้ความสามารถ
ของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	งานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสมกับความสามารถ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	42	12	3
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	14	4	—
พังงา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	3	28	14	4
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	2	6	1	—
กระบี่					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1	23	7	3
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	7	2	1
ตรัง					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	1	19	6	6
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	20	1	—
ระนอง					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	3	23	7	4
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	7	2	—
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน	2	8	135	46	20
รวม %	0.95	3.79	63.98	21.80	9.48
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน	2	4	54	10	1
%	2.82	5.63	76.06	14.08	1.41

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ (95 %) และ 91 %) ทำงานนอกเหนือจากการสอนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน แต่ครูปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวนมากกว่าที่ตอบว่างานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตน

ตาราง 66. แสดงการเปลี่ยนแปลงเวลาที่ใช้เตรียมตัวเข้าสอน เมื่อสัญญาณเริ่มแล้วเวลาที่อยู่ที่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้า และโรงเรียนเลิกแล้ว
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ใช้เวลาเตรียมตัว * เข้าสอน	ถึงโรงเรียนก่อน ** เวลาเช้า	กลับบ้านหลังโรงเรียนเลิก **
ภูเก็ต	4.183	3.342	3.513
พังงา	4.059	3.103	2.983
กระบี่	4.271	3.438	3.229
ตรัง	4.302	3.130	3.648
ระนอง	4.109	3.261	3.196
เฉลี่ยทั้งภาค	4.185	3.255	3.114

หมายเหตุ

- คำนำหน้า
1. หมายความว่าใช้เวลามากกว่า 15 นาที *
 2. หมายความว่าใช้เวลา 11 - 15 นาที *
 3. หมายความว่าใช้เวลา 6 - 10 นาที *
 4. หมายความว่าใช้เวลา 1 - 5 นาที *
 5. หมายความว่าเข้าสอนทันที *
 1. หมายความว่า ตรงเวลาพอดี **
 2. หมายความว่า น้อยกว่า 15 นาที **
 3. หมายความว่า 15 - 30 นาที **
 4. หมายความว่า 31 - 60 นาที **
 5. หมายความว่า มากกว่า 60 นาที **

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอนเมื่อสัปดาห์เริ่มแล้วโดยเฉลี่ย 1 ~ 5 นาที
 ครูมาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าโดยเฉลี่ย 15 - 30 นาที และครูอยู่ที่โรงเรียนหลังเวลาเลิก
 เรียนโดยเฉลี่ย 15 - 30 นาที

จากข้อมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าครูในภาคนี้ มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลา
 ใจแก่การสอนอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ตาราง 67. แสดงจำนวนวันลาของครูในภาคต้นปีการศึกษา 2513
จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ เพศ	จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
	มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
ภูเก็ต ชาย	4	—	3	15	17
	หญิง	—	3	18	17
พังงา ชาย	—	—	—	18	11
	หญิง	—	3	10	16
กระบี่ ชาย	—	—	—	7	10
	หญิง	—	1	17	13
ตรัง ชาย	—	—	3	9	17
	หญิง	1	2	13	8
ระนอง ชาย	1	—	3	8	11
	หญิง	1	3	12	4
รวม ชาย	2	—	9	57	66
	♀	—	6.72	42.54	49.25
	หญิง	6	10	70	58
	♀	4.11	6.85	47.95	39.72

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายส่วนใหญ่ (49 %) ไม่มีวันลาเลย ครูหญิงส่วนใหญ่ (48 %) มีวันลา 1 - 5 วัน แสดงให้เห็นชัดว่าครูหญิงมีวันลามากกว่าครูชาย

ตาราง 68. แสดงจำนวนวันลาของครูในภาคต้นปีการศึกษา 2513
จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
ภูเก็ต	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	—	4	24	26
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	2	9	8
พังงา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	3	23	23
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	5	4
กระบี่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	1	21	14
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	9	3
ตรัง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	3	14	15
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	2	8	10
ระนอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	2	5	14	13
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	7	2
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน		6	2	16	96	91
รวม %		2.84	0.95	7.58	45.50	43.13
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน		1	1	4	38	27
%		1.41	1.41	5.63	53.52	38.03

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรีขึ้นไป (46 % และ 54 %) มีวันลา 1 - 5 วัน การกระจายความถี่ของวันลาของครูทั้งสองระดับอาจกล่าวได้ว่าวุฒิของครูไม่มีความเกี่ยวข้องกับวันลา

ตาราง 69. แสดงจำนวนวันลาของครูในภาคการศึกษา 2513

จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
ภูเก็ต	ไม่เกิน 40 ปี	3	—	5	27	27
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	7	6
พังงา	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	3	26	24
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	2	3
กระบี่	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	1	23	19
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	1	4
ตรัง	ไม่เกิน 40 ปี	1	1	4	19	21
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	3	4
ระนอง	ไม่เกิน 40 ปี	3	2	5	19	14
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	2	1
ไม่เกิน 40 ปี จำนวน		7	3	18	114	105
รวม	%	2.83	1.22	7.29	46.15	42.51
41 ปีขึ้นไป จำนวน		—	—	2	15	18
%		—	—	5.71	42.86	51.43

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (46 %) มีวันลา 1 - 5 วัน และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (51 %) ไม่มีวันลาเลย ดังนั้นครูมีอายุน้อยจึงมีวันลามากกว่าครูอายุมาก

ตาราง 70. แสดงจำนวนวันลาของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513

จำแนกตามอายุราชการเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ	จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
	มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
ภูเก็ต 1 - 5 ปี	1	—	2	7	8
6 ปีขึ้นไป	2	—	4	26	26
พังงา 1 - 5 ปี	—	—	—	9	12
6 ปีขึ้นไป	—	—	3	19	15
กระบี่ 1 - 5 ปี	—	—	—	10	16
6 ปีขึ้นไป	—	—	1	15	6
ตรัง 1 - 5 ปี	—	—	2	5	12
6 ปีขึ้นไป	1	1	3	17	13
ระนอง 1 - 5 ปี	2	1	—	5	9
6 ปีขึ้นไป	1	1	5	16	6
1 - 5 ปี จำนวน	3	1	4	36	57
รวม %	2.97	0.99	3.90	35.64	56.44
6 ปีขึ้นไป จำนวน	4	2	16	93	66
%	2.21	1.11	8.84	51.38	36.46

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหม่ส่วนมาก (56 %) ไม่มีวันลาครูเก่าส่วนมาก (51 %) มีวันลา 1 - 5 วัน จึงพอสรุปได้ว่าอายุราชการสัมพันธ์ทางบวกกับการลาราชการ

ตาราง 71. แสดงจำนวนวันลาของครูในภาคต้นปีการศึกษา 2513
จำแนกตามเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเดือน	จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
	มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
ภูเก็ต ไม่เกิน 1300 บาท	2	—	4	20	16
1400 - 2750 บาท	1	—	2	13	18
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—
พังงา ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	18	19
1400 - 2750 บาท	—	—	2	10	8
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—
กระบี่ ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	17	16
1400 - 2750 บาท	—	—	—	6	8
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	—
ตรัง ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	8	13
1400 - 2750 บาท	1	1	4	13	11
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	1	1
ระนอง ไม่เกิน 1300 บาท	2	2	3	10	11
1400 - 2750 บาท	1	—	2	11	3
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	1
ไม่เกิน 1300 บาท จำนวน	4	2	10	73	75
%	2.44	1.22	6.10	44.51	45.73
รวม 1400-2750 บาท จำนวน	3	1	10	53	48
%	2.61	0.87	8.69	46.10	41.73
2900 บาท ขึ้นไป จำนวน	—	—	—	1	2
%	—	—	—	33.33	66.67

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอัตราเงินเดือนต่ำและอัตราเงินเดือนสูง (46 % และ 67 %)
 ไม่เป็นวันลาเลย ครูที่มีอัตราเงินเดือนปานกลางมีวันลา 1 – 5 วัน มากกว่าครูในระดับเงินเดือนอื่น
 พิจารณาจำนวนวันที่จะไม่ลาราชการของครูทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ปรากฏว่าอัตราเงินเดือนไม่มี
 ส่วนสัมพันธ์กับวันลาแต่อย่างใด

ตาราง - 72. - แสดงจำนวนวันลาของครูใหญ่ในภาคต้น ปีการศึกษา 2513

จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และอัตราเงินเดือน

	จำนวนวันลากิจและลาป่วยในภาคต้น				
	มากกว่า 15 วัน	11 - 15 วัน	6 - 10 วัน	1 - 5 วัน	ไม่มีวันลา
เพศ ชาย	—	—	—	2 (20.00%)	8 (80.00%)
หญิง	2 (40.00%)	—	—	2 (40.00%)	1 (20.00%)
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	2 (40.00%)	—	—	—	3 (60.00%)
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	4 (40.00%)	6 (60.00%)
อายุไม่เกิน 40 ปี	—	—	—	1 (12.50%)	7 (87.50%)
41 ปีขึ้นไป	2 (28.57%)	—	—	3 (42.86%)	2 (28.57%)
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ 1-5 ปี	—	—	—	2 (22.22%)	7 (77.78%)
6 ปีขึ้นไป	2 (33.33%)	—	—	2 (33.33%)	2 (33.33%)
เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	2 (100%)
1400-2750 บาท	—	—	—	3 (42.86%)	4 (57.14%)
2900 บาทขึ้นไป	2 (33.33%)	—	—	1 (16.67%)	3 (50.00%)

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ชายส่วนมาก (80 %) ไม่มีวันลา และครูใหญ่หญิงส่วนมาก (40 %) มีวันลา 1 - 5 วัน

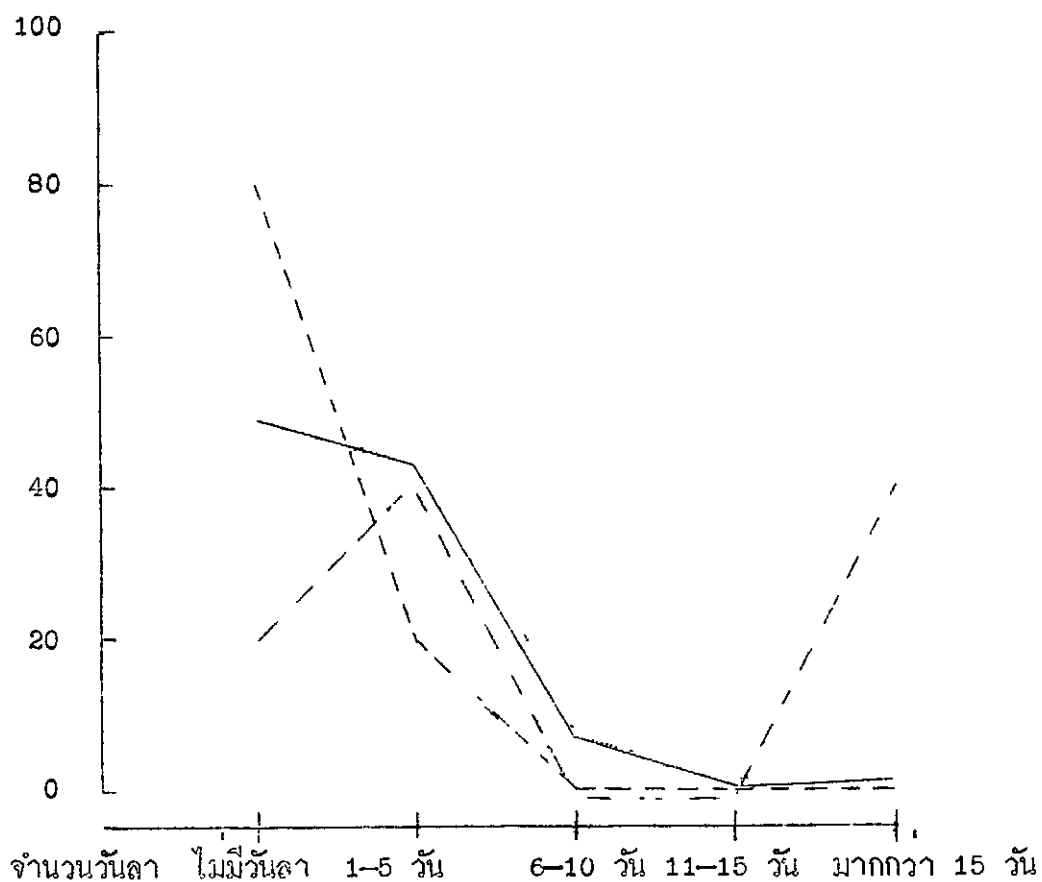
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (60 %) ไม่มีวันลา หรือ ๓ กับครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป (60 %)

ครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนมากไม่มีวันลา ส่วนครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไปส่วนมาก 43 % มีวันลา 1 - 5 วัน

ครูใหญ่เก่าส่วนน้อย (33 %) ไม่มีวันลา ครูใหญ่ใหม่ส่วนมาก (77 %) ไม่มีวันลา

กล้วยที่มีเงินเคียนตำทั้งหมกไม่มีวันลาเลย ส่วนกล้วยที่มีเงินเคียนระดับกลางส่วนมาก
 (57 %) ไม่มีวันลา และกล้วยที่มีเงินเคียนระดับสูงส่วนใหญ่ (50 %) ไม่มีวันลา
 สรุปลีกว่ากล้วยหญิงมีวันลามากกว่ากล้วยชาย กล้วยที่มีวุฒิสูงมีวันลามากกว่ากล้วย
 ที่มีวุฒิต่ำ กล้วยแก่มีวันลามากกว่ากล้วยหนุ่ม สำหรับวันลากัยอัตราเงินเคียนนั้นไม่มีส่วนสัมพันธ์
 กันเลย

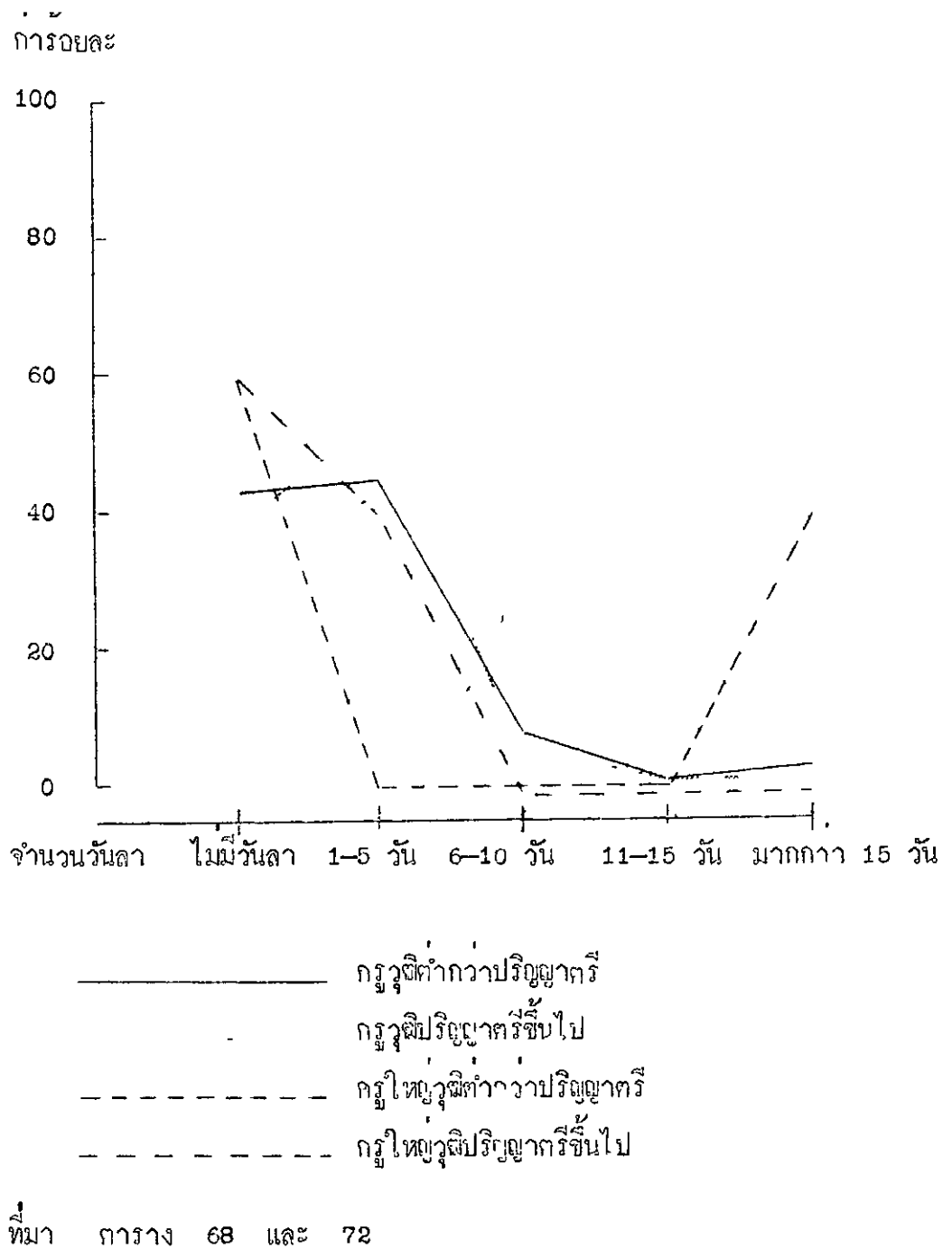
การยดะ

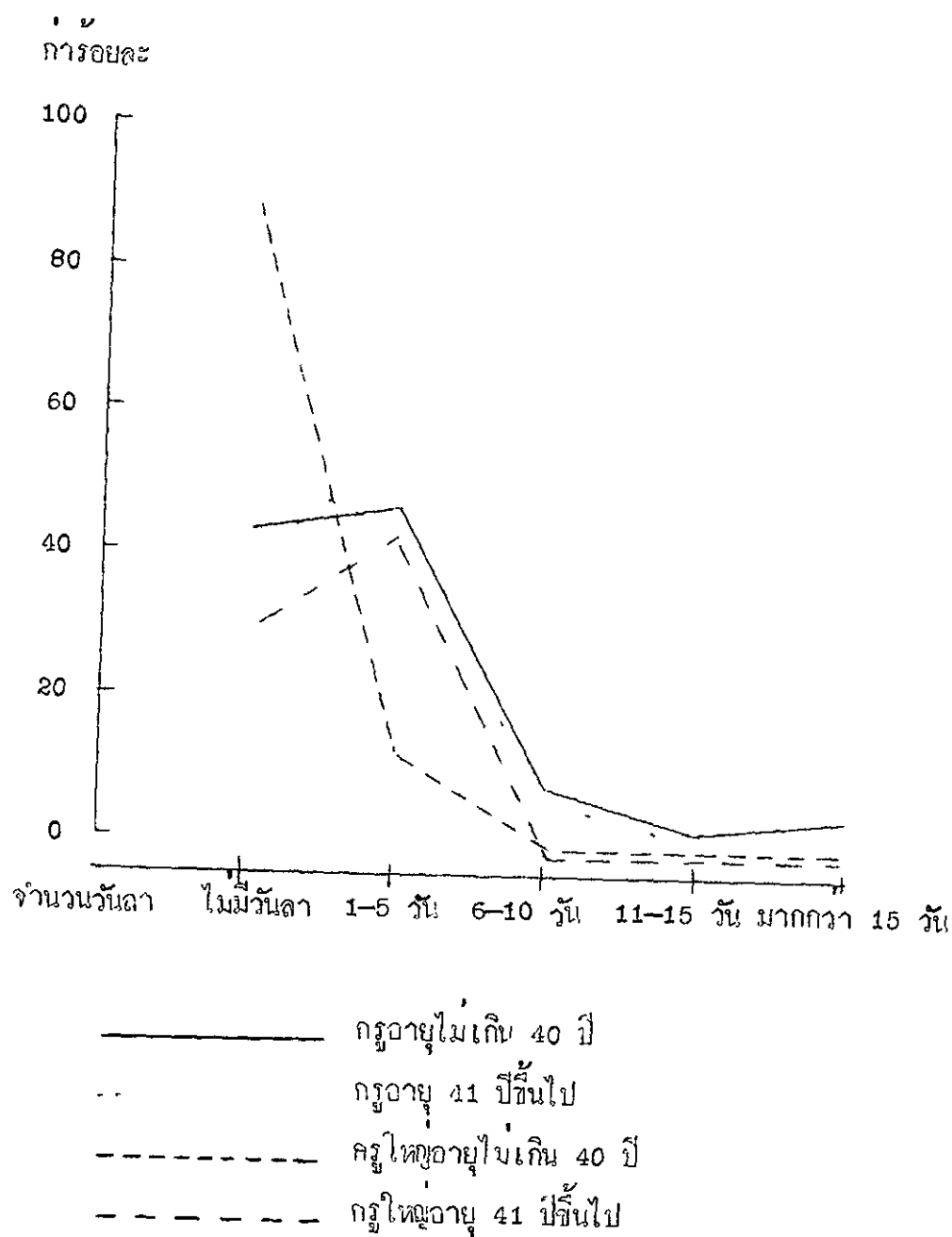
_____ ครูชาย
 _____ ครูหญิง
 - - - - - ครูใหญ่ชาย
 - - - - - ครูใหญ่หญิง

ที่มา ตาราง 67 และ 72

ภาพที่ 11. เสนภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคกับ ปีการศึกษา 2513
ของครูชาย ครูหญิง ครูใหญ่ชาย และครูใหญ่หญิง

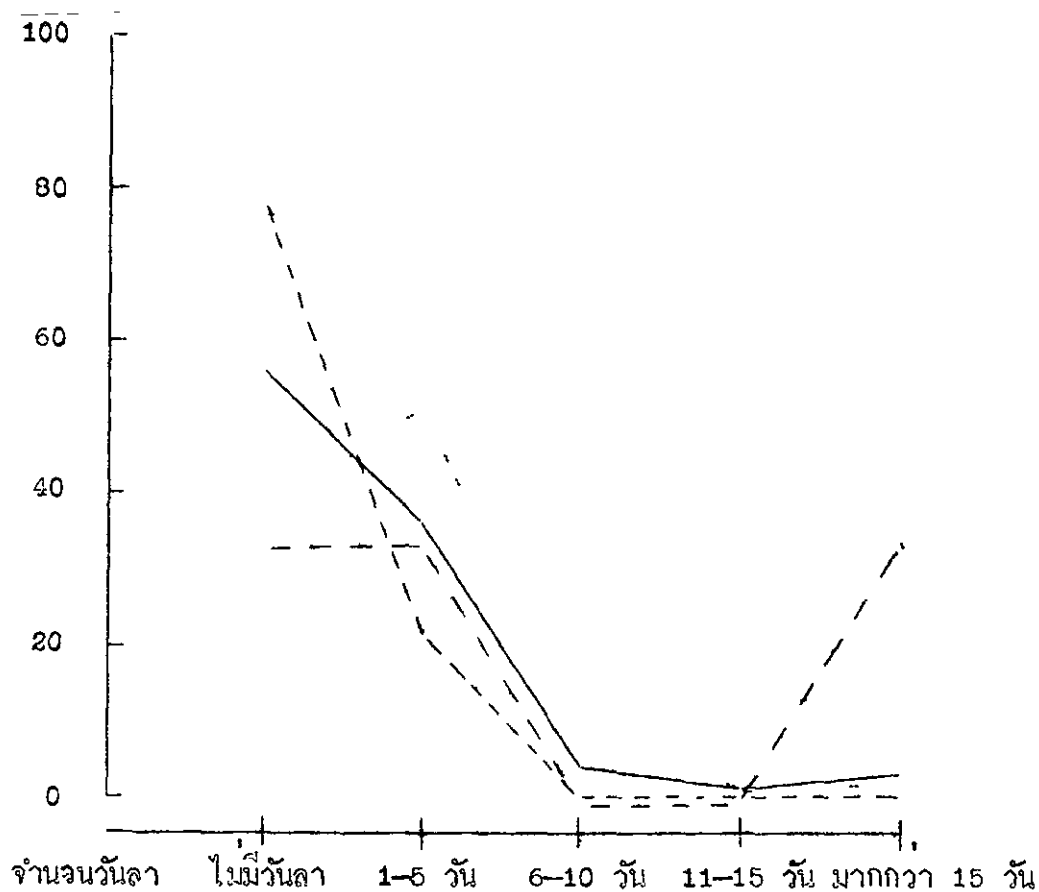
ภาพที่ 12. เสนภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีผู้ต่ำกว่าปริญญตรีและผู้ปริญญตรีขึ้นไป

ที่มา การาง 69 และ 72

ภาพที่ 13. เสนอภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

การย่อยละ

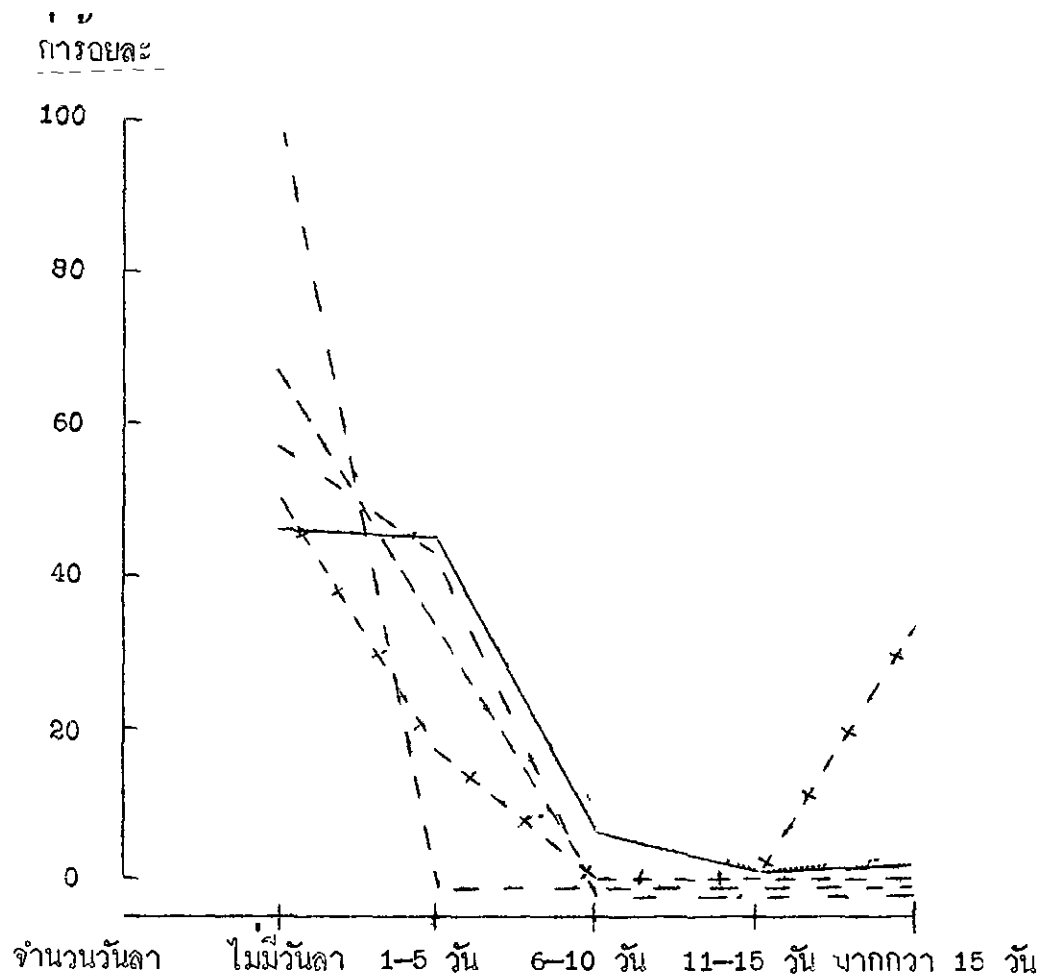

- กลุ่มที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี
 - - - - - กลุ่มที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป
 กลุ่มใหญ่ที่เป็นกลุ่มใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี
 - . - . - . - กลุ่มใหญ่ที่เป็นกลุ่มใหญ่มาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 70 และ 72

ภาพที่ 14. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันเวลาในภาคศึกษาต้น

ปีการศึกษา 2513 ของกลุ่มที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี กลุ่มที่มีอายุราชการตั้งแต่ 6 ปี ขึ้นไป กลุ่มใหญ่ที่เป็นกลุ่มใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี และกลุ่มใหญ่ที่เป็นกลุ่มใหญ่มาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

_____ ครูที่มีเงินได้น้อย
 _____ ครูที่มีเงินได้นปานกลาง
 - - - - - ครูที่มีเงินได้นสูง
 - - - - - ครูใหญ่ที่มีเงินได้น้อย
 - - - - - ครูใหญ่ที่มีเงินได้นปานกลาง
 + - + - + - + - + - ครูใหญ่ที่มีเงินได้นสูง

ที่มา การาง 71 และ 72

ภาพที่ 15. เสนภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคท้น ปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีเงินได้น้อย เงินได้นปานกลาง และเงินได้นสูง

ตาราง 73. แสดงจำนวนครูที่เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การสอนแทนครูที่ไม่มา		
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บ่อยครั้ง
ภูเก็ต	15	49	12
พังงา	4	41	13
กระบี่	17	28	3
ตรัง	14	37	3
ระนอง	1	17	28
รวม	51	172	59
จำนวน			
%	18.09	60.99	20.92

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (61 %) สอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้ง รองลงมา (20 %) สอนแทนบางครั้ง มี 18 % ที่ไม่เคยสอนแทนเลย มีจำนวนมากพอสมควร แสดงว่าการจัดครูเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาในภาคศึกษา 4 มีการหมุนเวียนยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

ตาราง 74. แสดงจำนวนครูที่สังเกตการปล่อยยิให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูเข้าสอน
ว่าแยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชั้นว่าง				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	23	43	8	1	1
พังงา	30	27	1	—	—
กระบี่	9	33	5	1	—
ตรัง	6	32	9	6	1
ระนอง	14	24	6	2	—
รวม	82	159	29	10	2
จำนวน					
%	29.08	56.38	10.28	3.55	0.71

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (85 %) สังเกตเห็นว่าชั้นว่างที่ไม่มีครูเข้าสอนมี
น้อยและน้อยที่สุดก็เพียง 4 % เท่านั้น ที่สังเกตเห็นว่ามียาก แสดงว่าครูในภาคนี้ นี้
ความรับผิดชอบสูงไม่ปล่อยยิให้ชั้นว่างมากนัก

ตาราง 75. แสดงจำนวนครั้งที่มีการประชุมปรึกษางานในโรงเรียน

	จำนวนครั้งของการประชุมปรึกษางาน				
	ไม่มีประชุมเลย	ภาคเรียนละครั้ง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง	เดือนละครั้ง	มากกว่าเดือนละครั้ง
จำนวน	—	2	2	7	4
%	—	13.33	13.33	46.67	26.67

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (73 %) มีการประชุมปรึกษางานกันเดือนละครั้งขึ้นไป อีก 27 % ประชุมน้อยกว่าเดือนละครั้ง

จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าในภาคศึกษานี้ มีการวางแผนงานและทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

ตาราง 76. แสดงระดับความพอใจของครูเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับเพื่อน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความพอใจในมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	3	3	24	35	11
พังงา	2	13	30	13	—
กระบี่	1	9	28	8	2
ตรัง	1	10	35	8	—
ระนอง	3	7	32	3	1
รวม จำนวน	10	42	149	67	14
%	3.55	14.89	52.84	23.76	4.96

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (81 %) เห็นว่ามาตรฐานการศึกษานในโรงเรียน
ของตนไม่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาคศึกษา 4 ไม่เป็นที่น่า
ทึ่งไว้ม่าไรนัก

ตาราง - 77 : - แสดงระดับความพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียนเมื่อเทียบกับเพื่อน
ของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

	ความพอใจในมาตรฐานการเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	1	9	5	—
%	—	6.67	60.00	33.33	—

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (93 %) พอใจมาตรฐานการเรียนในโรงเรียน
ของตน

ข้อมูลจากตารางนี้ สอดคล้องกับข้อมูลในตาราง 75 จึงเป็นการยืนยันว่ามาตรฐาน
การเรียนของนักเรียนในภาคศึกษา 4 ไม่น่าหนัก

ตาราง 78. แสดงการใช้เวลาว่างที่โรงเรียนของครู จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาว่างของครู					
	เตรียม
การสอน	ตรวจงาน
นักเรียน	อ่านหนังสือ	พบปะ
เพื่อนครู	พักผ่อน	อื่น ๆ
ภูเก็ต	39	61	45	42	19	15
พังงา	32	53	41	35	25	4
กระบี่	29	40	33	24	9	8
ตรัง	25	40	27	21	17	14
ระนอง	20	39	30	25	12	5
รวม	145	233	176	147	82	46
จำนวน
%	17.49	28.11	21.23	17.73	9.89	5.55

จากตารางนี้ แสดงว่าการใช้เวลาว่างที่โรงเรียนของครูส่วนใหญ่ (28 %) ตรวจงานนักเรียน รองลงมา (21 %) อ่านหนังสือ แสดงว่าครูในภาคศึกษานี้ใช้เวลาส่วนมากเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. ผลการวิเคราะห์สวัสดิการและชีวิตของครู

จากการเก็บข้อมูลคำตอบในแบบสอบถามของครูและครูใหญ่ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 79. แสดงจำนวนครูที่อยู่และไม่อยู่บ้านพักครู ความสะดวกสบายของผู้ที่อยู่บ้านพักครู และความจำเป็นที่ต้องอยู่บ้านพักครูของผู้ที่ไม่ได้อยู่ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อยู่	ไม่อยู่	สภาพเมื่ออยู่บ้านพักครู		ความจำเป็น	
			สบาย	ไม่สบาย	จำเป็น	ไม่จำเป็น
ภูเก็ต	11	65	7	4	50	15
พังงา	13	45	12	1	29	16
กระบี่	12	36	10	2	27	9
ตรัง	4	50	3	1	29	21
ระนอง	10	36	6	4	23	13
รวม จำนวน	50	232	38	12	158	74
%	17.73	82.27	76.00	24.00	68.10	31.90

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (82 %) ไม่ได้อยู่บ้านพักครู ครูที่อยู่บ้านพักครูส่วนใหญ่ (76 %) เห็นว่าบ้านพักครูมีความสะดวกสบาย ครูที่ไม่ได้อยู่บ้านพักครูส่วนใหญ่ (68 %) มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บ้านพักครู จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าบ้านพักครูในภาคใต้ 4 จังหวัด ยังมีขาดอยู่มาก มีครูที่ก่อกรอนเรื่องที่พักอาศัย 2 ใน 3 ของจำนวนครูที่ยังไม่มีบ้านพักครู

ตาราง 80. แสดงความสะดวกเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มที่ได้รับ
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกเรื่องอาหารและน้ำดื่ม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	5	6	39	20	6
พังงา	2	3	20	29	4
กระบี่	5	9	23	11	—
ตรัง	1	2	32	17	2
ระนอง	1	6	25	8	6
รวม	14	26	139	85	18
จำนวน	4.97	9.22	49.29	30.14	6.36

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ (86 %) ได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม แสดงว่าการจัดสวัสดิการของโรงเรียนนิกายทิศาปาโมกข์ 4 อยู่ในเกณฑ์

ตาราง 81. แสดงความพอเพียงของอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนที่โรงเรียนจัด
ให้ในทักษะของครู จำแนกตามปริมาณของอุปกรณ์และหนังสือ

จังหวัด	การจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภูเก็ต	3	8	26	31	8
พังงา	2	7	21	27	1
กระบี่	1	14	21	11	1
ตรัง	3	15	21	12	3
ระนอง	1	6	23	15	1
รวม จำนวน	10	50	112	96	14
%	3.55	17.73	39.72	34.04	4.96

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (79 %) เห็นว่าโรงเรียนจัดอุปกรณ์และหนังสือ
ประกอบการสอนไว้อย่างพอเพียง แสดงว่าการจัดบริการและอำนวยความสะดวกให้กับภาคีศึกษานี้
อยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีส่วนน้อยที่ควรได้รับการปรับปรุง

ตาราง 82. แสดงการเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจที่ครูได้รับ
จำแนกตาม เพศ วุฒิ และอายุราชการของครู

	การเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า
ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
ขึ้นไป	1 - 5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ความเสมอภาค	3.649	3.270	3.517	3.437	3.653	3.409
การส่งเสริมกำลังใจ	3.448	3.243	3.365	3.268	3.406	3.304
การฟังความคิดเห็น	3.813	3.378	2.555	3.408	3.663	3.541
การส่งเสริมความคึกริเริ่ม	3.455	3.176	3.365	3.169	3.356	3.309
การส่งเสริมให้เลื่อนวิทยฐานะ	3.351	3.230	3.289	3.563	2.871	3.166
ความสะดวกสบายของที่ทำงาน	3.306	3.101	3.194	3.211	3.030	3.050

หมายเหตุ

- คำนำหน้า
1. หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด
 2. หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมน้อย
 3. หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมปานกลาง
 4. หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมมาก
 5. หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด

จากตารางนี้แสดงว่า

ครูชายและครูหญิงได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ปาน ๆ กัน

ทุกด้าน

ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูใหม่และครูเก่าได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในระดับ "ปานกลาง" เช่นกัน

ตาราง 83. แสดงระดับความสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงานของครู
ในทัศนะของครูใหญ่

	ระดับความสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	1	8	5	1
%	—	6.67	53.33	33.33	6.67

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (94 %) เห็นว่าครูสนใจให้ข้อเสนอแนะ
และข้อคิดเห็นค่อนข้างมาก แสดงว่าครูในภาคศึกษา 4 มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
โรงเรียนดีพอสมควร

ตาราง 84. แสดงค่ารายเฉลี่ยและความแปรปรวนของความรู้สึกลดคณียและอบอุ่นใจ
ของครู จำนวนตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดคณียและอบอุ่นใจ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ภูเก็ต	3.917	0.821	3.450	0.664
พังงา	3.965	0.534	3.655	0.877
กระบี่	3.882	0.610	3.613	0.445
ตรัง	3.552	0.613	2.920	0.827
ระนอง	3.522	0.988	3.381	0.704
เฉลี่ยทั้งภาค	3.774	0.717	3.406	0.703

หมายเหตุ

- กำหนดให้ของ $\bar{X}$
1. หมายถึงความน้อยที่สุด
 2. หมายถึงความน้อย
 3. หมายถึงความปานกลาง
 4. หมายถึงความมาก
 5. หมายถึงความมากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายมีความรู้สึกลดคณียและอบอุ่นใจมากกว่าครูหญิง เมื่อ ค่าเฉลี่ย
ครูชาย 3.774 ส่วนครูหญิง 3.406

ความแปรปรวนมีค่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าครูชายและครูหญิงส่วนนี้มีความรู้สึกตรงกัน
ว่า ได้รับความรู้สึกลดคณียและอบอุ่นใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 85. แสดงการายเฉลี่ยและความแปรปรวนของความรู้สึกลดทกภัย
และความอบอุนใจของครู จำวนกตามวุฒิป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดทกภัยและอบอุนใจ			
	ต่ำกว่าปริญาตรี		ปริญาตรีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ภูเก็ต	3.579	1.962	3.526	1.152
พังงา	3.857	0.750	3.555	0.527
กระบี่	3.694	0.504	3.917	0.629
ตรัง	3.500	0.903	2.909	0.468
ระนอง	3.432	0.919	3.555	0.528
เฉลี่ยทั้งภาค	3.612	1.008	3.492	0.661

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับตาราง 84*

จากตารางนี้ แสดงว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญาตรีมีความอบอุนใจในระดับ "มาก" ส่วนครู
วุฒิปริญาตรีขึ้นไปมีความอบอุนใจในระดับ "ปานกลาง"

ตาราง 86. แสดงการรายเฉลี่ย และความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ
ของครู จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ			
	40 ปีลงมา		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ภูเก็ต	3.661	0.818	3.857	0.593
พังงา	3.774	0.755	4.200	0.200
กระบี่	3.744	0.576	3.800	0.200
ตรัง	3.229	0.861	3.500	0.300
ระนอง	3.442	0.872	3.667	0.333
เฉลี่ยทั้งภาค	3.570	0.776	3.805	0.325

หมายเหตุ

ก้านำหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับตาราง 84*

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าครูอายุ 41 ปี ขึ้นไปมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจมาก (ค่าเฉลี่ย 3.805) ครูอายุน้อยรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจปานกลาง

ตาราง 87. แสดงการายเฉลี่ยและความแปรปรวนของความรู้สึกลดคักและอบอุใจ
ของครู จ้าแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดคักและอบอุใจ			
	1 - 5 ปี		6 ปี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ภูเก็ต	3.333	0.588	3.810	0.788
พังงา	3.762	0.690	3.810	0.751
กระบี่	3.808	0.642	3.682	0.418
ตรัง	3.000	0.777	3.400	0.776
ระนอง	3.529	1.265	3.414	0.608
เฉลี่ยทั้งภาค	3.486	0.592	3.623	0.668

หมายเหตุ

ค่าน้าหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับตาราง 84 *

จากตารางนี้ แสดงว่าครูเก่ามีความรู้สึกลดคักและอบอุใจมากกว่าครูใหม่ คือ ครูเก่ามีความรู้สึกลดคักในระดับ "มาก" (มีค่าเฉลี่ย 3.623) ส่วนครูใหม่มีความรู้สึกลดคักในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.486)

ค่าความแปรปรวนของคะแนนนี้น้อยเท่า ๆ กันในระหว่างครูสองกลุ่ม

ตาราง 88. แสดงค่ารายเฉลี่ยและความแปรปรวนของความรู้สึกลดอกภัยและอบอุณิ ๖
ของครู จำแนกตามอัตราเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดอกภัยและอบอุณิ ๖					
	เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท		1400 - 2750 บาท		2900 บาท ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ภูเก็ต	3.548	0.693	3.882	0.834	—	—
พังงา	3.868	0.658	3.700	0.853	—	—
กระบี่	3.618	0.486	4.071	0.533	—	—
ตรัง	3.136	0.790	3.323	0.826	4.000	—
ระนอง	3.429	1.069	3.471	0.515	4.000	—
เฉลี่ยทั้งภาค	3.520	0.739	3.689	0.712	4.000	—

หมายเหตุ

ค่านำหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับตาราง 84 *

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอัตราเงินเดือนสองกลุ่มค่าความรู้สึกลดอกภัยและอบอุณิ ๖
ใกล้เคียงกัน ค่าความแปรปรวนใกล้เคียงกัน

ครูอัตราเงินเดือนสูง มีความรู้สึกลดอกภัยและอบอุณิ ๖ นาน

เมื่อพิจารณาแนวโน้มโดยรวมแล้ว ปรากฏว่าความรู้สึกลดอกภัยและความอบอุณิ ๖ จะมี
ความสัมพันธ์กับเงินเดือนในทางบวก

ตาราง ๘๙. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความร่วมมือในการทำงานและ
เจตคติต่ออาชีพครูของครูในทัศนะของครูโรงเรียนเดียวกัน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความร่วมมือในการทำงาน		เจตคติต่ออาชีพครู	
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2
ภูเก็ต	3.605	0.642	3.789	0.566
พังงา	3.672	0.540	3.655	0.300
กระบี่	3.333	0.312	3.563	0.379
ตรัง	3.315	0.635	3.407	0.510
ระนอง	3.761	0.586	3.587	0.559
เฉลี่ยทั้งภาค	3.537	0.543	3.600	0.463

หมายเหตุ

กาน้ำหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับการาง 84*

จากตารางนี้ แสดงว่าครูมีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนเดียวกันร่วมมือกันทำงานมีค่า
ปานกลางเกือบทุกจังหวัด (ค่าเฉลี่ยพิสัย 3.32 - 3.76)

ครูมีทัศนคติต่ออาชีพครูมีปานกลาง ค่าความแปรปรวนมีน้อยแสดงว่าครูมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน

ตาราง 90. แสดงการายเฉลี่ยและความแปรปรวนของความร่วมมือกันทำงาน
และ เจตนคติต่ออาชีพครูของครูในทัศนะของครูใหญ่

ความร่วมมือของครูในการทำงาน		เจตนคติของครูต่ออาชีพครู	
	S^2	$\bar{X}$	S^2
4.000	0.286	3.733	0.352

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนักของ $\bar{X}$ เหมือนกับตาราง 84 *

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่มีความเห็นว่าครูร่วมมือกันทำงานดีมาก (การายเฉลี่ย 4.000)
ค่าความแปรปรวนมีน้อย

ครูมีเจตนคติที่ดีต่ออาชีพครู (การายเฉลี่ย 3.733) ความแปรปรวนมีน้อย

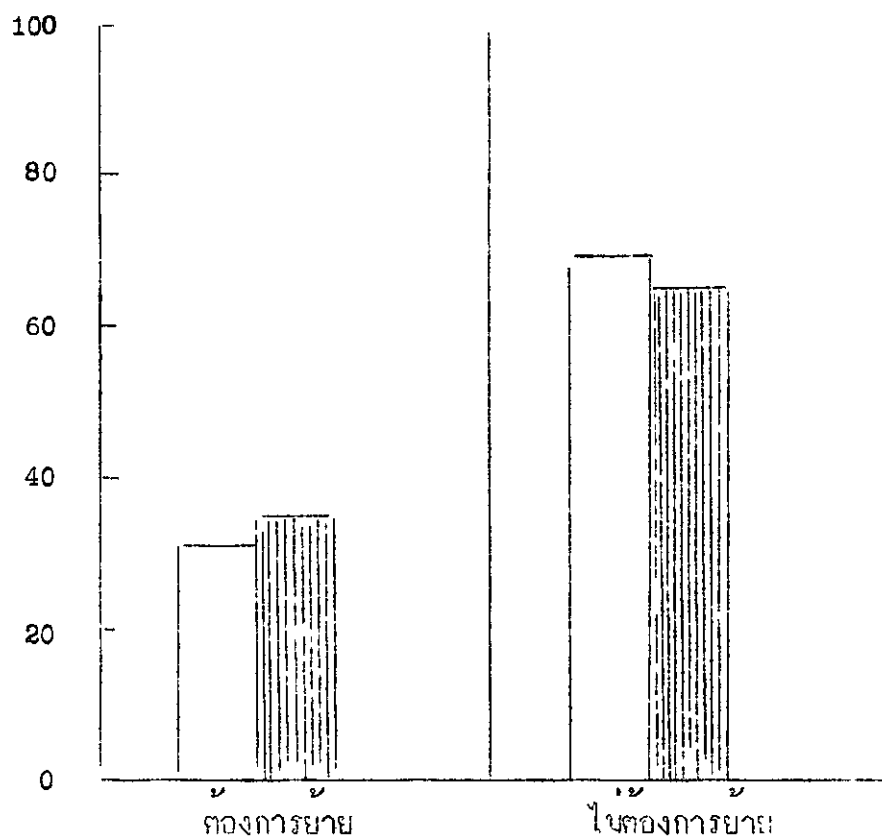
แสดงว่าครูใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่าครูในภาคศึกษา 4 มีความร่วมมือ
ในการทำงานและมีเจตนคติต่ออาชีพครูดีมาก

ตาราง 91. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย
จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เพศ		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ภูเก็ต	ชาย	13	23
	หญิง	11	29
พังงา	ชาย	4	25
	หญิง	13	16
กระบี่	ชาย	7	10
	หญิง	8	23
ตรัง	ชาย	9	20
	หญิง	11	14
ระนอง	ชาย	8	15
	หญิง	9	14
รวม	ชาย	41	93
	%	30.60	69.40
	หญิง	52	96
	%	35.14	64.86

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายและครูหญิงประมาณ 2 ใน 3 ไม่ต้องการย้าย
ได้แสดงจำนวนเปรียบเทียบไว้ด้วยกราฟแท่ง ภาพ 16 แล้ว

การวัด
การขยาย

ชาย

หญิง

ที่มา การร่าง ๑1

ภาพที่ 16. การแบ่งเปรียบเทียบว่าจำนวนผู้ชาย หญิงที่ทำการขยายและไม่ทำการขยาย

ตาราง 92. แสดงเหตุผลที่ครูอยากย้าย จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ เพศ	เหตุผลในการย้าย				
	อยากกลับ
ภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับ
ผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ภูเก็ต ชาย	3	—	—	—	10
หญิง	3	—	—	—	8
พังงา ชาย	1	—	—	1	2
หญิง	3	—	—	—	10
กระบี่ ชาย	2	—	—	—	5
หญิง	5	—	—	—	3
ตรัง ชาย	4	—	—	1	4
หญิง	1	1	1	—	8
ระนอง ชาย	3	1	—	—	4
หญิง	3	—	—	—	6
ชาย จำนวน	13	1	—	2	25
รวม %	31.71	2.44	—	4.88	60.98
หญิง จำนวน	15	1	1	—	35
%	28.85	1.92	1.92	—	67.31

จากตาราง 91 - 92 แสดงว่าครูชายส่วนมาก (69 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (60 %) มีเหตุผลอื่น ๆ คือ ต้องการศึกษาต่อและความก้าวหน้า รองลงมา (32 %) อยากกลับภูมิลำเนา

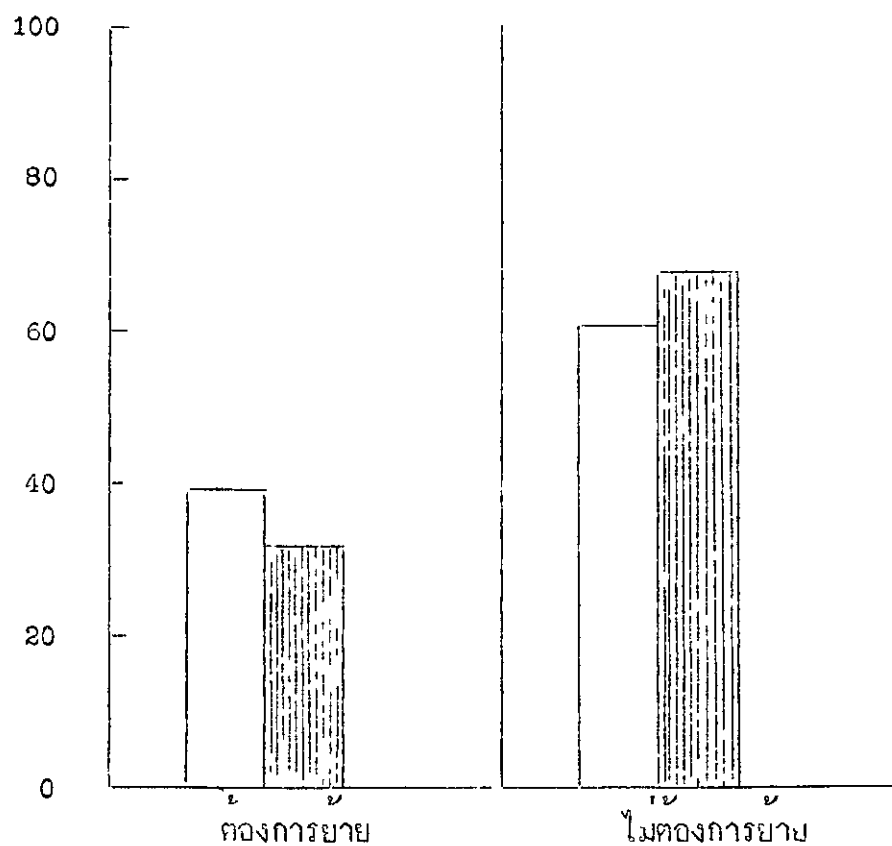
ครูหญิงส่วนมาก (64 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (67 %) มีเหตุผลอื่น ๆ คือ เพื่อความก้าวหน้าและศึกษาต่อ รองลงมา (29 %) อยากกลับภูมิลำเนา

ตาราง 93. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย
จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ภูเก็ต	ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	38
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	14
พังงา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	36
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4	5
กระบี่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	24
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	9
ตรัง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	20
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	14
ระนอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	23
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	6
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน		70	141
รวม	%	31.28	68.72
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน		23	48
	%	32.39	67.61

จากตารางนี้ แสดงว่าครูวุฒิค่าและวุฒิสองจำนวน 2 ใน 3 ไม่ต้องการย้าย ได้แสดง
จำนวนเปรียบเทียบด้วยกราฟแท่ง ภาพ 17 แล้ว

การขยาย

ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 93

ภาพที่ 17. กราฟแท่ง เปรียบเทียบจำนวนครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปที่ต้องการขยายและไม่ต้องการขยาย

ตาราง 94. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ
ภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรง
กับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ภูเก็ต	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	—	—	—	14
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	—	—	4
พังงา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	—	—	1	8
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	—	—	4
กระบี่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	—	—	—	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	—	5
ตรัง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1	—	—	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	1	1	5
ระนอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	1	—	—	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	—	3
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน		25	2	—	1	39
รวม %		37.31	2.99	—	1.49	58.21
ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน		3	2	1	1	21
%		10.72	7.14	3.57	3.57	75.00

จากตาราง 93 - 94 แสดงว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (61 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (58 %) ต้องการความก้าวหน้าและศึกษาต่อ (อื่น ๆ) รองลงมา (37 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

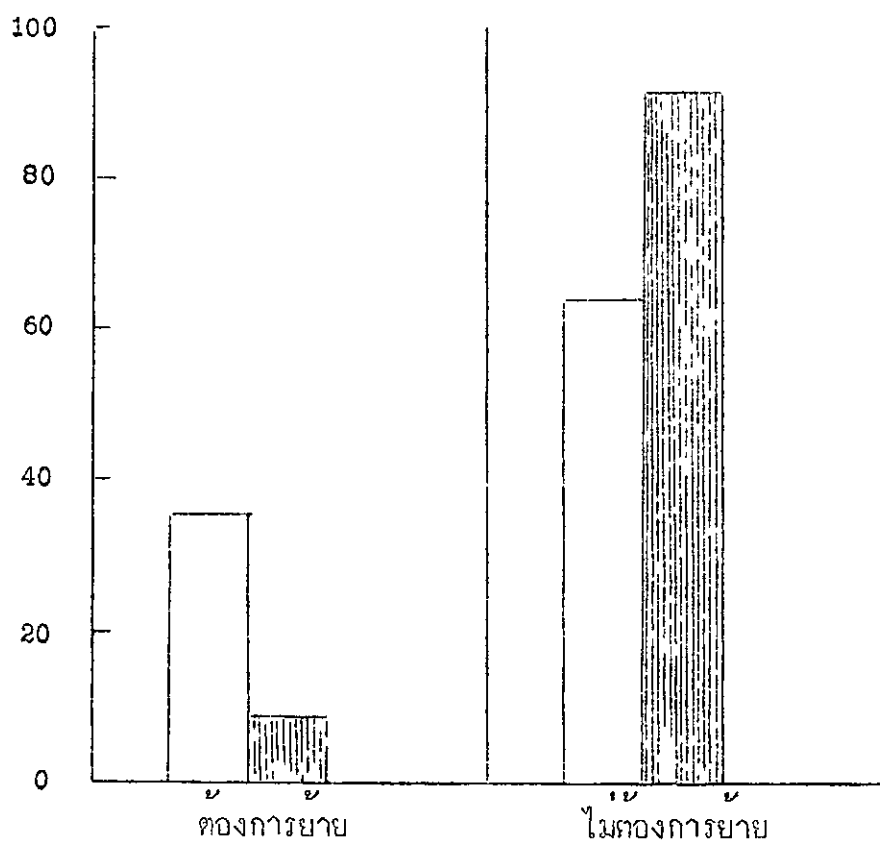
ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนมาก (68 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่อยากย้ายส่วนใหญ่ (75 %) ต้องการความก้าวหน้าและศึกษาต่อ (อื่น ๆ) รองลงมา (11 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

ตาราง 95. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย
จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุ		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ภูเก็ต	อายุไม่เกิน 40 ปี	23	39
	41 ปี ขึ้นไป	1	13
พังงา	อายุไม่เกิน 40 ปี	17	36
	41 ปี ขึ้นไป	—	5
กระบี่	อายุไม่เกิน 40 ปี	15	28
	41 ปี ขึ้นไป	—	5
ตรัง	อายุไม่เกิน 40 ปี	18	28
	41 ปี ขึ้นไป	2	6
ระนอง	อายุไม่เกิน 40 ปี	17	26
	41 ปี ขึ้นไป	—	3
อายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน		90	157
รวม	%	36.44	63.56
อายุ 41 ปี ขึ้นไป จำนวน		3	32
	%	8.57	91.43

จากตารางนี้ ได้แสดงการเปรียบเทียบไว้ด้วยกราฟแท่ง ภาพ 18 แล้ว จากตัวเลขนี้
พอสรุปได้ว่า ครูมีอายุมากกว่า 41 ปี ต้องการย้ายน้อยกว่าครูอายุน้อย

การยอด

กรุที่มีอายุไมเกิน 40 ปี

กรุที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 95

ภาพที่ 18. กราฟแท่งเปรียบเทียบจำนวนกรุที่มีอายุไมเกิน 40 ปี และกรุที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปตอองการยายและไมตอองการยาย

ตาราง 96. แสดงเหตุผลที่ครูต้องการย้าย จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัด		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ
ภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรง
กับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ภูเก็ต	ไม่เกิน 40 ปี	6	—	—	—	17
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	1
พังงา	ไม่เกิน 40 ปี	4	—	—	1	12
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	—
กระบี่	ไม่เกิน 40 ปี	7	—	—	—	8
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	—
ตรัง	ไม่เกิน 40 ปี	5	1	1	1	10
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	2
ระนอง	ไม่เกิน 40 ปี	6	1	—	—	10
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	—
ไม่เกิน 40 ปี จำนวน		28	2	1	2	57
รวม %		31.11	2.22	1.11	2.22	63.34
41 ปี ขึ้นไป	จำนวน	—	—	—	—	3
	%	—	—	—	—	100

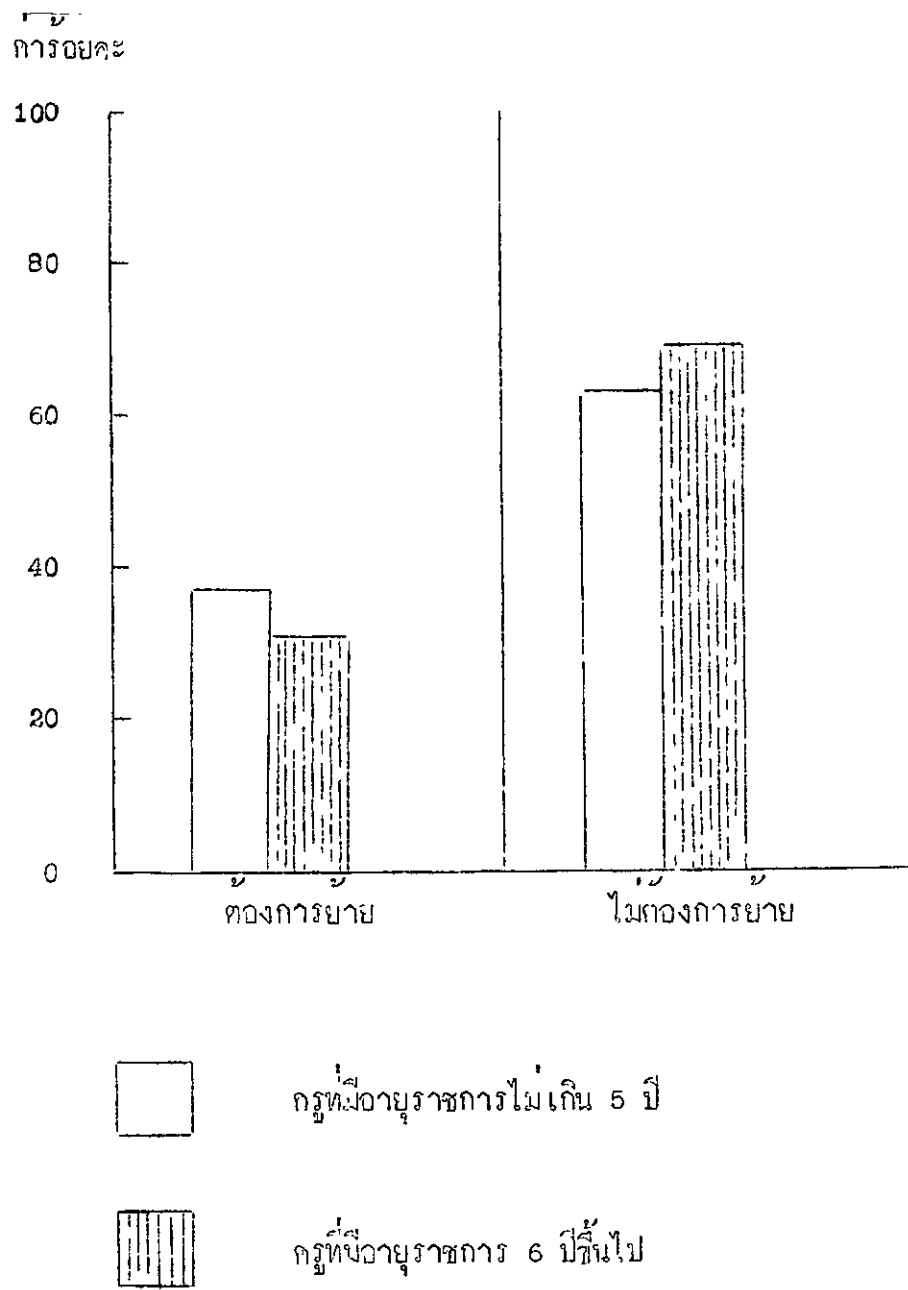
จากตาราง 95 — 96 แสดงว่าครูอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (64 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนมาก (63 %) ต้องการความก้าวหน้าและศึกษาต่อ (อื่น ๆ) รองลงมา (31 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

ครูอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (91 %) ไม่ต้องการย้าย ที่ต้องการย้ายทั้งหมด (100 %) มี เหตุผลอื่น ๆ คือ ต้องการติดตามครอบครัว ต้องการงานที่เหมาะสม

ตาราง 97. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ			การย้าย	
			ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ภูเก็ต	1 - 5 ปี		6	12
	6 ปี ขึ้นไป		18	40
พังงา	1 - 5 ปี		9	12
	6 ปี ขึ้นไป		8	20
กระบี่	1 - 5 ปี		10	16
	6 ปี ขึ้นไป		5	17
ตรัง	1 - 5 ปี		4	15
	6 ปี ขึ้นไป		16	19
ระนอง	1 - 5 ปี		8	9
	6 ปี ขึ้นไป		9	20
	1 - 5 ปี	จำนวน	37	64
รวม		%	36.63	63.37
	6 ปี ขึ้นไป	จำนวน	56	125
		%	30.94	69.06

จำนวนความถี่จากตารางนี้ แสดงเปรียบเทียบไว้อย่างกราฟแท่ง ภาพ 19

พินา ตาราง 97

ภาพที่ 19. กราฟแท่งเปรียบเทียบว่านกรฐที่มีอายุราชการไมเกิน 5 ปี และกรฐที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ที่ต้องการยายและไมต้องการยาย

ตาราง 98. แสดงเหตุผลที่ผู้ต้องการย้าย จำแนกตามอายุราชการเป็นรายจังหวัด

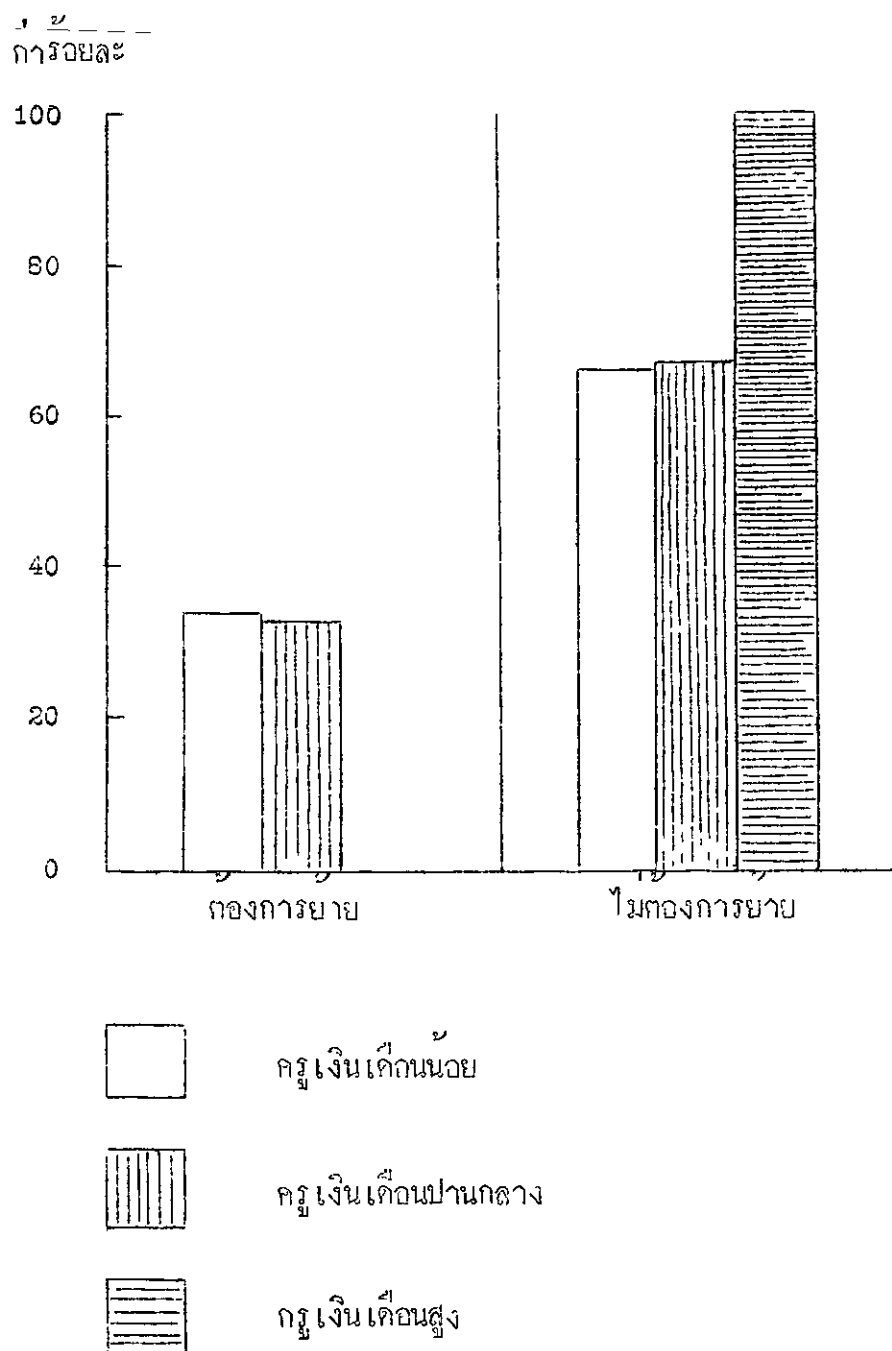
จังหวัด	เหตุผลในการย้าย				
	กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ภูเก็ต 1 - 5 ปี	2	—	—	—	4
6 ปี ขึ้นไป	4	—	—	—	14
พังงา 1 - 5 ปี	3	—	—	—	6
6 ปี ขึ้นไป	1	—	—	1	6
กระบี่ 1 - 5 ปี	5	—	—	—	5
6 ปี ขึ้นไป	2	—	—	—	3
ตรัง 1 - 5 ปี	1	—	1	—	2
6 ปี ขึ้นไป	4	1	—	1	10
ระนอง 1 - 5 ปี	4	1	—	—	3
6 ปี ขึ้นไป	2	—	—	—	7
1 - 5 ปี จำนวน	15	1	1	—	20
รวม %	40.54	2.70	2.70	—	54.06
6 ปี ขึ้นไป จำนวน	13	1	—	2	40
%	23.21	1.79	—	3.57	71.43

จากตาราง 97 - 98 แสดงว่าครูใหม่ส่วนมาก (63 %) ไม่อยากย้าย ในจำนวนที่ต้องการจะย้ายส่วนมาก (51 %) ต้องการก้าวหน้าและศึกษาต่อ (อื่น ๆ) รองลงมา (41 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

ครูเก่าส่วนมาก (69 %) ไม่อยากย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนมาก (71 %) ต้องการก้าวหน้าและศึกษาต่อ (อื่น ๆ) รองลงมา (23 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

ตาราง 99. แสดงจำนวนครูที่^๖ต้องการย้ายและ^๖ไม่ต้องการย้าย
จำแนกตามอัตราเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเดือน		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ภูเก็ต	ไม่เกิน 1300 บาท	14	28
	1400 — 2750 บาท	10	24
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—
พังงา	ไม่เกิน 1300 บาท	12	26
	1400 — 2750 บาท	5	15
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—
กระบี่	ไม่เกิน 1300 บาท	12	22
	1400 — 2750 บาท	3	11
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—
ตรัง	ไม่เกิน 1300 บาท	4	18
	1400 — 2750 บาท	16	14
	2900 บาท ขึ้นไป	—	2
ระนอง	ไม่เกิน 1300 บาท	13	15
	1400 — 2750 บาท	4	13
	2900 บาท ขึ้นไป	—	1
ไม่เกิน 1300 บาท จำนวน		55	109
%		33.54	66.16
รวม	1400 — 2750 บาท จำนวน	38	77
	%	33.43	66.57
	2900 บาท ขึ้นไป จำนวน	—	3
%		—	100

ทมา การาง ๑๑

ภาพ 20. กราฟแท่งเปรียบเทียบจำนวนครุเงินเค็ดนอย เงินเค็ดนปานกลาง และเงินเค็ดนสูงที่ยดการยดและไมยดการยด

ตาราง 100. แสดงเหตุผลที่ครูต้องการย้าย จำแนกตามอัตราเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอัตราเงินเดือน		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ
ภูมิลำเนา	รู้สึกไม่ปลอดภัย	อื่น ๆ		
ภูเก็ต	ไม่เกิน 1300 บาท	5	—	—	10	
	1400 — 2750 บาท	1	—	—	8	
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	
พังงา	ไม่เกิน 1300 บาท	2	—	—	8	
	1400 — 2750 บาท	1	—	—	4	
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	
กระบี่	ไม่เกิน 1300 บาท	7	—	—	5	
	1400 — 2750 บาท	—	—	—	3	
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	
ตรัง	ไม่เกิน 1300 บาท	2	—	1	1	
	1400 — 2750 บาท	3	1	—	11	
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	
ระนอง	ไม่เกิน 1300 บาท	6	1	—	6	
	1400 — 2750 บาท	—	—	—	4	
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	
ไม่เกิน 1300 บาท จำนวน		22	1	1	1	30
%		40.00	1.82	1.82	1.82	54.55
รวม						
1400 — 2750 บาท จำนวน		6	1	—	1	30
%		15.79	2.63	—	2.63	78.95
2900 บาท ขึ้นไป จำนวน		—	—	—	—	—
%		—	—	—	—	—

จากตาราง 99 – 100 แสดงว่าครูเงินเคื่อนน้อยที่สุดส่วนใหญ่ (66 %) ไม่ต้องการ
ย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (55 %) มีเหตุผลอื่น ๆ คือ เงินค่าตอบแทน
รองลงมา (40 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

ครูเงินเคื่อนระดับกลางส่วนใหญ่ (67 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้าย
ส่วนใหญ่ (79 %) มีเหตุผลอื่น ๆ คือ ต้องการก้าวหน้าและก้าวหน้ารองลงมา 16 % ต้องการ
ย้ายกลับภูมิลำเนา

ครูเงินเคื่อนมากทั้งหมดไม่ต้องการย้าย

ตาราง 101. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่ต้องการย้าย ไม่ต้องการย้าย และอยากเป็นครูน้อย
จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และ เงินเดือน

คุณสมบัติทั่วไปของครูใหญ่	อยากราย		เลข ๗	อยากเป็นครูน้อย
เพศ				
ชาย	2	5	3	—
/	20.00	50.00	30.00	—
หญิง	2	—	2	1
/	40.00	—	40.00	20.00
วุฒิ				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	2	1	—
/	40.00	40.00	20.00	—
ปริญญาตรีขึ้นไป	2	3	4	1
/	20.00	30.00	40.00	10.00
อายุ				
ไม่เกิน 40 ปี	3	3	2	—
/	37.50	37.50	25.00	—
41 ปี ขึ้นไป	1	2	3	1
/	14.30	28.60	42.80	14.30
จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่				
1 - 5 ปี	3	3	3	—
/	33.33	33.33	33.33	—
6 ปี ขึ้นไป	1	2	2	1
/	16.67	33.33	33.33	16.67

ตาราง 101. (ต่อ)

คุณสมบัติทั่วไปของครุฑใหญ่	อยากย้าย	ไม่อยากย้าย	เฉลี่ย ๆ	อยากเป็นครูน้อย
เงินเดือน				
ไม่เกิน 1300 บาท	1	1	—	—
%	50.00	50.00	—	—
1400 — 2750 บาท	2	2	3	—
%	28.60	28.60	42.80	—
2900 บาท ขึ้นไป	1	2	2	1
%	16.70	33.33	33.33	16.70

ตารางนี้นำไปวิเคราะห์ผลรวมกับตาราง 102

ตาราง 102. แสดงเหตุผลในการต้องการย้ายของครูใหญ่ที่ต้องการย้าย
จำแนกตาม เพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และอัตราเงินเดือน

		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ
ภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรง
กับผู้บริหาร	สวัสดิการ
ไม่ก่	รู้สึกไม่
ปลอดภัย	อื่น ๆ
เพศ	ชาย	1	—	1	—	—
	๘	50.00	—	50.00	—	—
	หญิง	1	—	—	—	1
	๘	50.00	—	—	—	50.00
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	—	—	—	1
	๘	50.00	—	—	—	50.00
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	1	—	—
	๘	50.00	—	50.00	—	—
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	2	—	1	—	—
	๘	66.70	—	33.33	—	—
	41 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	1
	๘	—	—	—	—	100
จำนวนปีที่
เป็นครูใหญ่	1 - 5 ปี	2	—	1	—	—
	๘	66.70	—	33.33	—	—
	6 ปี ขึ้นไป	—	—	—	—	1
	๘	—	—	—	—	100

ตาราง 102. (ต่อ)

เหตุผลในการย้าย

อื่น ๆ

ไม่เกิน 1800 บาท	1	—	—	—	—
%	100	—	—	—	—
เงินเดือน 1400—2750 บาท	1	—	1	—	—
%	50.00	—	—	—	—
2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	—	1
%	—	—	—	—	100

จากตาราง 101 - 102 แสดงว่าครูใหญ่ย้ายส่วนมาก (80 %) ไม่ต้องการย้าย ที่ต้องการย้ายเพราะอยากกลับภูมิลำเนาและสวัสดิการไม่ดี จำนวนเท่ากัน (50 %) ครูใหญ่ไม่ต้องการย้าย 40 % ที่ต้องการย้ายเพราะอยากกลับภูมิลำเนาและเหตุผลอื่น คือ ย้ายตามครอบครัว จำนวนเท่ากัน

ครูใหญ่ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (60 %) ไม่ต้องการย้าย ที่ต้องการย้ายเพราะอยากกลับภูมิลำเนาและมีเหตุผลอื่น คือ ย้ายตามครอบครัวเท่า ๆ กัน ครูใหญ่ผู้สูงกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (70 %) ไม่ต้องการย้าย ที่ต้องการย้ายมีเหตุผลเพราะต้องการกลับภูมิลำเนาและสวัสดิการไม่ดีเท่ากัน ครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (63 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (67 %) มีเหตุผลเพราะอยากกลับภูมิลำเนา ส่วนที่เหลือมีเหตุผลเพราะสวัสดิการไม่ดี ครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่ (71 %) ไม่ต้องการย้าย

ในจำนวนที่ต้องการย้ายทั้งหมดมีเหตุผลอื่น

ครูใหญ่ใหม่ส่วนใหญ่ (67 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (67 %) มีเหตุผลเพราะอยากกลับภูมิลำเนา นอกจากนั้นเพราะสวัสดิการไม่ดี ครูใหญ่เก่าส่วนใหญ่ (67 %) ไม่ต้องการย้าย ผู้ที่ต้องการย้ายมีเหตุผลอื่นทั้งหมด (100 %)

ครูใหญ่เงินเดือนต่ำไม่ต้องการย้าย 50 % ที่ต้องการย้ายเพราะอยากกลับภูมิลำเนาทั้งหมด (100 %) ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับกลางส่วนใหญ่ (71 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายมีเหตุผลอยากกลับภูมิลำเนาและสวัสดิการไม่ดีเท่า ๆ กัน

สรุปผลการก่นกว่าและขอเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาก่นกว่า

การก่นก่นกว่าก่นครั้งนี้ เพื่อก่นหาสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังก่นในแง่การใช้ตามหัวขอทอไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ก่นของโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สถานภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องทาง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียบก่นเกี่ยวกับอาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความก่นองการอาคารเพิ่ม

กำลังก่น

1. จำนวน วุฒิ และประสมการก่นของครู
2. การใช้และปัญหาการใช้กำลังก่น
3. สวัสดิการและขวัญของครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการก่นก่นกว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการก่นก่นกว่า ก่น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 15 ก่น
ครู อาจารย์ 282 ก่น จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 4
ซึ่งได้แก่ จังหวัดก่นก่น พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง

เกริ่นม่นรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 50 ข้อ และสำหรับครูอาจารย์ 46 ข้อ

สถิติวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติดังนี้

1. การเรียงลำดับ
2. ค่าความแปรปรวน
3. การร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานที่ทั่วไป

- 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 4 ส่วนมากตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวก และส่วนมากอยู่ไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม
- 1.2 สภาพของที่ดินที่ตั้งโรงเรียนส่วนมากเป็นที่ดอน เนื้อที่ส่วนใหญ่ไม่เกินโรงเรียนละ 25 ไร่
- 1.3 โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีสนามกีฬา แต่เป็นสนามที่ใช้ได้บางฤดูเป็นส่วนใหญ่
- 1.4 โรงเรียนส่วนใหญ่มีร่มไม้และที่พักผ่อน แต่ยังไม่พอ
- 1.5 แหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ ส่วนมากได้จากน้ำฝนและน้ำประปา

2. อาคาร

- 2.1 ลักษณะอาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนมากเป็นอาคารไม้ มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีสภาพทรุดโทรม ควรรื้อปลูกใหม่ สรุปลักษณะส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี
- 2.2 โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่จัดห้องเฉพาะวิชา โดยเฉพาะห้องภาษาไทย และภาษาอังกฤษยังไม่มีเลย
- 2.3 มีโรงเรียนที่ยังขาดอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ กหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุมและส้วมอีกมาก

2.4 ส่วนเกือบทั้งหมดเป็นส่วนชั้น ตั้งอยู่เอกอาคาร มีสภาพพอใช้ได้ อัตราเฉลี่ย
จำนวนนักเรียนต่อส่วนและที่พักราวละชายมีดังนี้ อัตราเฉลี่ยนักเรียนหญิง 71 คน ต่อส่วน 1 ที่
นักเรียนชาย 85 คน ต่อส่วน 1 ที่ นักเรียนชาย 75 คน ต่อที่พักราวละ 1 ที่

3. การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร

3.1 ใจเป็นที่ใช้เรียนได้ผลดีถึง 129 %

3.2 ห้องเรียนสามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้พอสมควร

3.3 ห้องเรียนใช้ประโยชน์ประมาณ 5 - 6 ชั่วโมง ห้องเฉพาะวิชาใช้ประมาณ
3 - 4 ชั่วโมง อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และเกษตรกรรมศิลป์ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง หอประชุม
และโรงอาหารใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมง ห้องสมุดใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง และมีขนาดเหมาะสม

4. ปัญหาการดูแลรักษาและความต้องการอาคารเพิ่ม

4.1 ขาดภารโรงมีมากที่สุด

4.2 ขาดรั้ว

4.3 อาคารที่โรงเรียนต้องการมากที่สุดคือ อาคารเรียน รองลงมาคือ โรงฝึกงาน

5. ครู

5.1 มีครูชายและครูหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี มีมากกว่า
ครูปริญญา ครูอายุไม่เกิน 40 ปี มีมากกว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนมาก ครูเก่ามี
มากกว่าครูใหม่ ครูที่เงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท มีมากที่สุด ครูที่มีเงินเดือน 2,900 บาท
มีน้อยที่สุด

5.2 ครูในภาคศึกษา 4 สนใจหาความรู้เพิ่ม

5.3 ทั้งครูและครูใหญ่ส่วนมากเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และนำ
ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้เป็นประโยชน์ในโรงเรียนของตน

5.4 อัตราเฉลี่ยนักเรียนต่อครูในจากศึกษา ๔ เท่ากับ 21 : 1 จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ เฉลี่ย 21 - 25 ชั่วโมง

5.5 ครูใหญ่ส่วนมากสอนสัปดาห์ละ 1 - 10 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย

5.6 ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหา

5.7 ในทำงานนอกเหนือจากการสอนนั้น ครูทำงานด้านการปกครองและงานประจำชั้นมากที่สุด

5.8 ปัญหาในด้านการวัดครูเข้าสอนคือ ครูไม่พอ โรงเรียนส่วนมากต้องการครูเพิ่มในการศึกษานี้อีกโรงละ 3 - 5 คน ครูสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดมากที่สุดคือครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษและแนะแนะและสังคมศึกษา

5.9 ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่สอนตรงกับความรู้ความสามารถของตน

5.10 เกี่ยวกับวันลาของครู ครูส่วนมากปีวันลา 1 - 5 วัน ในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ครูใหญ่ส่วนมากไม่มีวันลา โดยเฉลี่ยแล้วครูหญิงลามากกว่าครูชาย ครูอายุน้อยลามากกว่าครูอายุมาก ครูเก่าลามากกว่าครูใหม่ ครูเงินเดือนสูงกับครูเงินเดือนต่ำมีวันลาไม่แตกต่างกันมากนัก

5.11 การปล่อยให้ชั้นว่างไม่มีครูเข้าสอนมีไม่มากนัก

5.12 ครูบะครูใหญ่ส่วนมากพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน

5.13 ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างตรวจงานนักเรียน และอ่านหนังสือ

6. สวัสดิการและขวัญของครู

6.1 ครูส่วนมากไม่อยู่บ้านพักครู สำหรับครูที่อยู่บ้านพักครูนั้นส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกสบาย

6.2 ครูได้รับความสะดวกสบายในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มที่โรงเรียน

6.3 โรงเรียนส่วนมากจัดอุปกรณ์ และหนังสือประกอบการสอนไว้ให้ครูอย่างเพียงพอ

6.4 การส่งเสริมกำลังใจของครูในด้านความเสมอภาค การยกย่องให้เกียรติ ความกตเวทิตา การส่งเสริมวิทยฐานะ และความสะดวกสบายของที่พักอาศัยในเขตที่

- 6.5 ครัวส่วนใหญ่สนใจให้ขอเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อครัวใหญ่อยู่ในเกณฑ์
- 6.6 ครัวส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ
- 6.7 ครัวใหญ่มีความเห็นว่า ครัวมีความร่วมมือ และมีทัศนคติต่ออาชีพครัวอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
- 6.8 เกี่ยวกับความถี่ของการที่ระบาย ส่วนใหญ่ทั้งครัวและครัวใหญ่ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ขอการย้าย ส่วนมากมีเหตุผลเพื่อการรักษาต่อและกลับภูมิลำเนา

การอภิปรายผลและขอเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 4 ส่วนใหญ่มีเนื้อที่ไม่เกิน 25 ไร่ นับว่าเนื้อที่ของโรงเรียนเหล่านี้ยังไม่กว้างขวางเพียงพอตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งกรมวิสามัญได้ตั้งเกณฑ์ไว้ว่า โรงเรียนประจำอำเภอควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 35 ไร่ โรงเรียนประจำจังหวัด 70 ไร่ จะเห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 4 ยังห่างไกลกับเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอันมาก สมควรที่กรมวิสามัญศึกษาจะจัดหาที่ให้โรงเรียนเหล่านี้ได้ขยายใหญ่ให้เหมาะสม
2. อาคารเรียนในภาคศึกษา 4 ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีสภาพทรุดโทรม ควรปรับปรุงใหม่ แสดงให้เห็นว่า กรมวิสามัญศึกษาน่าจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากปรับปรุง หรือสร้างอาคารใหม่ โดยการสร้างเป็นตึกถาวรมีหลาย ๆ ชั้น ไม่ควรสร้างเป็นอาคารไม้ต่อไป เพราะไม่มีความทนทานเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ
3. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนมากขาดการบำรุงมากกว่าปัญหาอื่น กรมวิสามัญศึกษาน่าจะรีบแก้ไขโดยการเพิ่มอัตราภารโรงในโรงเรียนเหล่านี้ให้เหมาะสมกับงาน บัณฑิตรองลงมาก็โรงเรียนไม่ปรัว กรมวิสามัญศึกษาน่าจะจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างรั้วถาวรเพื่อจะได้อุปกรณ์ทรัพย์สินของโรงเรียน และเพื่อความเรียบร้อยสวยงามอีกด้วย หรือหากหาทางส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้ที่ใช่เป็นรั้วก็ได้โดยเร็ว
4. โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่จัดห้องเฉพาะวิชา ปัญหานี้มีความสำคัญต่อการบริหารทางวิชาการเป็นอย่างมาก โรงเรียนยังไม่มีแผนที่จะจัดห้องเฉพาะวิชา เพื่อเป็นการสะดวกและช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดียิ่งขึ้น หรือไม่ก็โรงเรียนต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะยังขาดอาคารและห้องเรียนอยู่มาก จึงไม่สามารถจัดห้องเฉพาะวิชาขึ้นได้ จึงเป็นหน้าที่ของ

ฝ่ายวิชาการของกรมวิสามัญศึกษาควรจะได้มีเทศแนะนำการจัดห้องเฉพาะวิชาในสายวิชาต่าง ๆ ขึ้น แม้จะมีห้องเรียนไม่เพียงพอก็อาจจะจัดขึ้นในห้องเรียนห้องใดห้องหนึ่ง แล้วผลัดเปลี่ยนกันเข้าไปใช้ และในการให้งบประมาณเพื่อสร้างอาคารเรียนแก่โรงเรียน กรมก็ควรพิจารณาในด้านนี้ด้วย

5. จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และส้วมอยู่เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องส้วม เป็นเรื่องเร่งด่วน ที่กรมจะต้องพิจารณาให้งบประมาณเพื่อก่อสร้างให้เหมาะสมและเพียงพอ เพราะมีผลต่อสุขภาพและอนามัยของนักเรียนและครูโดยเฉพาะ ส่วนอาคารอื่น ๆ ที่กล่าวมาเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการจัดการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา ถ้าหากขาดอาคารเหล่านี้แล้วจะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้โดยยาก และจะไม่สามารถสนองความต้องการทางค่าน้ำดื่มคนของรัฐได้ ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณ กรมควรจะได้พิจารณาเรื่องนี้โดยทั่วถึงกันตามความจำเป็นก่อนหลัง

6. ในด้านความต้องการอาคาร โรงเรียนในภาคศึกษานี้มีความต้องการอาคารชนิดต่าง ๆ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาคารเรียนและโรงฝึกงานต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า ได้มีการใช้ห้องเรียนและอาคารอย่างเต็มที่ ความต้องการดังกล่าวนี้จึงเป็นความจริง อีกประการหนึ่ง จำนวนพลเมืองก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นธรรมดาอยู่เองที่โรงเรียนจำเป็นต้องขยายการรับนักเรียน เรื่องนี้เป็นหน้าที่ของกรมเจ้าสังกัดจะต้องคืบหน้าต่อสู้ให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการสร้างอาคารเพิ่มขึ้นในโรงเรียนดังกล่าวโดยทั่วกัน

7. ในด้านบุคลากร โรงเรียนในภาคศึกษา 4 มีครูส่วนใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ควรจะได้รับการปรับปรุงส่งเสริมให้ครูเหล่านี้ได้ศึกษาเพิ่มเติม

8. ในด้านบ้านพักครู ครูส่วนใหญ่ต้องการบ้านพักครู กรมวิสามัญศึกษาน่าจะพยายามสร้างบ้านพักครูเพิ่มขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจครูด้วย ครูส่วนใหญ่เกิดร้อนที่พัก ครูเงินเดือนน้อยไม่เกิน 1,300 บาท มีมากที่สุด การออกแบบบ้านพักครูควรจะออกแบบบ้านคนโสด จะช่วยลดงบประมาณค่าก่อสร้างได้มาก และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ปัญหาครูต้องการย้าย ครูที่ต้องการย้ายมีเหตุผลเพื่อการศึกษาคือ เพื่อความก้าวหน้า และเพื่อกลับภูมิลำเนา กรมวิสามัญศึกษาควรสนับสนุนให้ครูลาศึกษาต่อ และพยายามบรรจุครูให้กลับไปสอนตามภูมิลำเนาของตนให้มาก อาจจะแก้ปัญหานี้ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การฝึกหัดครู, กรม รายงานการสำรวจและวิจัยโครงการสนับสนุนความต้องการของเด็ก
และเยาวชนประเทศไทย โรงพิมพ์การศาสนา 2507, 539 หน้า.

การวิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครู
ทั่วประเทศ โรงพิมพ์บรรหาร 2504, 62 หน้า.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์ "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา
และการพัฒนากำลังคน สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2511, 211 หน้า.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์ "แผนงานของกรมวิสามัญศึกษาและแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดการมัธยมศึกษา"
เอกสารประชุมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญศึกษา 2513 ฉบับอัดสำเนา 10 หน้า.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์ "แนวโน้มของการมัธยมศึกษา" วารสารวิสามัญศึกษา ปีที่ 7
1 : มีนาคม 2513, หน้า 34 - 35.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์ "สภาพการมัธยมศึกษาของประเทศไทย" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
ปีที่ 4 12 : กรกฎาคม 2513, หน้า 17 - 21.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์ "แผนงานของกรมวิสามัญศึกษาและแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา"
เอกสารสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา ประจำปี 2513
ฉบับอัดสำเนา ส. ศน. วส. 02/2513.

จำนง บุญชู "การบำรุงขวัญช่วยจรรโลงประสิทธิภาพของงาน" วารสารการบริหาร ปีที่ 1
2 : กุมภาพันธ์ 2513, หน้า 42 - 54.

ถนอม กิตติขจร "คำปราศรัยของนายกในการสัมมนาครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ทั่วราชอาณาจักร"
ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา กรมวิสามัญศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา
2513, 610 หน้า.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ "ข้อคิดในการส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน" เอกสารการสัมมนา
ศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา ประจำปี 2513 ฉบับอัครสำเนา หน้า 4.

เทวี รัชตานนท์ "ประสิทธิผลทางการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา
อันดับ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511, 338 หน้า.

ฉำรง บัวศิริ "จุดมุ่งหมายและนโยบายการวางแผนการศึกษาของประเทศ"
การวางแผนการศึกษากรุงเทพฯ โรงพิมพ์กฤษฎา 2512, 243 หน้า.

บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อำพันสุข ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา กรมวิสามัญศึกษา
โรงพิมพ์กฤษฎา 2513, 610 หน้า.

บุญม ละเอียด "การส่งเสริมการศึกษาระหว่างประชากรของครูประถม" วิทยานิพนธ์
โรงพิมพ์ศิริกมล ขอนแก่น 2513, 110 หน้า.

ระจวน คำบุญรัตน์ "สิ่งที่โรงเรียนควรทราบ" เอกสารการประชุมผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดกรมวิสามัญศึกษา 2513 ฉบับอัครสำเนา 20 หน้า.

เป็น มาลากุล, ม.ล. หลักการศึกษ โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การจำกัด 2506, 202 หน้า.

พจน์ เพชรบุรณิ "การควบคุมบังคับบัญชาควรทำอย่างไร" วารสารนักรบริหาร ปีที่ 6
1 : เมษายน 2513, หน้า 21 - 22.

ณัฏ วัฒนากินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 275 หน้า.

บุญไธย สาร "การมัธยมศึกษากับการพัฒนาประเทศ" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 4
12 : กรกฎาคม 2513, หน้า 41 - 42.

บุญไธย สาร "การบริหารบุคลากรโรงเรียน" วารสารการบริหาร ปีที่ 1
3 : พฤษภาคม 2513, หน้า 89 - 93.

วารุณี พลสมบูรณ์ "การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาทักษะภาษาไทย ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนเทศบาล จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2511" ปริณิธานพนธ์การศึกษา—
บทบาท วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2513, 167 หน้า.

วางแผนการศึกษา, กอง กระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา
2512, 243 หน้า.

วิจัยการศึกษา, คณะ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เอกสารวิจัยฉบับที่ 7
โรงพิมพ์การศาสนา 2506, 962 หน้า.

วิสามัญศึกษา, กรม แบบรายงานครู ปีการศึกษา 2512.

วิสามัญศึกษา, กรม เรื่องนารัฐของกรมวิสามัญศึกษา 2512 ฉบับอัดสำเนา 30 หน้า.

วิสามัญศึกษา, กรม สภาพการมัธยมศึกษา 2512 ฉบับอัดสำเนา 146 หน้า.

วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์ คู่มือสอบคัดเลือกครูกรมสามัญศึกษา และกรมวิสามัญศึกษา
โรงพิมพ์เจริญศิลป์ 2512, 267 หน้า.

สำนักงาน ก.พ. "การสัมมนานักบริหาร รุ่นที่ 26 9 - 20 ธันวาคม 2512"
วารสารข้าราชการ ปีที่ 5 กรกฎาคม 2513, หน้า 65.

สองศรี ชูติวงศ์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี "ประสิทธิผลทางการศึกษา" ประมวลบทความ
การวางแผนการศึกษา ฉบับที่ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2511, 333 หน้า.

อาชวัน วายวานนท์ "ขวัญของข้าราชการกับความมั่นคงของชาติ" วารสารพัฒนบริหารศาสตร์
1 ; มกราคม 2513, หน้า 178 - 191.

- Bagby, Carolyn and Stickle, Ruth, "Check-list for Use in Planning the English Classroom in the Secondary School" in English Journal, 46 : 579 - 581, December 1957.
- Best, John W., Research in Education, Prentice-Hall, N.J., 1959, 320 pp.
- Chamberlain, Leo M., Kindred, Leslie W., Mickelson, John M., The Teachers and School Organization, Prentice-Hall, N.J., 1964, 489 pp.
- Dictionary of Education, edited by Cater V. Good, 1st ed., McGraw-Hill, New York, 1945, 495 pp.
- Edmondson, J.B., Roemer, Joseph, Bacon, Francis L., The Administration of The Modern Secondary School, The MacMillan Company, New York, 1948, 690 pp.
- Educational Planning Office, "A Manpower and Educational Development Planning" The Report of The Research Committee on Secondary Education and Human Resource Development in Thailand, Bangkok, 1966, 257 pp.
- Engelhardt, N.L., School Planning and Building Handbook, Nickolaus Louis F.W. Dodge Corp., New York, 1956, 626 pp.
- French, Will, Hull, Dan J., Dodds, B.L., American High School Administration: Policy and Practice, Rinehart & Company Inc., New York, 1951, 625 pp.
- Gardon, Mork, "Evaluation of In-service Education Program" in Encyclopedia of Educational Research, The MacMillan Company, New York, 1960, 1521 pp.

- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Longmans Green & Co., New York, 1958, 478 pp.
- Haas, Glen C., In-service Education, the Fifty-sixth Year Book of the National Society for the Study of Education, The University of Chicago Press, Chicago, 1957, 621 pp.
- McClurkin, W.D., School Building Planning, The MacMillan Co., New York, 1964, 143 pp.
- Myers, Kenneth Holly, "Factors Related to the Choice of Secondary Teaching as a Career", Dissertation Abstracts, Vol. 27, 7 ; 2288 A, January 1967.
- N.E.A. Research Division, "Substitute Teachers in the Public School", in Encyclopedia of Educational Research, The MacMillan Company, New York, 1960, 1521 pp.
- Reeder, Ward Glen, The Fundamentals of Public School Administration, The MacMillan Company, New York, 1958, 625 pp.
- Seagers, Paul W., Proposed School Building Code for Thailand, (ฉบับอักษรา) 1961, 22 pp.
- Shuster, Albert H., Jr., "Professional Education and Teaching", in Encyclopedia of Educational Research, The MacMillan Company, New York, 1960, 1521 pp.
- Wiles, Kimball, Supervision for Better Schools, Prentice-Hall Inc., New York, 1955, 315 pp.
- Wronski, Stanley P., and Kaw Swadi Panich, Secondary Education Manpower and Educational Planning in Thailand, Thai Watana Panich, 1976, 46 pp.

ពាក្យស្នាម

ภาพผนวก ก.

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐
หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ
"อื่น ๆ (ระบุ)... .." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริง และ
ปรากฏในปีการศึกษานี้
- 3.- คำถามเกี่ยวกับอาคารเรียน ได้จัดไว้สำหรับกรอกอาคารเรียนได้ 8 หลัง ขอ
ให้ท่านตอบหลังที่สร้างก่อนที่สุดเป็นหลังที่ 1 และเรียงมาโดยลำดับ จนครบทุก
หลัง ถ้ามีเกินกว่า 8 หลัง ขอให้ไปกรอกเขียนเพิ่มเติมในกระดาษอื่น แแนบมา
พร้อมกัน
4. คำถามใด ที่ไม่มีข้อมูลในโรงเรียนของท่านก็ขอให้ท่านเว้นว่างไว้ ไม่ต้อง
ตอบข้อนั้น ๆ เช่น โรงเรียนของท่านไม่มีห้องสมุดก็ไม่ต้องตอบข้อ 14 ใน
หมวดอาคารเรียน เป็นต้น

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

เกี่ยวกับตัวท่าน

ชาย

เพศ

อายุ..... ปี

หญิง

วุฒิ.....

ภูมิลำเนาจังหวัด.....

อายุราชการ.....ปี จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่.....ปี

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับ.....ชั้น.....

เกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนประเภท

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ สหศึกษา

เปิดสอนชั้น

☐ ม.ศ. 1 - 3

☐ ม.ศ. 1 - 5

จำนวนนักเรียนชาย.....คน หญิง.....คน

จำนวนข้าราชการครู ชาย.....คน หญิง.....คน

อยู่ในโครงการ.....รุ่น (หรือ พ.ศ.).....

จำนวนเนื้อที่ดิน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ที่ดินกรรมสิทธิ์ของ.....

เวลาเข้าเรียน.....น. เลิกเรียน.....น.

หยุดเรียนประจำสัปดาห์ วัน.....

เกี่ยวกับสถานที่

1. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน
เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
☐ ใกล้
☐ ปานกลาง
☐ ไกล
☐ ไกลมาก

2. ระยะทางจากแหล่งชุมชนประมาณ

- ☐ ไม่ถึง 1 ก.ม.
☐ 1 ก.ม.
☐ 2 ก.ม.
☐ 3 ก.ม.
☐ 4 ก.ม. หรือมากกว่านั้น

3. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งเสื่อมโทรม
ทางศีลธรรม เช่น บ่อนการพนัน สถาน
บริการที่ไม่สมควร สำหรับนักเรียน
เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
☐ ใกล้
☐ ปานกลาง
☐ ไกล
☐ ไกลมาก

4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกเพียงไร

- ☐ ไม่สะดวกเลย
☐ ไม่สะดวก
☐ สะดวกปานกลาง
☐ สะดวก
☐ สะดวกมาก

5. การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนมาก
นักเรียนใช้

- ☐ ทางเรือ
☐ เดินมา
☐ รถจักรยานยนต์
☐ รถประจำทาง
☐ รถจักรยาน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในที่กินอย่างไร

- ☐ ที่คุ่มน้ำท่วมทุกปี
☐ น้ำท่วมบางปี
☐ ที่ดอน

7. สนามกีฬาของโรงเรียน

- ☐ ไม่มี
☐ มีและใช้ได้บางฤดู
☐ มีและใช้ได้ตลอดปี

8. รมไม้และที่พักนอนของนักเรียน มีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มีน้อย
☐ มีพอเพียง

เกี่ยวกับอาคาร—

1. อาคารเรียนหลังที่ 1 อายุ... ..ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

1.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัด
- ☐ จั๊วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

1.2 สภาพอาคาร

- ☐ กวรวรื้อปลูกใหม่
- ☐ กวรวรื้อซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

1.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

1.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ
เพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.8 มีฝุ่นหรือควันเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

1.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 – 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 – 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 – 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

2. อาคารเรียนหลังที่ 2 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน... ..ห้อง

2.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัด
- ☐ วัชราราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

2.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครอบมุงแบบ
- ☐ พอลิไธ
- ☐ เรียบร้อยดี

2.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

2.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.9 ห้องเรียนในอาคารนี้ สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

2.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

3. อาคารเรียนหลังที่ 3 อายุ... ..ปี
ใช้เป็นห้องเรียน... ..ห้อง

3.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัค
- ☐ บัวกราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

3.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรูปสุกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอลิไค
- ☐ เรียบร้อยดี

3.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอลิไค
- ☐ เหมาะสม

3.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอลิไค
- ☐ ดี

3.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอลิไค
- ☐ ดี

3.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อย่างไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

3.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ไว้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

4. อาคารเรียนหลังที่ 4 อายุ . . . ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

4.1 ลักษณะอาคาร

☐ กาลาวัก

☐ ชั่วคราว

☐ ไม้

☐ ตึกครึ่งไม้

☐ ตึก

4.2 สภาพอาคาร

☐ ทรุดโทรมมาก

☐ ทรุดธรรมดา

☐ พอใช้ได้

☐ เรียบร้อยดี

4.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

☐ แคบ

☐ พอใช้ได้

☐ เหมาะสม

4.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

☐ น้อย

☐ พอใช้

☐ ดี

4.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศเพียงไร

☐ ไม่ดี

☐ พอใช้ได้

☐ ดี

4.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

☐ มีเสมอ

☐ มีบางครั้ง

☐ ไม่มี

4.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

☐ มีเสมอ

☐ มีบางครั้ง

☐ ไม่มี

4.8 ปีฝนหรือควนรบกวนเพียงไร

☐ มีเสมอ

☐ มีบางครั้ง

☐ ไม่มี

4.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

☐ ไม่ได้เลย

☐ พอทำได้

☐ ทำได้ดี

4.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ใช้

☐ ใช้ 1 - 2 ชม.

☐ ใช้ 3 - 4 ชม.

☐ ใช้ 5 - 6 ชม.

☐ มากกว่า 6 ชม.

5. อาคารเรียนหลังที่ 5 อายุ.....ปี
ใจเป็นห้องเรียน.. ห้อง

5.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ก่อด้วยอิฐ
- ☐ ผนังทาสี
- ☐ ไม้
- ☐ กระจกใส
- ☐ กระจก

5.2 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม

5.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสม

5.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ ดีมาก

5.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้
- ☐ ดีมาก

5.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสียง
- ☐ มีบ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสียง
- ☐ มีบ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสียง
- ☐ มีบ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
จัดแบ่งใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

5.10 การใช้เวลาในห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

6. อาคารเรียนหลังที่ 6 อายุ... ..ปี
ใช้เป็นห้องเรียน... ..ห้อง

6.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ก่อด้วยอิฐ
- ☐ ผนังปูน
- ☐ ไม้
- ☐ ไม้กระดาน
- ☐ ไม้

6.2 สภาพอาคาร

- ☐ การบูรณะ
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอสักระยะ
- ☐ ใช้งานได้ดี

6.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

6.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

จัดกิจกรรมอื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

6.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

7. อาคารเรียนหลังที่ 7 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน. ห้อง

7.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัก
- ☐ รั้วกราว
- ☐ ไม้
- ☐ ศึกษารั้วไม้
- ☐ ศึกษารั้ว

7.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรั้วปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ ครอบรั้วได้
- ☐ ครอบรั้วอยู่ดี

7.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แดบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

7.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ศึกษารั้ว

7.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ศึกษารั้ว

7.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว

7.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว

7.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว

7.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว

7.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ศึกษารั้ว
- ☐ ศึกษารั้ว 1 - 2 ชม.
- ☐ ศึกษารั้ว 3 - 4 ชม.
- ☐ ศึกษารั้ว 5 - 6 ชม.
- ☐ ศึกษารั้ว มากกว่า 6 ชม.

8. อาคารเรียนหลังที่ 8 อายุ... ..ปี
ใช้เป็นห้องเรียน... ..ห้อง

8.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัก
- ☐ ขั้วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ถักกรั้งไม้
- ☐ ถัก

8.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรรื้อซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

8.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

8.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

8.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 – 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 – 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 – 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา

ห้องวิทยาศาสตร์ ปี... ..ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ), ...

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

9.3 โดยเฉลี่ยปีห้องวิทยาศาสตร์ วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใจ
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังคมศึกษานี้... ..ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

10.3 โดยเฉลี่ยปีของสังคมที่กว้านละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 – 2 ช.ม.
- ☐ 3 – 4 ช.ม.
- ☐ 5 – 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

10.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

10.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง

10.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

11. ห้องภาษาไทย มี.....ห้อง

11.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

11.3 โดยเฉลี่ยของภาษาไทย วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 – 2 ช.ม.
- ☐ 3 – 4 ช.ม.
- ☐ 5 – 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

11.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12. ห้องภาษาอังกฤษ มี... ..ห้อง

12.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แยก
- ☒ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

12.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาอังกฤษวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

12.4 แสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13. ห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ (ระบุ)
มี.....ห้อง

13.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการหรือจัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสม

13.3 โดยเฉลี่ยของ.... ..วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้
- ☐ 1 – 2 ชม.
- ☐ 3 – 4 ชม.
- ☐ 5 – 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

13.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

13.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

13.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14. ห้องสมุด (มอบให้บรรณารักษ์ตอบแทนได้)

14.1 โรงเรียนจัดห้องสมุดไว้ที่

- ☐ อาคารเรียนหลังที่.....
- ☐ อาคารเอกเทศ อายุ.....ปี
- ☐ ยังไม่ได้จัด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

14.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสม

14.3 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

14.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.7 อยู่ในที่สะดวกแก่ครู นักเรียน
จะเข้ามาใช้เพียงไร

- ☐ ไม่สะดวก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ สะดวก

14.8 ลักษณะอาคารห้องสมุด (ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ กาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ติดโรงไม้
- ☐ ติด

14.9 สภาพอาคารห้องสมุด (ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้
- ☐ เรียบร้อยดี

14.10 ขนาดของห้องสมุดสามารถให้นักเรียน
ใช้ได้พร้อมกันคราวละกี่คน

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 51 - 75 คน
- ☐ 76 - 100 คน
- ☐ มากกว่า 100 คน

14.11 โดยเฉลี่ยวันหนึ่ง นักเรียนเข้ามาใช้
ห้องสมุดเป็นระยะเวลาประมาณ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

15. โรงอาหารและหอประชุม (รวมกันใน
อาคารเดียว)

อายุ... ..ปี

15.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)... ..

15.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสมดี

15.3 การถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

15.4 มีฝุ่นหรือกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ชั่วครุ
- ☐ ใหม่
- ☐ สดวก
- ☐ ดี

15.8 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

15.9 การใช้โรงอาหาร หอประชุม ตลอด
วันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

15.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ เกิน
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

16. โรงอาหาร (ถ้าแยกจากหอประชุม)

อายุ..... ปี

16.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ ประชุม
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

16.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

16.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

16.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ขั้วกราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

16.8 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบหรือปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

16.9 การใช้โรงอาหารเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

16.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

17. หอประชุม (ถ้าแยกจากโรงอาหาร)

อายุ.... ปี

17.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)... ..

17.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

17.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

17.4 มีแผ่นหรือก้านรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ครัวครัว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

17.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

17.9 การใช้หอประชุมเฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 – 2 ชม.
- ☐ 3 – 4 ชม.
- ☐ 5 – 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

17.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อายุ..... ปี

18.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
- ☐ อุตสาหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น ๆ
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).

18.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

18.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

18.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพักผ่อน
- ☐ ซักรีด
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

18.8 สภาพอาคาร

- ☐ งามหรือปลูกใหม่
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

18.9 การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
เฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

18.10 ปริมาณพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

19. อาคารคหกรรมศิลป์ อายุ.....ปี

19.1 วัสดุสำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม้ และ วัสดุก่อสร้าง
- ☐ คหกรรมศิลป์
- ☐ วัสดุก่อสร้าง
- ☐ ไม้
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

19.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสม

19.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

19.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ตัวอาคาร
- ☐ รั้วกราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

19.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

19.9 การใช้อาคารคหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

19.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

20. ส่วนและที่ปัสสาวะ

20.1 ตั้งอยู่ที่ไหน (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อยู่ในอาคาร
- ☐ อยู่ติดอาคาร
- ☐อยู่นอกอาคาร

20.2 เป็นส่วนชนิดไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ส่วนหลุม
- ☐ ส่วนซึม
- ☐ ส่วนชักโครก

20.3 มีส่วนนักเรียนหญิง.... ...ที่

20.4 สภาพ

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.5 ถูกสุขลักษณะเพียงไร (เช่น สะอาด มีที่ล้างมือ ฯลฯ)

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

20.6 มีส่วนนักเรียนนาย. . . ที่

20.7 สภาพ

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.8 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

20.9 ที่ปัสสาวะชาย. . . ที่

20.10 สภาพ

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.11 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

21. น้ำที่ใช้ในโรงเรียน

21.1 น้ำดื่ม ไ้มาจากไหน

- ☐ ประปา
- ☐ บ่อนบาดาล
- ☐ แม่น้ำ
- ☐ คู หรือ คลอง
- ☐ น้ำฝน

21.2 น้ำใช้ ไ้มาจากไหน

- ☐ ประปา
- ☐ บ่อนบาดาล
- ☐ แม่น้ำ
- ☐ คู หรือ ลำคลอง
- ☐ น้ำฝน

22. โรงเรียนต้องการอาคารใดเพิ่มอีกบ้าง

22.1.

22.2.

22.3.

22.4.

22.5.

22.6.

22.7.

22.8.

23. โรงเรียนนี้มีปัญหาในการดูแลรักษาอาคาร

สถานที่อย่างใดบ้าง (เช่น ไม่มีเงินซ่อมแซม มีปลวกมาก มีการรื้อถอน ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ฯลฯ)

23.1.

23.2.

23.3.

23.4.

เกี่ยวกับตัวท่าน และผู้ร่วมงาน

1. โดยเฉลี่ยแต่ละวันท่านไปถึงโรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

☐ ตรงเวลาพอดี
☐ 1 – 15 นาที
☐ 16 – 30 นาที
☐ 31 – 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

2. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลัง
จากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

☐ ตรงเวลาเลิกพอดี
☐ 1 – 15 นาที
☐ 16 – 30 นาที
☐ 31 – 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

3. ในภาคต้นปีการศึกษาปีนี้ ท่านมีวันลากิจ
และลาป่วยกี่วัน

☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 – 15 วัน
☐ 6 – 10 วัน
☐ 1 – 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

4. ตามความรู้สึกของท่าน ครูในโรงเรียนนี้
ร่วมมือกันทำงานดีเพียงไร

☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

5. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
มีทัศนคติต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดี
เพียงไร

☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับเพื่อน ~ แล้วท่านพอใจมาก
น้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

8. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
☐ ไม่อยากย้าย
☐ เฉย ๆ
☐ อยากเป็นครูน้อย

9. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
☐ ทักกะไม่ตรงกับผู้บริหาร
☐ สวัสดิการไม่ดี
☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
☐ งานหนัก
☐ อื่น ๆ (ระบุ)... . . .

10. ท่านเคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับงาน
ในตำแหน่งครูใหญ่โดยตรงหรือไม่

- ☐ เคย
☐ ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรม
มาเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

12. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
☐ นวนิยาย
☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
☐ สารคดีทั่วไป
☐ หนังสือพิมพ์
☐ อื่น ๆ (ระบุ)... . . .

13. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
☐ 1 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ 21 - 25 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

14. ท่านมีปัญหาในการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

- ☐ ไม่มี
☐ ครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอน
☐ มีครูไม่พอ
☐ ครูไม่รอบสอนในบางวิชา

15. ครูสาขาวิชาใด ที่ท่านมีเกินความต้องการ
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนาฏย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

16. ครูสาขาวิชาใดที่มีไม่พอ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนาฏย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

17. ในปีการศึกษานี้ ท่านต้องการครูอีกกี่คน

- ☐ เพียงพอแล้ว
- ☐ 1 – 2 คน
- ☐ 3 – 5 คน
- ☐ 6 – 10 คน
- ☐ มากกว่า 10 คน

18. ครูในโรงเรียนของท่าน สนใจให้ขอเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

19. คณะครูมีการประชุมปรึกษางานกัน
มากน้อยเพียงไร

- ☐ ไม่มีประชุมเลย
- ☐ ภาคเรียนละครั้ง
- ☐ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ มากกว่าเดือนละครั้ง

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูอาจารย์ (ยกเว้นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) ที่เป็นข้าราชการสังกัดกรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ "อื่น ๆ (ระบุ).. .. ." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริง และปรากฏในปีการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ..... ปี

☐ หญิง

วุฒิ..

ภูมิลำเนาจังหวัด..

อายุราชการ ปี

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับ.....ชั้น.....

หน้าที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ
- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง
- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ
- ☐ หัวหน้าสายวิชา.
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ เจ้าหน้าที่การเงิน
- ☐ เจ้าหน้าที่สารบรรณ
- ☐ ครูประจำชั้น.
- ☐ ครูแนะแนว
- ☐ ครูประจำวิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)..

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของท่านและผู้ร่วมงาน

1. ท่านสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่ตรงทั้งหมด
☐ ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
☐ ตรงทั้งหมด

2. เมื่อสัญญาจบออกชั่วโมงสอนเริ่มแล้วท่านใช้เวลาประมาณกี่นาทีที่เตรียมตัวหรือเก็บเข้าห้องสอน

- ☐ มากกว่า 15 นาที
☐ 11 – 15 นาที
☐ 6 – 10 นาที
☐ 1 – 5 นาที
☐ เข้าห้องสอนทันที

3. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านไปถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 – 30 นาที
☐ 31 – 60 นาที
☐ มากกว่า 60 นาที

4. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 – 30 นาที
☐ 31 – 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

5. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลาิจและลาป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 – 15 วัน
☐ 6 – 10 วัน
☐ 1 – 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้ร่วมมือกันทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☒ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☒ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

8. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☒ ปานกลาง
☐ มาก

9. ระบายมากร านการ ีเ็นของนักเรียน
เมื่อเทียบกับผู้อื่น ๆ แล้ว ท่านพอใจ
มากน้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

10. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย

11. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ ภาระไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานใน
หน้าที่หรือการสอนบ้างหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

13. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจาก
การอบรมมาเป็นประโยชน์ในการทำ
งานหรือสอนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

14. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)...

15. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

16. ท่านทำงานธุรการ (เช่น การเงิน
ทะเบียน สารบรรณ ฯลฯ) สัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

17. ท่านทำงานด้านปกครอง (เช่น ครูเวร
ครูผู้ปกครอง) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

18. ท่านทำงานห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

19. ท่านทำงานแนะแนวสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

20. ท่านทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน (เช่น
ลูกเสือ อนุภาชาด กีฬา ดนตรีที่ปรึกษา
ชุมนุมต่าง ๆ ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

21. ท่านทำงานด้านบริการนักเรียน (เช่น
จัดอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ จัด
ให้ความปลอดภัย จัดร้านค้า ของ
โรงเรียน ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

22. ท่านทำงานในหน้าที่ครูประจำชั้นสัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

23. ท่านทำงานอื่น ๆ (ระบุ) . . .

สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ ไม่ได้ทำเลย

☐ 1 – 5 ชั่วโมง

☐ 6 – 10 ชั่วโมง

☐ 11 – 15 ชั่วโมง

☐ 16 – 20 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

24. งานนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับ

ขอบข่ายนั้นเหมาะสมกับความรู้ความ

สามารถของท่านเพียงไร

☐ เหมาะสมน้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

25. ท่านได้รับความเสมอภาค และความ

ยุติธรรมในการปฏิบัติงานเพียงไร

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

26. ท่านได้รับการยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม

กำลังใจในการปฏิบัติงานเพียงไร

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

27. ครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ วินิจฉัยสั่งงาน

โดยฟังความคิดเห็นของคณะครู เพียงใด

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

28. ท่านได้รับการส่งเสริมความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ในการทำงานเพียงไร

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

29. ท่านได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา

หาความรู้และเลื่อนวิทยฐานะ เพียงไร

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

30. ที่ทำงานของท่านมีความสะดวกสบาย
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

31. ห้องกรูมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

32. โรงเรียนวัดกุฎีปรุณและหนังสือประกอบ
การสอน (เจน หลักสูตร ประมวล
การสอน คู่มือกรูแบบเรียน) ไว้ให้
ท่านกรบถานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33. บ้านพักครู

33.1 ท่านอยู่บ้านพักครูหรือไม่

- ☐ อยู่
- ☐ ไม่อยู่

33.2 ถ้าอยู่ท่านได้รับความสะดวกและ
เหมาะสมเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33.3 ท่านมีความจำเป็นและความต้องการ
ที่จะอยู่บ้านพักครูเพียงไร
(ถ้าท่านยังไม่ได้อยู่)

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

34. ท่านได้รับความสะดวกเรื่องอาหาร
กลางวันและน้ำดื่มเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

35. ท่านเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้ง
เพียงไร

- ☐ ไม่เคย
- ☐ น้อยครั้ง
- ☐ มากครั้ง

36. ท่านเตรียมการสอนอย่างไร

- ☐ ไปได้เตรียมเพราะไม่มีเวลา
- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะร่วมนานอยู่ใน
- ☐ การสอนแล้ว
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดปี
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเทอม
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเดือน
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดสัปดาห์
- ☐ เตรียมล่วงหน้าทุกวัน

37. ท่านใช้เวลาใดเตรียมการสอนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ว่างโง่งว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ เวลาอื่น ๆ (ระบุ). . . .

38. ท่านตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนอย่างไรเป็นส่วนใหญ่

- ☐ ตรวจสอบร่วมกันชั้น
- ☐ ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ
- ☐ เลือกตรวจเป็นบางคน
- ☐ ตรวจด้วยตนเองทุกคน
- ☐ วิเคราะห์สอนไม่มึงงานให้ตรวจ

39. ท่านใช้เวลาใดตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ว่างโง่งว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ ในว่างโง่งเรียนวิชานั้น
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ). . . .

40. จำนวนนักเรียนในวันที่ท่านสอนโดยเฉลี่ย

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 21 - 30 คน
- ☐ 31 - 40 คน
- ☐ 41 - 50 คน
- ☐ มากกว่า 50 คน

41. ท่านต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่มีเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

42. ความว่องไวของคุณ ในสัปดาห์
หนึ่ง ๆ มีชั้นที่ว่างไม่มีครูเข้าสอนบ่อย
ให้เด็กเล่นหรืออยู่ว่าง ๆ มากน้อย
เพียงไร

- ☐ มากที่สุด
☐ มาก
☐ ปานกลาง
☒ น้อย
☐ ไม่มีเลย

43. ท่านอยากเปลี่ยนชั้นสอนมากเพียงไร

- ☐ ไม่อยากเปลี่ยน
☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้
☒ อยากเปลี่ยน

45. ในชั่วโมงว่างท่านทำอะไรบ้าง (อาจตอบ
ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เตรียมการสอน
☐ ตรวจงานนักเรียน
☐ อ่านหนังสือ
☐ พบปะกับเพื่อนครู
☐ พักผ่อนเพราะเหนื่อยจากการสอน
☒ อื่น ๆ (ระบุ).....

46. ท่านรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร
ในการทำงานที่โรงเรียนนี้

- ☐ น้อยที่สุด
☒ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☒ มากที่สุด

ព្រះរាជក្រឹត្យ ខ.

(สำเนา)

ครุฑ

ที่ กธ 0704 / 22591

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

16

ตุลาคม

2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ชุด
2. แบบสอบถามสำหรับครู, อาจารย์ ชุด
3. ขอร้องสำหรับส่งแบบสอบถามคืน 1 ขอร้อง

เนื่องด้วยกรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นสมควรให้ความร่วมมือกับคณะนิสิตปริญญาโท จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารสถานที่ และ ครู ของโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และครู, อาจารย์ทุกคน ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และ ปรกปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 อย่าง สำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่อย่างหนึ่ง และ สำหรับครู อาจารย์อีกอย่างหนึ่ง ท่านโปรดกรอกและแจกให้ครู, อาจารย์ทุกคนกรอกด้วย
2. โปรดกรอกข้อมูลที่เป็นจริงในปีการศึกษา 2513
3. ไม่ต้องใส่ชื่อผู้กรอกในแบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วทั้งหมด ใส่ซองที่ได้แนบมาด้วยนี้ ส่งคืนถึง กรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

กรมวิสามัญศึกษาหวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวลิต

(นายสุวัจน์ กาญจนะวลิต)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนสวนกลาง

(สำเนา)

กรรท

ที่ กว 0704/ 25583

กรมวิสามัญศึกษา

1

ธันวาคม

2513

เรื่อง กรรทแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่,อาจารย์โท,โรงเรียน

อ้างถึง หนังสือที่ กว 0704/22591 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2513

ตามหนังสืออ้างถึง ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกรรทแบบ

สอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและขอให้ส่งถึงกรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 นั้น
บัดนี้ กองโรงเรียนรัฐบาลยังมิได้รับแบบสอบถามของโรงเรียนคืนไป จึงใคร่ขอความกรุณาให้
ดำเนินการด้วยโดยเร็ว และส่งคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาลภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ขอ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวสิท

(นายสุวัจน์ กาญจนะวสิท)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาการการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนสวนกลาง

ประวัติของผู้เขียน

- เกิด 5 สิงหาคม พ.ศ. 2483 ตำบลช้างกลาง อำเภอดง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การศึกษา 2500 จบ ม.6 โรงเรียนภูเก็ทวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต
2502 จบประโยคเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ โรงเรียนเมธวราวุฒิก
จังหวัดนครศรีธรรมราช
2506 จบ กศ.บ. (สาขามัธยมศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
2514 จบ กศ.ม. (สาขามัธยมศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
- การทำงาน 2507 ครูโรงเรียนศรีภูเก็ต